

Dejavno medobčinsko študijsko središče

Tokrat Jeseničani in Radovljičani

Poljite - Medobčinsko študijsko politične šole centralnega komiteja ZKS za Gorenjsko uspešno končala seminarje iz samoupravljanja v družbenem delu. Predstojnik študijskega središča Jože Bohinc poudarja, da je od lanskega januarja dalje v 14 skupinah uspešno zaključilo seminarje 381 direktorjev temeljnih organizacij združenega dela in delovnih organizacij, predsednikov delavskih svetov in sekretarjev osnovnih organizacij Zveze komunizma. Sredi letošnjega oktobra je bil izvožen novi seminar, ki ga je medobčinsko študijsko središče priredilo Poljeh Na seminarju je sodelovalo

valo 28 udeležencev. Največ jih je bilo iz temeljnih organizacij kranjske Save, Odeje iz Škofje Loke. Etikete iz Žirov, Kladivarja iz Žirov. Doma slepih iz Škofje Loke in Peka iz Tržiča.

Včeraj, 16. novembra, se je začel v Poljčah nov seminar, na katerem sodeluje 36 vodij temeljnih organizacij, predsednikov delavskih svetov in sekretarjev osnovnih organizacij. Iz zastopajo 12 delovnih kolektivov iz jeseniške in radovljiške občine. Seminar bo trajal do 20. novembra. Program je zanimiv in koristen za prakso. Včeraj so predavali o delu, lastnini in samoupravljanju ter o

osnovah samoupravnih odnosov v združenem delu Nada Dejak, Albina Tušar in Janez Svetina, danes pa bosta Stanko Slivnik in Ivo Čučnik predavala o odnosih med TOZD, svobodni menjavi dela, gospodarskih odnosih s tujino, osebnih dohodkih in planiranju. Do konca seminarja, ki bo zaključen z okroglo mizo in sodelovanjem vseh predavateljev ter sekretarjev komitejev Jesenic in Radovljice in medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko, bo govora še o uresničevanju samopurplvanja, o delovanju delovnih skupnosti, o sestavljenih organizacijah združenega dela, delavski kontroli, odgovornosti in ljudski obrambi ter družbeni samozaščiti. Predavali bodo Janez Poljšak, Mirko Birk, Miran Bogataj in Pavle Dolar.

J. Košniak

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Neusklajena predvidevanja

Ni nova trditev, da so plani pogosto le plani želja, ker premalo upoštevajo realne možnosti. Tako so za letos slovenske organizacije v svojih planih predvidele skoraj za tretjino večji izvoz na konvertibilno tržišče, kot so ga kasneje po presoji vseh možnosti in danosti zapisali v resolucijo. Da je bilo planiranje preoptimistično potrjujejo dosedanja izvozna dosežki, ki so sicer dokaj v skladu z resolucijskimi in plačilnobilančnimi zahtevami, vendar pod tistim, kar so predvideli v gospodarstvu. Tudi če pogledamo druge ključne postavke od rasti proizvodnje do porabe na vseh področjih in ravneh in ne nazadnje rasti cen, vidimo, da smo se ušeli.

Čeprav imamo sprejet srednjeročni plan razvoja republike in države, poteka načrtovanje gospodarskega in družbenega razvoja za leto 1982 v še precejšnji nejasnosti. Te je še največ pri načrtovanju zunanjetgovinske menjave. Na eni strani še ni točno ocenjeno kakšni bodo letošnji zunanjetgovinski rezultati in kolikšen bo primanjkljaj, po drugi pa tudi še ni opredeljene, kakšen zunanjetgovinski primanjkljaj naj za drugo leto planiramo v Jugoslaviji.

Osnutek zvezne resolucije napoveduje za prihodnje leto pol milijarde dolarjev plačilnobilančnega primanjkljaja, čeprav je v začetku prevladovalo mnenje, da bi lahko le izravnana zunanje-trgovinska bilanca pripomogla k postopnemu zadolževanju v tujini. Po drugi strani pa naj bi seštevke republiških in pokrajinskih zunanjetrgovinskih primanjkljajev računal kar na podlago milijardo dolarjev primanjkljaja. Hkrati pa republike in pokrajini predvidevajo v svojih dokumentih za milijardo dolarjev manjši konvertibilni izvoz, kot nanj računa osnutek zvezne resolucije.

Nedvomno bo potreben dogovor, vendar ne z iskanjem in potrjevanjem kompromisov, temveč na treznem premisleku in pretehtanju ter usklajevanju možnosti, ki jih imamo in ciljev, ki jih želimo doseči. Ustrezni morajo biti spoznanju, da je izvoz edina pot za nadaljnji razvoj našega gospodarstva in družbe. Če naj obvešča polmiliardni primanjkljaj bo potrebno za 12 odstotkov povečati konvertibilni izvoz, za 8 odstotkov povečati drugi izvoz na druga področja, predvsem v dežele v razvoju, ob polovico manjšem uvozu opreme kot letos in ob 6-odstotnem realnem povečanju uvoza surovine in reprodukcijskega materiala.

L. Bogataj

Zanesljivo varstvo dojenčkov

Skupnost otroškega varstva v radovljjski občini bo odselej poskrbela tudi za jasli, za varstvo najmlajših – Varstvene družine in redno zaposlene varuhinje

Radovljica — V radovljiški občini si že nekaj časa prizadevajo, da bi organizirali varstvo otrok od 8. meseca starosti do dveh let. Zato je skupnost otroškega varstva Radovljica v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana skupnosti otroškega varstva upoštevala potrebe občanov in predvidevala v srednjeročnem obdobju organizacijo varstvenih družin povsod tam, kjer se bodo pokazale dejanske potrebe. Druge gorenjske občine to obliko varstva že imajo in so starši izredno zadovoljni.

Skupnost otroškega varstva je že objavila prosta dela in naloge varuhinje na domu za nedoločen čas. Varuhinja, ki bo opravljala dela na domu bo z delavci vzgojno-varstvene organizacije Radovljica sklenila delovno razmerje za nedoločen čas. Tako bo postala enakopravni član z že zaposlenimi delavci v vzgojno-varstveni organizaciji in imela vse

pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz
dela

Za zdaj predvidevajo organizirati tri varstvene družine, predvsem v večjih krajih kot so Bled, Radovljica in Lesce.

V to obliko varstva je lahko vključenih najmanj pet in največ osem otrok od 8. meseca do 2. leta starosti. Varuhinje bodo predhodno opravile tečaj in si ogledale delo v vrtcih, pomoč pri delu, mentorstvo pa bo zagotovila vzgojno-varstvena organizacija in ji tudi sicer nudila vso potrebno pomoč. Varstvene družine naj bi začele z delom januarja prihodnje leto.

Stroške za varstvene družine bodo izračunali na podlagi veljavnih elementov za izračun ekonomske cene. Pokrivala jih bo skupnost otroškega varstva Radovljica skupaj s starši in lestvico plačevanja mesečne oskrbnine.

S to obliko orga: iziranega varstva najmlajših bi vsaj delno ublažili potrebe krajanov in razbremenili »črne« varuhinje. Starši, ki potrebujejo varstvo za najmlajše, morajo želje sporočiti skupnosti otroškega varstva do 30. novembra letos.

D. Kuralt

Odkrili več kaznivih dejanj

Delavci UNZ Kranj so letos odkrili več kaznivih dejanj kot lani
- Najbolj so porasle tatvine in druga kazniva dejanja zoper
družbeno in zasebno lastnino

V devetih mesecih letošnjega leta so delavci ONZ Kranj odkrili in obravnavali 1857 kaznivih dejanj. Številka nikakor ni majhna, posebno če jo primerjamo s številom kaznivih dejanj v lanskem enakem obdobju: lani je bilo v devetih mesecih namreč odkritih kar za 54 odstotkov manj kaznivih dejanj. Brez dvoma gre za zaskrbljujoče naraščanje kaznivih dejanj, vendar pa je ta velika številka po drugi strani spet odraz večjega prizadevanja delavcev ONZ Kranj pri odkrivanju kaznivih dejanj. Medtem ko so se bolj povečala kazniva dejanja splošnega kriminala, so sicer prav tako narasla kazniva dejanja gospodarskega kriminala, vendar pa je povečanje dosti manjše.

Največji porast v devetih mesecih letos je prav pri kaznivih dejanjih zoper družbeno in zasebno premoženje: lani jih je bilo v tricetrutletju 850, letos pa že 1450. Med temi dejanji je največ tatvin, skoraj polovico manj je velikih tatvin, medtem ko sta bili roparski tatvine le dvajset, ropov pa je bilo 14. Več kot lani je bilo letos tudi odvzemov motorovozila — 70, prav toliko je bilo tudi kaznivih dejanj poškodovanja tujih stvari. Nekaj več kot lani je bilo letos tudi nezakonitih vselitev v tuja stanovanja — 14.

Večina teh kaznivih dejanj se je pripetila ponoči in v dela prostih dneih: to velja še posebej za vlomne tatvine in pa za odvzeme motornih vozil. Prav gotovo je za nepošteno namene več priljubljenosti ponoči kot podnevi, res pa je tudi, da z nočjo nekoliko zamre tudi naša pozornost za kverne naše lastnine — tako zasebne kot družbene.

Kaznivih dejanj, ki sodojo med gospodarski kriminal, je bilo sicer le nekaj več kot v enakem lanskem obdobju, vendar pa so nekoliko težja: tako na primer lani v devetih mesecih ni bilo odkritega nobenega kaznivega dejanja grabeža, letos pa je takih dejanj odkritih že pet. V porastu so tudi kazniva dejanja nevestnega gospodarjenja, zlorabe položaja in pravic odgovorne osebe, poneverbe, nedovoljene trgovine in kazniva dejanja po carinskem zakonu. Manj pa je bilo letos kaznivih dejanj zlorabe pooblastil, podkupnin itd. Delavci ONZ Kranj so odkrili 29 deviznih prekrškov in 70 carinskih prekrškov. Več kot lani pa je bilo letos že poskusov izkoriščanja pomanjkanja blaga na tržišču, ko so se pomamezniki »znašli« in hoteli na hitro zaslužiti. Odkritih je bilo 35 takih dejanj, nakar so v prometu blaga in storitev.

Prvi dokument zagotavlja železarjem nadaljnje izgrajevanje dohodkovnih odnosov. Obenem pomeni dobro osnovo za oblikovanje pravilnikov o nagrajevanju po delu in rezultatih dela v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Prav tako ponuja učinkovitejši prijem za uresničevanje poslovne politike železarne. Seveda, osnovni namen predloženega sporazuma je dajanje kvaliteten osnov za stimulativnejšo delitev osebnih dohodkov. Ker se pri tem niso v železarni dalj časa premaknili z mrtve točke, bo sprejem sporazuma tudi pomemben prispevek k hitrejšemu izpolnjenju dohodkovnega sistema.

Reorganizacijo nabavne in prodajne službe v enoten komercialni sektor narekujejo zaostrene gospodarske razmere doma in v svetu. Sodobnejša organizacija te dejavnosti pomeni kvaliteten premik v pogledu učinkovitejšega poslovanja.

S. Saje

Gradnja na golf igrišču — Na golf igrišču na Bledu, ki je last Zavoda za pospeševanje in razvoj turizma Bled te dni obnavljajo restavracijo, ki jo bodo lepo in funkcionalno uredili ter tako pridobili več prenočitvenih zmogljivosti. Razen tega potekajo dela tudi na drugem objektu, ob koncu pa nameravajo urediti še okoliščino. Naložba je po predračunu vredna 30 milijonov 800.000 dinarjev. — Foto: D. Kuralt

PO JUGOSLAVIJI

SNEG V MAKEDONIJI
IN NA KOSOVO

Medtem ko imamo v Sloveniji lepo in suho vreme, je v soboto in v nedeljo snežilo po vsej Makedoniji, Kosovu, Liki, Srbiji, Bosni, Hercegovini in Črni gori. Največ snega je padlo v severnem delu Kosova, kjer ga je ponekod padlo več kot meter. Sneg je povzročil vrsto zastojev v prometu in so morali marsikje zapirati ceste za promet.

KORUZA IN PESA ŠE
ČAKATA

Dela na vojvodinskih poljih spet zamujajo. Setev pšenice so končali na 300.000 ha nju, na obiralec koruze pa čaka še 80.000 ha polj. Tudi sladkorne pese je še precej v zemlji. Zaradi zamud pri spravilu, zamuja globoko oranje zemlje, ki jo je treba pripraviti na spomladansko setev. Sedaj, ko kmetovalcem že nagaja vreme, saj je marsikje zapadel sneg, bo zamujeno težko popraviti, čeprav bi se letos na vreme nikakor ne smeli sklicevati.

BREZ TUJEGA TISKA

Zaradi uvoznih omejitev od 1. novembra v jugoslovanskih kioskih ni mogoče kupiti tujih časopisov in revij. Naša država je vsako leto namenila za ta uvoz 200 milijonov deviznih dinarjev, letos pa je zaradi devizne suše ta uvoz zmanjšala za polovico. Zadnje omejitve so ga še bolj oklestile in smo tako do konca leta ostali brez časopisov iz tujine.

NAJVEČJA IZVOZNA RAST
V MAKEDONIJI

V letošnjih prvih devetih mesecih se lahko z največjo izvozno rastjo pohvali Makedonija, ki je izvozila kar za 35 odstotkov več kot lani v enakem času. Tudi v Črni gori so izvoz povečali za 20 odstotkov. Sicer pa je največ izvozila ožja Srbija, ki je prispevala kar 26,5 odstotka vseh deviz od izvoza, 21,2 odstotka je prispevala Hrvaška, 20,1 odstotka Slovenija, 14,7 odstotka BiH, Vojvodina 8 odstotkov, Makedonija 5,2 odstotka, Kosovo 2 in Črna gora 1,5 odstotka.

Največ deviz pa je v devetih mesecih porabila Hrvaška in sicer kar 26,5 odstotka, ožja Srbija 21,7 odstotka, Slovenija 16,7 odstotka, BiH 13,4 odstotka, Vojvodina 8,6 odstotka, Makedonija 4,9 odstotka, Kosovo 2,6 in Črna gora 2,3 odstotka.

Evidentiranje kasni

V radovljški občini evidentiranje nekoliko zaostaja – Povečati aktivnost vseh družbenopolitičnih organizacij in za možne delegate evidentirati več mladih

Radovljica – Evidentiranje možnih kandidatov za vse družbene funkcije sodi med najpomembnejše naloge v obdobju pred skupščinskimi volitvami. Čeprav je evidentiranje stalna naloga, na katero opozarja tudi družbeni dogovor o kadrovske politiki, v radovljški občini s stanjem še ne morejo biti zadovoljni. Volilna komisija pri predsedstvu občinske konference SZDL Radovljica je v začetku oktobra ugotovila, da je le 26 odstotkov temeljnih organizacij in krajevnih skupnosti poslalo zbirna poročila. Do zdaj je le 70 organizacij združenega dela in 13 krajevnih skupnosti opravilo svojo nalogo. Zbirnih poročil ni poslalo 24 organizacij združenega dela in sedem krajevnih skupnosti, med njimi so tudi večje krajevne skupnosti in večje delovne organizacije.

Tako so v 70 organizacijah združenega dela evidentirali 654 možnih kandidatov za člane delegacij za skupščino družbenopolitične skupnosti in 1238 možnih delegatov za skupščino samoupravne interesne skupnosti. V dvanajstih krajevnih skupnostih je za skupščino evidentiranih 753 možnih delegatov in za

skupščine interesnih skupnosti 721 možnih delegatov.

Primerjava evidentiranih podatkov kaže, da so tokrat evidentirali več žensk, vendar je med evidentiranimi kandidati za člane delegacij družbenopolitične skupnosti in interesne skupnosti tako v združenem delu kot v krajevnih skupnostih manj mladih kot leta 1978. V združenem delu so evidentirali tudi manj možnih kandidatov, starih nad 40 ali 55 let, medtem ko je v krajevnih skupnostih to število večje kot pri prejšnjih volitvah.

Pri izobrazbeni strukturi med evidentiranimi možnimi kandidati ni bistvenih sprememb.

Prav tako ne morejo biti zadovoljni tudi pri evidentiranju možnih delegatov družbenopolitičnega zbora skupščine, saj to evidentiranje ni usklajeno z družbenopolitičnimi organizacijami.

Vsi podatki, ki so jih do zdaj zbrali in o katerih bodo tudi temeljito razpravljali, kažejo, da še ne morejo biti zadovoljni z dosedanjim potekom evidentiranja. Predvsem naj bi z učinkovito družbenopolitično akcijo zagotovili, da bo evidentiranje možnih kandidatov potekalo v vseh osnovnih celicah samoupravnega organiziranja. Število evidentiranih kandidatov naj bi povečali, predvsem pa naj bi izboljšali strukturo mladih, članov ZK in udeležencev NOB.

D. Kuralt

Pomembna
novost

Leta 1977 smo Slovenci dobili svoj republiški kazenski zakonik, kar je pomenilo uresničitev načela o razmejitvi pristojnosti med republiko in federacijo. Pojavila pa se je potreba po komentirani izdaji tega zakona. Izšel je pri Gospodarski založbi Gospodarskega vestnika, pripravil pa ga je Mitja Deisinger. Marsikaj zanimivega, vključno s komentarji in primeri iz sodne prakse, je mogoče najti na okrog 1000 straneh. Novost je dobrodošla pravnikom v organizacijah združenega dela, delavcem in pravosodju in v organih odkrivanja, študentom prava in vsem, ki posegajo na to področje. Cena knjige je 1650 dinarjev.

Delavska enotnost iz Ljubljane pa je izdala knjigo Berislava Seferja Socialna politika v socialistični samoupravni družbi. Cena knjige v prednaročilu je 490 dinarjev, po izidu pa bo veljala 600 dinarjev.

-jk

DOGOVORI
IN SREČANJA

Načrti za cesto v Gozd – Krajevna skupnost Križe je že nekako pred tremi leti dobila milijon dinarjev iz tretjega občinskega samoprispevka za obnovo ceste v Gozd. Denarja za korenitejši poseg je bilo seveda že tedaj premalo, po tolikem času, kar leži neizkoriščen, pa je izgubil še nekaj svoje vrednosti.

Težko bi našli neposrednega krivca. Odločitev je pač zavleklo dolgotrajno dogovarjanje in iskanje čim boljše variante za novo traso v spodnjem delu. Zdaj je akcija od krajevnih skupnosti prevzela občinska komunalna interesna skupnost, ki bo do konca leta pripravila vse načrte.

Projekt za posodobitev ceste bo izdelan od vasi Zgornje Vetrno do Gozda, medtem ko bo spodnji odcep obdelan hkrati s načrti pozidave bivšega vaškega pašnika nad Križami.

Sicer pa je bila pred dobrim mesecem dni, za praznik krajevnih skupnosti Pristava, Križe, Sebenje in Senično, cesta v Gozd temeljiteje popravljena: na novo posuta in utrjena.

H. J.

Bilten INDOK centra – Nedavno ustanovljen INDOK center v Kranju je v začetku tega meseca izdal pismeni bilten, ki ima naslov Sporočilo. Uvodoma bilten, ki ima naslov Sporočilo. Uvodoma bilten, ki ima naslov Sporočilo. Uvodoma bilten, ki ima naslov Sporočilo.

Seja predsedstva občinske konference SZDL na Jesenicah – Člane tega organa Socialistične zveze sklicuje predsednik konference na sestanek, ki bo v sredo, 18. novembra, ob 16. uri v jeseniški občinski skupščini. Dnevni red seje predvideva najprej obravnavo problematike v zvezi z zgradbenim načrtom Selo pri Zabreznici, proti kateremu je več ugovorov in pomislekov. Predsedstvo bo zatem svojo pozornost namenilo osnutku načrta za uresničevanje družbenega plana občine Jesenice prihodnje leto. Med drugim bo tudi imenoval odbor za organizacijo srečanja gorenjskih aktivistov in borcev NOV prihodnje leto. (S)

Seja ZK – Ta teden v četrtek se bo na redni seji sestal komite občinske konference zveze komunistov Kranj. Glede na trenutno aktualno problematiko bo najprej razpravljal o osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine za obdobje v 1981–1985 v letu 1982. Razen tega pa je na dnevnem redu še predlog o ustanovitvi novih osnovnih organizacij zveze komunistov v občini.

Za ponedeljek, 23. novembra, pa je sklicana tudi seja občinske konference zveze komunistov Kranj. Tudi tu bodo najprej razpravljali o razvojnem dokumentu oziroma politiki občine v prihodnjem letu in o ustanovitvi novih osnovnih organizacij ZK.

A. Z.

Slovenci na Koroškem

Mladi na braniku
manjšinskih pravic

Koroška, kjer dolga leta pod pritiskom avstrijske asimilacijske politike živi slovenska narodna manjšina, mladim ne nudi veliko možnosti za narodnostno preživetje. Pretežno kmetijsko področje, na katerem je malo industrije, ki ne more zaposliti vsega prebivalstva, mlade sili, da zapuščajo dom in se naseljujejo v industrijsko močnejših predelih Avstrije. Tako izgubljajo stik z narodnostno skupnostjo in slabijo njeno ohranitev.

To je le ena, čeprav temeljna težava, zakaj mladina na avstrijskem Koroškem ni dovolj aktivna v političnem življenju. Čeprav na videz neopazno, pa mladi Korošci kljub vsemu delujejo, vendar so njihova prizadevanja večinoma v senci burnega strankarskega življenja onstran Karavank. Eden od razlogov, zakaj je mladina tako šibka, je razdrobljenost političnega življenja na avstrijskem Koroškem. Kmetička mladina se največkrat opredeljuje za klube, ki ohranjajo slovensko besedo z verskimi prireditvami, le deloma pa se vključuje v Zvezo slovenske mladine Koroške. Mladina, ki se šola na slovenski gimnaziji v Celovcu, se združuje v Koroški dijaški zvezi, ki je po političnem prepričanju še najbližja strukturi koroške enotne liste. Skrajno levo usmerjena mladina se navdušuje za komunistično stranko. Ta se je organizirala v Klubu prijateljev Klaviva, ki je ozko vezan na strankarsko politiko KP Avstrije.

Najbolj dosledno in enotno stoji za členom 7 napredno misleče članstvo frontno zasnovane Zveze slovenske mladine Koroške. Le-ta raste iz koroškega narodnoosvobodilnega boja, od tod tudi frontovstvo. Globoke korenine, ki segajo v vojno obdobje, med drugimi dejavniki spodbujajo narodno zavest. Nekaj let pa je v tej organizaciji kljub slavni tradiciji in naprednemu programu vladala precejšnja kriza, ki ji je botrovalo pomanjkanje kadrovskega dela. Doslej je organizacija mlade mobilizirala le, če jih je potrebovala za demonstracijo, pa še te so bile bolj stihijske. Vsa dejavnost je bila občasna, začele so se nekatere kulturne akcije, potem pa je delo zamrlo. Ta način je mlade odvrnil od organizacije in jih pritegnil drugam. Krajevna združenja, poglaviti nosilci dela, so propadala.

Zadnje čase se položaj izboljšuje, saj so v vodstvu temeljito razčlenili, od kod nenehno nazadovanje. Že omenjene posebne okoliščine dela v pogojih raznarodovanja so res bridke, vendar je ZSM Koroške priznala tudi precejšen delež lastne krivde. Ob obstoju tolikih »konkurenčnih« klubov, ki združujejo mlade glede na njihove vsakdanje interese, si ni mogla privoščiti »visoke politike« in od mladih odmaknjenih akcijskih načrtov. Prvi poskusi, da se je ozrla po izkušnjah ostalih množičnih klubov in je začela ohranjati materni jezik z razvedrilnim programom, so se že obrestovali. Večji pomen je kanila dati tudi krajevnim združenjem.

D. Žlebir

Nove naloge čakajo

Izobraževanje, obveščanje, idejnopolično delo in kultura programih mladine – Priprave obiskov v osnovnih mladinskih organizacijah

Škofja Loka – Po nedavni volilnoprogamski konferenci občinske konference ZSMS Škofja Loka so se zdaj lotili uresničevanja nalog. Med najbolj prizadevnimi so vodstva konference za vzgojo in izobraževanje, center za obveščanje in propagando, komisija za idejnopolično izobraževanje in za kulturo.

Največ težav je trenutno pri pozeževanju mladine z organi za štipendiranje. Po starem so bili v odbore za štipendiranje vključeni med drugimi tudi predstavniki vseh treh klubov študentov, poljanskega, selškega in škofjeloškega, zdaj pa je pri skupnosti za zaposlovanje en sam predstavnik ZSMS. Predlogov, kako bi se organizirali, konferenca za vzgojo in izobraževanje še ni pripravila, pač pa čaka na pobude samih štipendistov. Konferenca ima nalogo razpravljati tudi o novem centru usmerjenega izobraževanja, oceniti delo učencev v novih razmerah in samoupravno organiziranost centra. Le-ta namreč kasni z odločitvijo, ali naj bo organiziran kot enovita delovna organizacija ali kako drugače.

Pri obveščanju so škofjeloški mladinci naleteli na finančne težave, ki jih silijo, da mladinsko glasilo »Strani mladih« v bodoče začno izdajati v cilostilni tehniki. Zavedajo se, da bo glasilo na ta način mnogo izgubilo saj bodo v prihodnje prisiljeni objavljati zgolj najnujnejše informacije.

D. Žlebir

Škodljiv naložbeni umik

Na Gorenjskem smo se naložbam domala povsem odrekli, tako tudi v radovljški občini – Stabilizacijsko bi se morali ravhati povsod

Radovljica – Vse naše gospodarstvo, tako tudi gorenjsko, se je zavestno odločilo, da bomo v stabilizacijskem obdobju čimbolj varčevali in smotrni tudi pri naložbah. Na Gorenjskem v preteklem obdobju sicer ni bilo veliko takšnih naložb, ki bi bile nesmotrne in zato premalo učinkovite, bile pa so vendarle.

Stabilizacijske zahteve, da bi dosledno varčevali tudi pri investicijah so naleteli na ustrezen odziv. Še dve leti je novih naložb izredno malo, negospodarskih pa po občinah sploh ni. Tako tudi ne v radovljški občini, kjer lahko postavijo ničlo za naložbenim enačjem. Naložbe so nominalno, v odnosu do lanskega leta, izredno upadle.

Nasploh na Gorenjskem predvidevamo le 94 novih naložb, nobena izmed teh pa ne presega vrednosti milijarde starih dinarjev. Omejujejo se na infrastrukturne objekte in seveda v razvoj posameznih temeljnih in delovnih organizacij. Pomembnejših naložb pa sploh ni, čeprav imamo nekaj izredno zanimivih naložbenih programov, ki so izvozno usmerjeni. Takšna je izgradnja na golf igrišču na Bledu ter dve naložbi za proizvodnjo podbojev in kotlovnic, energetsko naložbo blejskega LIPA v radovljški občini. Drugih naložb pri republiški komisiji s področja občine niso obravnavali in jih tako tudi ne bo. Z izjemo seveda kmetijstva, ki je zaradi zaostajanja prejšnjih let postalo investicijsko bogatejše ne le na Gorenjskem, tem-

več tudi v radovljški občini. Na Gorenjskem pričakujemo kar štiri farme, med njimi tudi ureditev Blata v Radovljici.

Tako v Radovljici beležijo precejšen umik na naložbeni fronti, takšen umik, ki postaja že zaskrbljujoč. Opredeljuje ga tudi občinska resolucija, ki se na področju investicij omejuje le na najnujnejše, vse to pa vodi ne k varčevanju, temveč k stagnaciji.

V minulem obdobju so prav naložbe slonele na velikih kreditih in na sofinanciranju ter drugih udeležbah in lahko se je bilo opredeliti za novogradnje, nove proizvodne hale, ki smo jih gradili s širokim zamahom, ne upoštevajoč, koliko smo sploh sposobni iztržiti in kje prodati. Stroški so rasli v milijarde, med njimi tudi energetski stroški, ki se vedno pogostje oglašajo z alarmantnimi številkami. Na energijo pa kot da pozabljamo, v nobenem planu je ni zaslediti.

Naložbam smo se torej odrekli, tudi najbolj pomembnim, brez katerih ne bomo mogli izvažati. Odreči pa se je najbolj enostavno. Veliko bolj koristno bi bilo, ko bi si stabilizacijski klicaj postavili med drugim tudi pred stroške energije, če vemo, da na Gorenjskem danes »požre« energija 14,7 odstotka dohodka, vsako zmanjšanje stroškov pa je pomemben dohodek, ki se ne nazadnje lahko opravičuje tudi s smotno, ekonomsko opravičljivo in donosno naložbo.

D. Kuralt

GLAS

Ustanovitelji Glasa občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin – Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj – Glavni urednik Igor Slavec – V. d. odgovorni urednik Jože Košnjek – Novinarji: Leopoldina Bogataj, Danica Dolenc, Dušan Humer, Helena Jelovčan, Lea Mencinger, Stojan Saje, Darinka Sedej-Kuralt, Marija Voltjak, Cveto Zaplotnik, Andrej Zalar in Danica Žlebir – Fotoreporter Franc Perdan – Tehnični urednik Marjan Ajdovec – Oblikovalci: Ljiljana Erjavec, Tomaž Gruđen, Slavko Hain in Igor Kokalj – List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih. – Stavek TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Modre Pijadeja 1 – Tekoči račun pri SDK v Kranju številka 51 560-603-31999 – Telefoni: direktor in glavni urednik 29-463, redakcija 21-860, odgovorni urednik 21-835, tehnični urednik 21-835, komercialna, propaganda, računovodstvo 28-463, mali oglasi, naročnina 27-980 – Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Jezikovno razsodišče (43)

Neslovenski dopisi Slovencem

A. R. iz Ljubljane se je prijavil za bivanje v Atomskih toplicah v Podčetrtku. Odgovorili so mu z razmnoženim dopisom, na katerem je podpis vodje recepcije Fanike Sket. V dopis je nekdo s pisalnim strojem vpisal potrebne podatke, dopis sam pa je bil v nekakšni hrvaščini (namreč v takšile: »Molimo, da tačno držite rezerviranog termina ... Le kaj si ob takem dopisu mislijo hrvaški ali srbski gostje?«)

Ljubljanska zdravnica L. M. pa nam je izročila podoben dopis, namreč spremno besedilo nekega kataloga, ki ji ga je poslala tovarna zdravil Krka iz Novega mesta. Tudi ta dopis, poslan slovenski zdravniški, je bil napisan in razmnožen kot tiskovina v pomanjkljivi srbohrvaščini.

Tako v zdravilišču kot v tovarni zdravil imajo očitno pripravljene tiskovine v več jezikih, da jih pošiljajo širom po Jugoslaviji. Ali smemo reči, da gre le za opravičljivo pomoto, če slovensko zdravilišče pošlje slovenskemu gostu in slovenska tovarna zdravil slovenski zdravniški slovenskemu gostu in slovenskemu jeziku? Oba naslovljenca sta bila prizadeta in sta se zaradi teh dopisov obrnila na Jezikovno razsodišče. In deta in sta se zaradi teh dopisov obrnila na Slovence v njihovi materinskih jezikih. Le malo pazljivosti in skrb je potrebno, da tisti, ki pošilja dopis, izbere pravo tiskovino. Zato so pomote takšne vrste v resnici izraz malomarnosti do naše materinske in niso opravičljive.

Razsodišče vabi vse, ki jim ni vseeno, kako Slovenci govorimo in pišemo, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošiljajo na naslov: Sekcija za slovenščino v javnosti, Jezikovno razsodišče, RK SZDL Slovenije, 61000 Ljubljana, Komenskega 7.

Dober slovenski jezik naj bo naša skupna skrb!

NAŠ SOGOVORNIK

L. M.

H. Jelovčan

D. Kuralt

H. Jelovčan

D. Kuralt

Na razširjeni seji predsedstva so
cenili, da je občinska resolucija

H. J.

Demografski podatki iz popisa prebivalstva 1981 kažejo, da je delež stalnega prebivalstva iz gorenjskih občin 9,44 odstotka SR Slovenije. Domala enak odstotek dobimo s primerjavo med gorenjsko in slovensko populacijo osmošolcev; tudi precej drugih kazalcev prča o tem, da je Gorenjska v Sloveniji udeležena s približno desetino prebivalstva. Ob tem pa je šolska mreža na Gorenjskem mnogo bolj ugodna.

Vemo, da so običutne razlike tudi v okviru Gorenjske: najbolj bogata in razvejana šolska mreža je v Kranju, v Trzinu pa je na primer sploh ni. Vsekakor pa je v celoti za gorenjske osmošolce oziroma za njihovo nadaljnje izobraževanje v »domači regiji« kar dobro poskrbljeno, morda še bolje, kot je videti na prvi pogled. Z usmerjenim izobraževanjem se je mreža še obogatila.

Franc Belčič

Nove knjige Prešernove družbe

Bevkov roman »Ljudje pod Osojnikom« – Rozmanova »Ta glavna Urša« za mlade bralce – Doslej neznana povezava slovenskega sveta z morjem »Po jamborni cesti... v mesto na peklju« zgodovinarja Miroslava Pahorja – Priročnik »Hitro pripravljanje jedi« Andreje Grum

Prešernova družba je te dni razpolagala svojim bralcem letošnje knjige iz svoje redne knjižne zbirke, imenovane Knjižni dar. To je resnično knjižni dar, saj so prednaročniki za štiri knjige in Prešernov koledar plačali bori 300 dinarjev. Zdaj pa je zbirka moč kupiti za 350 dinarjev. Izredno dostopna cena torej, kar je cilj Prešernove družbe.

Druha značilnost knjig Prešernove družbe je njihova ljudskost. Letos so zbirko natisnili kar v 25.000 izvodih, tako da so to najbolj brane knjige pri nas. Takorekoč ni pomembnejšega slovenskega pisatelja, ki v preteklih tridesetih letih ne bi izdal ene ali več svojih knjig v zbirki Prešernove družbe. Ljudskost torej pomeni izvirno slovensko leposlovje, napisano za široko množico.

Letošnja zbirka obsega štiri knjige in koledar. Prešernov koledar je bogat, poln zanimivega in koristnega branja. S svojimi prispevki sodeluje vrsta slovenskih pisateljev in publicistov, s čimer je uveljavljena frontovska širina, ki jo Prešernova družba v svoji založniški politiki zastopa vse od ustanovitve. Posebno pozornost bo vsekakor vzbudil prispevek Vekoslava Grmca »Kristijan v samoupravni socialistični družbi«, ki je bil v načrtu že dve leti, lahko pa rečemo, da je zdaj napisan v pravem času. Zal je izpadel prav tako napovedan prispevek Toneta Zorna o slovenskih krajih na Koroskem, kar je povzročila avtorjeva smrt. Predstavitev koroskih krajev, ki jih premalo poznamo, ostaja torej kot naloga za v bodoče.

Prešernov koledar vsako leto z ilustracijami predstavi enega od pomembnih slovenskih slikarjev. Letos je to Maksim Gaspari, čigar delo spada v zakladnico slovenskega narodopisja, saj nam je ohranil staro narodno življenje in kraje.

V letošnji zbirki Prešernove družbe je doživel izdajo roman Franceta Bevka »Ljudje pod Osojnikom«, prav gotovo naš najbolj kmetiški roman. »Moč in prepričljivost Bevkovega pisateljskega pričevanja je predvsem v resnični podobi, s kakršno je znal odzivljati svoje ljudi, junake svojih pripovednih del. Začutili je, kakor da bi bil prav ta svet pod Osojnikom ali pod Kojsco tisti, ki je prikladal pisatelju, ga osvojil in navdihnil, da je napisal pri nas prvo realistično knjigo o našem kmetištvu.« je o Bevkovi knjigi zapisal predsednik Prešernove družbe, pisatelj Ivan Potrč.

Mladi, prav gotovo pa tudi starejši svet, bo rad prebral delo Smiljana Rozmana »Ta glavna Urša«, pripoved o današnjem življenju mladih, pravzaprav zelo mladih, trinajstletnikov, ki jih poredkoma srečamo v naši literaturi. Delo izžareva pisateljevo vero v mladi svet in verjetno se bo našel tudi kakšen prevajalec, morda bo doživel tudi scenarij.

Pretanjeni zgodovinar Miroslav Pahor je napisal s sodelovanjem Ilonke Hajnal knjigo »Po jamborni cesti... v mesto na peklju«, dragoceno pričevanje o jamborni cesti, ki je povezovala slovenski svet z morjem. Pojem doslej pri nas ni bil znan. Cesta je povezovala kraje v notranjosti bivše Avstro-Ogrske, po njej so vozili do 80 metrov dolga drevesna debla, ki so jih uporabljali za jambore na ladjah. Kako so jih vozili po ovinkastih cestah? Često so jo udarili kar čez hoste. Mesto na

peklju je Trst, od koder je prihajal diš svetovljanstva, ki je prisoten na Primorskem še danes. Pahorjeva knjiga dokazuje, da slovenski svet ni bil povezan le s severom, temveč tudi z italijanskim svetom in je zato odigral pomembno vlogo. Brez dvoma bo njegova zgodovinska obdelava v bodoče rojevala tudi literarne zgodbe.

Obetaven Teden Slovenske drame 82

Prešernovo gledališče sredi priprav za TSD 82 – Republiška gledališka manifestacija se iz leta v leto krepi – Številne nove slovenske gledališke predstave so temelj repertoarja

Prešernovo gledališče Kranj je že od leta 1971 stalen organizator TEDNA SLOVENSKE DRAME, ki je iz skromnih začetkov prarastel v

Kot priročnik je tokrat izšla knjiga »Hitro pripravljanje jedi« Andreje Grum. Zapišemo lahko, da je zelo dobrodošel, saj vsebuje kopico koristnih napotkov, kako v današnji zadregi s časom hitro skuhati dobro kosilo. Naš način kuhanja se spreminja, živilska industrija nudi že vrsto pripravljenih jedi, to pa vse bolj pogosto vodi k enoličnemu, ponostavljenemu jedilniku. Priročnik Andreje Grum upošteva vse te spremembe in skuša kultivirati našo prehrano. Zato bo v veliko pomoč mladim.

M. Volčjak

Razpis »Nagrade Slavka Gruma«

Najboljše dramsko besedilo v letošnjem letu bo nagrajeno na Teden slovenske drame

V želji, da bi spodbudili ustvarjanje slovenskih dramatikov, je bila na TSD 78 ustanovljena »Nagrada Slavka Gruma« za najboljše besedilo preteklega leta. Do danes so to nagrado prejeli Dane Zajc za dramo »Voranc«, Dušan Jovanović za dramo »Karamazovi« in Rudi Seligo za dramo »Svatha«. Nagrado je ob soglasju in podpori slovenske in kranjske Kulturne skupnosti ustanovil stalni organizator TSD.

Tako tudi letos TSD razpisuje nagrado za najboljše dramsko besedilo. Na TSD 82 bo avtorju najboljšega dramskega besedila podeljena denarna nagrada v višini 50.000 din in diploma. V primeru večjega števila kvalitetno izenačenih besedil se lahko nagrada razdeli med več avtorjev.

Dramska besedila bo ocenjevala žirija, ki jo bo imenoval Umetniški svet kranjskega gledališča.

»Za »Nagrado Slavka Gruma« konkurirajo nova slovenska besedila, ki so bila v letu 1981 uprizorjena, tiskana, predložena žiriji.

Tako ima kranjska nagrada tudi vsebino natečaja, saj lahko avtorji sami pošljejo nova in neznana dramska besedila. Rok za oddajo dramskih besedil je 31. december 1981 (poštni žig).

Avtorji naj po možnosti pošljejo pet tipkopisov na naslov: Prešernovo gledališče Kranj, Titov trg 6, 64000 KRANJ, s pripisom »Nagrada Slavka Gruma«.

M. L.

živno in odmevno vsakoletno kulturno manifestacijo republiškega pomena. Tako je v dobrih desetih letih ta gledališka manifestacija predstavila kranjski publiki preko 130 različnih uprizoritev slovenskih dramskih tekstov, med temi pa so seveda v večini novitete. V teh letih so tudi gledališki obiskovalci v celoti potrdili namen te prireditve, saj za večino predstav vstopnic vedno zmanjka. Obiskovalcev je bilo več kot 35.000. Gledališkemu Kranju se v okviru festivala vsako leto ponuja izjemno pestra gledališka ponudba, saj je informacija o gledališkem življenju v republiki s festivalskimi predstavami popolnejša, tako da lahko že leta ugotovljamo, da ima Kranj eno boljših možnih gledaliških ponudb v Sloveniji.

Teden slovenske drame je bil iz leta v leto pomembnejši, predvsem seveda v smislu kvalitete ter ne nazadnje tudi v smislu številnih ponovitev. Vse to seveda zaradi številnih slovenskih predstav, ki jih je bilo iz leta v leto več. Verjetno je Teden slovenske drame tudi spodbujal gledališča k uprizoritvam slovenske dramatike, predvsem prek Okrogle mize TSD, ki je postala vsakoletni temeljni strokovni posvet pri nas. Pred leti se je TSD nujno moral odločiti za selekcijo predstav. Ko so TSD leta 71 ustanovljali, se je nabrlo komaj nekaj predstav, ki so lahko zapolnile tedenski gledališki praznik. Slovenska gledališka bera pa se je postopoma kvalitetno in kvantitetno bistveno dvigala, in selekcija predstav je bila nujna. Tako je Teden slovenske drame resnično postal teden slovenskih predstav ne glede na ime izvajalca, kar seveda pomeni, da lahko posamezni gledališki kolektiv na enem festivalu odigra več različnih predstav in obratno, tudi nobene, če v posameznem letu kvalitetno ne uprizori slovenskega besedila. Ustanovljeno je bilo tudi »Grün-Filipčičev« priznanje za slovensko dramaturgijo, ki se podeljuje vsaka tri leta in bo na TSD 82 že drugič podeljeno. Namen nederenarnega priznanja je seveda samo stimulacija tistim dramaturškim ekipam posameznih gledališč, ki v določenem igralnem razdobju dokažejo resnično dobre delovne rezultate v dramaturgiji s posebnim ozirom na uprizoritve novejših in starejših slovenske dramatike.

Stalni organizator Tedna slovenske drame Prešernovo gledališče je že sredi priprav za februarjski TSD 82. Številne nove slovenske predstave obetajo zanimiv repertoar uprizoritev. Naj tokrat le bežno omenimo, da je kranjski festival edini pri nas enakovredno vključil vse uprizoritve – od predstav za odrasle do lutkovnih in monodram ter da je njegova največja kvaliteta v izčrpnosti gledališki informaciji. Organizator namenja posebno pozornost prihodnji Okrogli mizi TSD. Tema »Dramatika in režija« bo s številnimi referenti (v preteklih letih je iztočnico za razpravo podal samo en referent) gotovo pritegnila slovenske gledališnike, saj bo obravnavala temelje gledališča.

Naj ob koncu poudarimo še dejstvo, da je kranjski gledališki festival daleč najcenejši med vsemi, da ga kolektiv kranjskega gledališča vsako leto organizira dobesedno volonterško, medtem ko so drugi festivali danes finansirani že kot prave institucije.

M. L.

RDEČA KAPICA

Kranj – V četrtek, 19. novembra bo v lutkovnem gledališču GLG v gradu Kiselstajn gostovala lutkovna skupina VVZ Kranj z lutkovno igrco Rdeča kapica. Predstavi bosta ob 16. in ob 17. uri, torej pol ure prej kot doslej.

Pred izidom Loških razgledov Bogato poglavje o NOB, prazno o gospodarstvu

V prvih januarjskih dneh, ob škofjeloškem občinskem prazniku, bo izšel 28. zvezek Loških razgledov in dodal novih 330 strani dosedanjim letnikom tega edinstvenega zbornika, ki neprekinjeno izhaja že skoraj tri desetletja. Naj za začetek povemo, da bodo Loške razglede velika naklada, ki dokazuje, da imajo Loški razgledi zveste bralce ter da se jim vsako leto pridružijo novi.

Urednik France Leben – za njim je obsežno delo zbiranja in urejanja gradiva – je zadovoljen z vsebino letošnje številke Loških razgledov, saj bodo prinesli niz svežih prispevkov. Posebej so se izkazali partizanski pisci, saj je po lanskim sušim poglavje o NOB zelo bogato. Ostala poglavja so že ustaljeno obdelana, prazno pa je poglavje o gospodarstvu. Ni ljudi, ki bi pisali o sodobnem razvoju na Škofjeloškem. Škoda, saj bi lahko za prihodnost ohranili marsikateri podatek, dejstvo, razlago gospodarskega, družbenega in kulturnega razvoja, ne nazadnje urbanističnega, ki je na Škofjeloškem v preteklih letih (pa tudi danes) povzročil med ljudmi dosti hude krvi.

Letošnji Loški razgledi bodo posvečeni 40-letnici ustanovitve OF, kar bo obeležil ovitek. Naslovna stran bo opremljena z osrednjim izrezom letos odkritega spomenika poljski vstaji v Poljanah, delom slikarja Iva Šubica. Poglavje o NOB, ki je običajno sledilo Razgledom ter Zapiskom in spominom, je letos pomaknjeno na začetek. Rekli smo že, da je zelo bogato. Obsega kar 128 strani (lani le 11), vsebuje kvalitetno napisane, vsebinsko tehtne in dokumentarne prispevke. Prvič se oglašajo Maks Krmelj-Matija, ki v prispevku z naslovom »Lažje bi gledal smrt kot to strašilo« objavlja spomine na leto 1941 – na organiziranje vstaje in Osvobodilne fronte. Njegovo pričevanje je izjemno dragoceno. O Poljskem bataljonu in akcijah Poljske čete v letu 1942 piše Anton Peternej-Igor, Janko Mrovlje-Marko pa o poveljnikih in politkomisarijih Poljskega bataljona. Odlično je napisan prispevek Sveta Kobala-Florjana z naslovom »Miloš Zihel« – umetnik, humanist in borec. Obsega kar 64 strani, opremljen je s 23 fotografijami. Škofjeločani bodo Kobalov prispevek brez dvoma prebrali v eni sapi, saj je dokumentarnost združil s preprostim pisanjem in marsikateri dogodek opisal prvič. Sveto Kobal letos opisuje dogodke v zvezi z delovanjem tehnike v Primoževi žagi, za prihodnje leto pa ima pripravljen sto strani obsegojč prispevek o tehniki Selške čete v Vešterskem mlinu.

Partizanski pisci so se torej letos izjemno izkazali in nekatere prispevke urednik France Leben napoveduje že za prihodnjo številko. Ne nazadnje, Loškim razgledom daje dragocenost tudi dejstvo, da sta bila Krmelj in Kobalov prispevek napisana posebej zanje.

Poglavje Razgledi bo prineslo 13 prispevkov: pet s področja umetnostne zgodovine, dva etnološka, etnografskega, botaničnega, o krajevnem imenoslovju, gospodarsko zgodovinskega, zgodovinskega in spominskega. Pisana bera torej. Cene Avgustin piše o oblikovanju prostorskih ambientov v urbanističnem razvoju Škofje Loke, France Golob o zgodovini in stavbnem razvoju nunskega samostana v Škofji Loki, Milan Železnik o kulturni krajini Selške doline in njeni umetnostno arhitekturni dediščini, France Štukl o posnemljanju loške cerkvene baročne arhitekture in opreme na Dolenjskem, Emilijan Čevc o Jamškovi podobarski delavnici, France Planina o imenih naselij v loški občini, Meta Sterle o malem kruhku na Loškem, Janez Dolenc o kmečkih opravilih v začetku našega stoletja na Poljskem, Andrej Vovko o zgodovini osnovne šole v Poljanah, Anton Ramovš o trisrinskih okameninah v obzidju crngrobske cerkve, Anton Polenc o pajkih s slemenom nad Soriško planino in Marja Borštnik o stotrideseti obletnici Tavčarjevega rojstva.

Poglavje Zapiski in spomini obsegajo niz spominskih člankov. Omeniti velja predvsem prispevek Milana Dolenca »Konjski zdravnik«. Govori o starih veterinarskih bukvah in kako so konec preteklega stoletja zašle v naše kraje. Zanimiva je »Stoletna burka« Jaka Žigona, jezikovna študija o pravopisju.

Poglavje o leposlovju prinaša izbor iz sodobnega literarnega snovanja na Škofjeloškem, dela šestnajstih avtorjev, ki delujejo v klubu mladih literatov pri ZKO Škofja Loka.

V poglavju Poročila in gradiva kaže omeniti doslej neobjavljeno fotografijo slikarja Ivana Groharja iz začetka tega stoletja.

Že večkrat smo pisali, kako se Loški razgledi otepajo z denarnimi zadregami. Tudi letos je tako. Pomanjkanje denarja škofjeloški ljubiteljski muzealci nadomeščajo z veliko zavzetostjo in takorekoč brezplačnim delom, saj so honorarji izjemno nizki: Tudi urednikovo delo je »zastonj«. Letos so se obrnili na delovne organizacije, naj jim pomagajo zbrati denar za tisk Loških razgledov. Odziv je bil porazen. Kaže, da se njihovi delavski sveti ne zavedajo pomena zbornika, saj bi seštevek skromnih pomoči vendarle nekaj pomenil. Ko razmišljamo, kako bi Loške razglede vendarle izvele iz denarnih težav, ne moremo tudi mimo družbenopolitičnih organizacij, ki bi izdajanje lahko vsaj moralno podprle: zveza borcev, ker tako poudarja in takorekoč »naroča« prispevke o NOB, sindikat, ker bi bilo tako morda le več prispevkov o gospodarskem razvoju škofjeloške občine, in tudi socialistična zveza bi lahko spodbujala pisanje o sodobnem razvoju ...

M. Volčjak

Razstava likovne skupine Iskra Železniki

Osem članov likovne skupine ISKRA Železniki je pripravilo pregledno razstavo slik v galerijskem prostoru muzeja v Železnikih. Tudi ta razstava sodi med prireditve, s katerimi so v občini Škofja Loka počastili odkritje spomenika Ivanu Groharju v Sorici, in zato je prav, če omenjamo skromen odlomek iz življenja in slikarskega izobraževanja našega velikega impresionista. Grohar je v svojem umetnostnem razvoju prešel več stopenj, med katerimi je bila prva tista, v kateri je obračunal z diletantizmom svojih prvih korakov v svetu umetniškega snovanja. S šolanjem pri Bradeški in pri Milanesiju v Zagrebu ter nato na graški državni risarski šoli se je povzpelo do slikarja s solidnim slikarskim znanjem, ko je lahko vstopil v slovensko umetnostno areno.

Tudi člani likovne skupine Iskra Železniki izkazujejo iz leta v leto več solidnega likovnega znanja, tako da smo od razstave do razstave vedno bolj presenečeni nad napred-

kom posameznikov. Seveda napredka ni vedno pri vseh, opazen pa je napor, da bi se otresli začetniških napak in bi bila slika ulita v eno kosu tako barvno kot kompozicijsko. Razstava del te skupine, ki jo sestavljajo Jana Bertonec, Matevž Jenštrle, Snežna Lotrič, Mirko Poljanar, Franc Rant, Jozica Reč, Lojze Tarfila in Stane Zgaga (vs člani tokrat niso sodelovali na razstavi) seveda ni nekaj izjemnega, ampak je samo dokaz rednega dela pod vodstvom mentorja akademskega slikarja Janeza Hafnerja. Delo pod vodstvom mentorja bi bilo lahko zgled tudi ostalim skupinam, ker le z mentorjevim spremljanjem je možno doseči napredek v kvaliteti dela.

Od trindvajset razstavljenih slik tokrat ne bi posebej obravnavali delo posameznega avtorja, ker je to le priložnostna razstava, ki bi v drugih pogojih lahko bila tudi kvalitetnejša in vrednejša ostreje presoje.

A. Pavlovec

Trst – Z recitalom pesmi Janeza Menarta, ki jih jebral avtor sam, je tržaška knjižnica v petek proslavila 20. obletnico obstoja. O njenem razvoju in delu je spregovorila vodja Danica Kunšič, medtem ko je Janez Menart dodal nekaj besed o pomenu knjižničarstva. Dejal je, da bo knjiga vedno ostala glavno sredstvo izobraževanja, literarnega in bo knjiga vedno drugače užitek, saj masovna sredstva kot so radio, televizor in film človeka puščajo preveč ob strani, medtem ko knjiga zahteva njegovo sodelovanje. V tem je tudi pojasnilo, zakaj dobra knjiga nikoli ne zastari, ampak ostaja živa in zanimiva. – Foto: H. Jelovec

Izbrana dela Groharjevih slikarskih kolonij

Razstava izbranih slik dosedanjih Groharjevih slikarskih kolonij v Kulturnem domu v Selcah je po besedilu avtorjev in del sicer skromna, vendar predstavitev a vendar do reprezentativno kaže s svojim izborom mednarodno udeležbo slikarjev. V prvo kolonijo leta 1967 so organizatorji poleg slovenskih slikarjev povabili tudi umetnike iz drugih držav. Takrat se je udeležil italijanskega srečanja v Skofji Loki Ivan Minafik iz Prage, pozneje se pridružil drugi tujci: Lenci Sartori iz Italije, Otar A. Sulava iz Rusije (Gruzinska SSSR), John McLean iz Škotske, iz Trsta je prišel Slovenec Jože Cesar (omenili smo tiste, ki so zastopani z deli na tej razstavi). Od slovenskih slikarjev smo lahko izbrali za razstavo naslednje slikarje po eno sliko: Ivo Kopič, Božidar Grabnar, Berlec, Janez Hafner, Pavle Kozjak, Milan Rijavec, Albin Šturm, Evgen Sajovic in Veljko Kozjak. Skupaj torej petnajst slik avtorjev ali skoraj za vsako leto kolikor že trajajo slikarske kolonije v Skofji Loki po eno delo.

Rezervni starešine o obveščanju

Kranj - Člani Zveze rezervnih starešin ne delujejo le v krajevni organizaciji, ampak se aktivno vključujejo v politično delo tako v delovnih organizacijah kot krajevni organizaciji. Za izpolnitev nalog iz Zveze rezervnih vojaških starešin v Kranju skrbijo številne komisije, med njimi tudi komisija za informativno propagandno dejavnost.

Člani te, kadrovskega nekoliko preloženega komisije, ki jo vodi Djuro Kozjak, so se sestali na svoji seji v torek, 12. novembra. Sestanek so namenili dogovoru za čim bolj učinkovito obveščanje rezervnih vojaških starešin o aktualnih nalogah in za iskanju načinov za sprotne izmenjave informacij o delu komisije. Konferenca ZRVS prek glasila. Glasilo se je dogovorili, da bodo prvo nalogo uresničili z izdajo internega informativnega glasila, ki bo začel izhajati prihodnje leto. Glasilo bo prav gotovo v pomoč pri obveščanju, pri strokovni usposabljanju. V tej dejavnosti bodo letosnjega šolskega leta izdajali nasploh več sodobnih pripomočkov kot doslej. Organizirali druge naloge so na konferenci, da so občane seznanili s pomembnejšimi akcijami rezervnih vojaških starešin prek časopisa Glas, glasilo in revija Naša obramba pa objavila manj prispevkov in

Razstava v Selcah

prebroditi z usmeritvijo v grafično tehniko (v letih 1978 in 1979) ter z risbo v letu 1980. Združeno umetnikov Skofja Loka prav sedaj išče nove oblike delovanja. Med novostmi je verjetno najbolj domiselna tista, ki govori o spremembah lastništva slik, ki so jih dosedaj slikarji pustili organizatorju in so šla v redkih izjem ostale nedostopne občinstvu. Po novem bo organizator slike odkupil in jih podaril krajevni skupnosti na katere območju bo slikarska kolonija delovala. Seveda bi morala tudi krajevna skupnost vsaj deloma prispevati na pomoč organizatorjem na tak ali drugačen način. Dela slikarjev ne bi šla v skladišče, ampak bi bila razstavljena v raznih prostorih krajevne skupnosti, kjer se zbira največ ljudi. Od prve kolonije, ko so organizatorji želeli približati ljudem delo umetnika z neposrednim stikom ob samem ustvarjanju, pa naj je bilo to na ulici mesta ali na vasi, se sedaj ta stik vzpostavlja bistveno drugače: že z rezultatom dela; slike ne bi gledali samo ob njenem nastajanju pa je potem ne bi več videli, ampak bi jo lahko občudovali razstavljeno v domačem kraju, tako, da bi bila vsem krajanom takorekoč vedno pred očmi.

Načrtujejo bodoče delo

Mojstrana - Člani sveta krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana so na nedavni seji obravnavali več pomembnih vprašanj. Najprej so razpravljali o planu razvoja krajevne skupnosti prihodnje leto. Med številnimi nalogami, ki čakajo krajanje, bo prav gotovo najzahtevnejša izgradnja mlinskih vezic na Dovjem; zanje naj bi prihodnje leto pripravili načrte in drugo potrebno dokumentacijo, če bo mogoče, pa bodo začeli tudi graditi ta objekt. Akcija bo potekala v sodelovanju s sosednjo krajevno skupnostjo Hrušica. Prizadevali si bodo za znižanje stroškov izgradnje, zato bodo pri njej pomagali s prostovoljnimi delom krajanje in mladi brigadirji.

Na seji so nadalje razpravljali o zbiranju denarja s samoprispevkom, za katerega so se krajanje odločili na referendumu decembra 1979. leta. Kot so ugotovili, zbiranje denarja ne poteka povsem po načrtu, zlasti pa ni pravega pregleda o dotoku prispevkov iz delovnih organizacij, kjer so krajanje zaposleni. Več o tej problematiki, katere razrešitev je pomembna za dokončno posodobitev cest in poti v celotni krajevni skupnosti, bodo govorili na eni prihodnjih sej sveta. Udeleženci seje so kritično ocenili neodgovoren odnos domačega turističnega društva, ki ima na skrbi naravnih drsališč pri smučišču v Mojstrani. Ker je drsališče že več zim neurejeno in neizkoriščeno, so predlagali, naj objekt prevzame v upravljanje osnovna šola iz Mojstrane. Na seji so med drugim tudi imenovali odbor za pripravo proslavitev 40. obletnice vstaje ob letošnjem krajevnem prazniku sredi decembra in se seznanili s poročilom delegacije krajevne skupnosti o njenem uspešnem obisku v pobrateni krajevni skupnosti Stave v valjevski občini. J. Rabič

Deloma pod novimi pogoji že deluje letošnja štirinajsta Groharjeva slikarska kolonija v Sorici - Sorica 81. Morda je tokratna razstava izbranih del iz dosedanjih Groharjevih slikarskih kolonij v kulturnem domu v Selcah napoved za petnajsto slikarsko kolonijo, ki bi lahko bila prav v tem kraju, v tej krajevni skupnosti, Andrej Pavlovce

Še o GOZDU POD KRIŠKO GORO

Gleda na moje pisanje v Glasu z dne 20. oktobra t.l. (18. zapis o Tržiču), v katerem sem prizadeval omenjal žalosten vtis, ki sem ga imel ob svojem zadnjem obisku partizanske vasi Gozd nad Križami, so se oglasili tovariši iz tržiške borčevske organizacije. Skušal bom v kratkem a čim bolj korektno povzeti nekaj njihovih pojasnil. Vas Gozd so v povojnem času pomagali graditi z udarniškim delom občani Tržiča in Kranja, predvsem pa mladina. Tudi gradbeni material je bil dan vaščanom in obnovitveni zadrugi Gozda. Posamezni borci pa

Črtomir Zorec

POGOVORI O TRŽIČU,

NJEGOVH KRAJIH IN LJUDEH

(23. zapis)

V prejšnjem zapisu sem omenil pomnik padlimu borcu Janezu Jelencu, ki so ga postavili na Dunajci (ledinsko ime) v Kovorju, kjer je partizan omahnil v smrt. Morda ne bo tako napak, če ob tem ledinskem imenu pomislim še na celo vrsto Dunajev, ki so se iz tega ali onega razloga razsejali po slovenski deželi ne le kot ledinska, pač pa kot krajevna imena ali le kot imena zaselkov.

DUNAJI IN DUNAJČANI

Zazda vem le za pet slovenskih Dunajev, in začuda: prebivalci vseh se imenujejo Dunajčani! Prav tako kot smo rekli prebivalcem avstrijskega cesarskega Dunaja! Tudi reče se: »Grem na Dunaj!«

»Največji«, skoro prava vas, je Dunaj v bližini Krškega. Ima blizu 80 prebivalcev. Leži pa med vinogradi. Med okupacijo so bili vsi prebivalci izseljeni. Vseh domačij je danes le še enajst.

Manjši Dunaji so še v Moravski dolini (pri Česnjicah), pri Radečah (pri Močilnem), blizu Bukovščice med Selško dolino in pri dolenskih Zdobah (blizu Brežic).

Ni pa dosti znano, da imamo poleg zaselkov z imenitnim imenom Dunaj, tudi zaselek še z imenitnejšim imenom, blizu Gribelj v Beli Krajini imajo celo svoj Rim! No, vsaj za to krajevno ime je znan tudi razlog poimenovanja ali izvor imena: iz ene od Grabrijanovih hiš v tem zaselku je domači sin služil v papeževi telesni gardi - odtod ime, morda celo nekoliko nagajivo, Rim...

ŠE O GOZDU POD KRIŠKO GORO

Vas Gozd so v povojnem času pomagali graditi z udarniškim delom občani Tržiča in Kranja, predvsem pa mladina. Tudi gradbeni material je bil dan vaščanom in obnovitveni zadrugi Gozda. Posamezni borci pa

da bodo adaptirali gostišče »Pri Gustinu« v Pineti in del prostorov v spodnji stavbi počitniškega doma. V obe stavbi bodo vgradili tudi dvigala. Gradnjo bodo financirali iz sredstev, ki se že dlje namensko zbirajo pri Zvezi paraplegikov Slovenije, nekaj bodo dale tudi slovenske (in seveda gorenjske) delovne organizacije.

Jože Stare

Trdovratne gradbene ovire

Na letnem občnem zboru so se zbrali invalidi paraplegiki Gorenjske - Ze dve leti združeni v Društvu paraplegikov Gorenjske - Težave pri financiranju - Osrednja pozornost gradbenim oviram - Končno prišli do svojega počitniškega prostora na morju

Dejavnost društva naj bi finančno podprle samoupravne interesne skupnosti gorenjskih občin, vsaj tako so se z njimi dogovorili v začetku. Društvo jim je poslalo programe, ki kažejo potrebe po finančnih sredstvih. Čeprav so bila le-ta skromna in razporejena po občinah, so jih vsi znatno skrežili ali pa sploh niso nakazali, celo na dopise društva niso odgovorili. Kot kaže, mnogi ne jemljejo resno poslanstva, ki ga je družbi nakazalo mednarodno leto invalidov!

Največ je bilo govora o gradbenih ovirah. Znano je, da invalidu na vozičku vsaka stopnica ali preozka vrata preprečijo dostop do stavbe in otežujejo nemoteno gibanje. Leto invalidov je to vprašanje že nemaleokrat poudarilo, vendar družba še ni ničesar storila, da bi moteče arhitektonske ovire odpravila. Posluha ni ne v občinah, ne v krajevnih skupnostih, med arhitekti in projektanti pa sploh ne, saj se naprej projektirajo stopnice, na klančine za invalidski voziček pa se niti ne spominjajo. Tako je onemogočen vsak dostop do trgovine, občinske stavbe, kulturne dvorane, celo zdravstvenega doma. Ravno zdravstveni dom bi moral poskrbeti za nemoten dostop tistih pacientov, ki imajo v njem velikokrat opraviti, pa zaradi vozička ne morejo v toliki meri izkoristiti zdravstvenih uslug, kolikor jih potrebujejo. Tudi dostop na volišča bo v prihodnjem letu invalidom paraplegikom težak.

Velika želja invalidov paraplegikov je bila, da bi na morju dobili svoj dom. Ko je že vse kazalo, da ga jim bodo končno zgradili, so se morali prilagoditi gospodarski situaciji in gradnjo zaradi prezahtevne naložbe odložiti. Dosegli pa so vsaj to,

Čirčani bodo gradili

Čirče - Od začetka leta 1979 so Čirče samostojna krajevna skupnost. Marsikaj se je od tega leta dalje spremenilo v krajevni skupnosti. Med drugim so krajanje izglasovali samoprispevek za zgraditev večnamenskega doma. Zemljišče za dom je kupljeno, prav tako so tudi izdelani načrti. Kraj je bogatejši za nove telefonske priključke, vaška pota je prekril asfalt, urejuje pa se tudi vodovodna napeljava, kar bo prispevalo k večji požarni varnosti v kraju. Aktivne so tudi družbenopolitične organizacije. V krajevno življenje se vključuje Mlekarski šolski center. Tako pripravljajo skupno proslavo za dan republike. I. Petrič

Maratonci v sestankovanju

Od dolgih, utrujajočih sej, ki jih krasijo zavidanja vredni besedni (in jezikovni) umotvori, človeka že dolgo ne boli več glava in tudi glede kritike je raje previdnejši. Pet ali večurne seje so del našega samoupravljalškega usakdanjika, so nujnost sedanjega načina življenja.

O sejah med delovnim časom smo že rekli odločilno besedo; tiste, ki se v času dela vlečejo kot kurja čreva, so očitno upravljive. Morda bi se bilo treba vprašati tudi o učinkovitosti tistih sestankov, ki se zaradi govorniškega daru premnogih navzočih zavlečejo v pozne ure, rezultatov neprestanega dogovarjanja pa ni.

Maratonske dneve rede in obsežna gradiva obvezno dopolnjujejo razprave, za katere ni pričakovati, da bi bil kdo od udeležencev jednat in razumljiv. V »diskusijah« kar mrgoli »prisotnih« problemov, zavitih v take ali drugačne fraze, razpravljajci po petkrat razčlenjujejo, prav tolikokrat »odpirajo probleme«, »izpostavljajo težave« in »nakazujejo rešitve« in z bistrim političnim besednjakom begajo (v duhu udostne) prisotne. Bolj kot kresanje mnenj in resnična potreba po besedovanju je važno, da vsakdo pride do besede zaradi stresa pomenimnih obrazcev, da dokaže svojo prosvetljenost in civiliziranost. Vse čudovito okrašeno, zavito in zakrito, s splošnimi frazami ozaljšano pa potem razne zapisnike, osnutke, gradiva, resolucije in deklaracije odnesejo delovnemu človeku, občanu. Da bi tako popolno osveščen mogel odločiti. Preprostemu delovnemu človeku, krajanu, delegatu, ki je nevarjen krilatih besed in se komajda upa prigrisati k besedi, je to načelno, trikrat obrnjeno besedišče kajpak nejasno. Tisti morda, ki je okusil politični način življenja, se takega jezika privadi in malokdo se najde, ki po štiriletnem mandatu še zna preprosto povedati. Ker je takšna navada že prodrla v vse »sredine«, se tudi na vasi večkrat ne zmorejo več pomeniti preprosto, po kmečko. Od brezplovnega besedovanja počasneje preidejo k dejanju, kajti že so spoznali, da danes delo samo ne velja, če ni izdatno zabeleženo z raznimi koordinacijami, dolgotrajnimi sejami in frazeologijo, ki je delovnemu človeku najpogostejše nejasna...

D. Žlebir

OBVEŠČEVALEC VUČKO 18

Jelo Peternelj

RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR

JUDY, PSICA S ŠESTIMI ŽIVLJENJI

O živali, ki je do zadnjega delila dobro in slabo s svojimi gospodarji

PEKLENSKA ŽELEZNICA

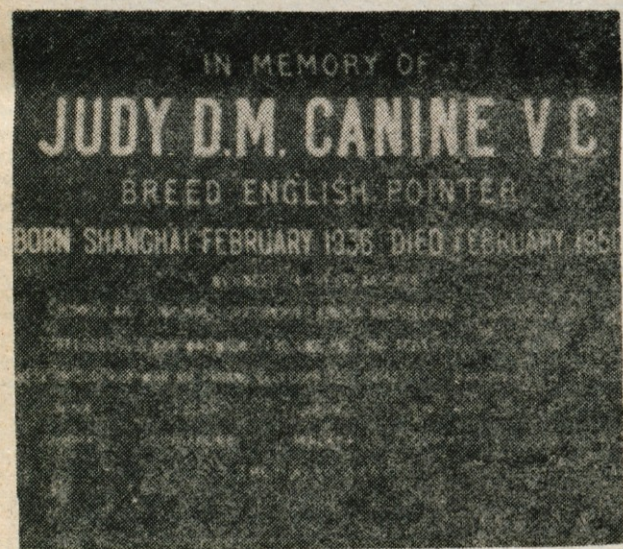
Dolgo pred začetkom vojne so Nizozemci hoteli zgraditi na Sumatri železnico, ki bi povezovala Pakan Baru in Palembang. Toda primanjkovalo jim je delovne sile, ki bi bila pripravljena umirati sredi džungle. Japonci so imeli takšne delovne sile dovolj, imeli so polna taborišča ujetnikov. In železnico so sklenili zgraditi.

»Bili smo najgloblje ponižani,« je zapisal Les Searle, »brezumni ljudje v brezimnem svetu in naše življenje se je skrčilo samo na dolgo delo in kratko spanje. Najhuje je bilo, da smo bili za ostali svet že mrtvi. Nobena novica ni prodrla v taborišče sredi pragozda, nobena pošta.«

Taboriščniki so bili razdeljeni v več skupin. Prva je čistila pragozd in pripravljala železnico pot ter postavljala zasilna bivališča. Druga je pripravljala traso, najhuje pa je bilo v tretji: morje so na golih ramenih nosili pragoze in tire, od jutra do mraka. Ob peščici hrane so kmalu postali pravi okostnjaki in veliko jih ni preživelo.

JUDY, SIMBOL VZTRAJNOSTI

Tudi v tem taborišču se je Judy izkazala kot odlična pomočnica v nesreči. Ne le, da je njen občutljivi voh tudi tu odkrival sicer redke domačine, ki so se priplazili v grmovje ob progi, da bi barantali — s svojim lomom je prispevala marsikatero užito kačo v skupni lonec. Celo japonski stražarji so se zanesli nanjo in jo cenili. Ob njenem svarilnem laježu so pritekli s puškami, ker so vedeli, da je našla kaj prevelikega in ne more opraviti sama. In v džungli, kjer je bilo dovolj tigrov, divjih prašičev in drugih nevarnih živali, je bilo svarilo marsikaj še kako potrebno.

Spominska plošča na Judynem grobu na kratko pripoveduje o njenih zaslugah in njeni življenjski poti

Frank je moral za hrano kmalu prodati svojo zadnjo dragocenost, zlat prstan, ki pa je bil že počen. Zanj je od domačina v grmovju dobil tobak in kavo, to pa je pomenilo že pravo bogastvo.

Poleg Judy so v taborišču najbolj spoštovali Avstralce, posebno po uspehi sabotaži na stari lokomotivi, ki je poglajala v zrak nekaj japonskih vojakov. Takšni tihi uspehi in Judyna velika vztrajnost, njena vzorna živlost je mnogim pomagala, da so živi dočkali konec vojne.

SPET SVOBODNI

Počasi se je tudi v srce pragozda prebela vest, da se vojna bliža koncu. Japonci so začeli prijazneje ravnanj z ujetniki. O resničnosti te vesti pa so najbolj govorili paketi, ki so prispeli. V njih je bilo hrane na pretek, celo čokolada, meso v konzervah, vse, kar so toliko let pogrešali.

Japonci so 28. avgusta 1945 podpisali prve dokumente o predaji. Lističe s to vestjo, natisnjene v angleščini, japonsčini in lokalnem jeziku, so prejeli tudi Judyni prijatelji v osrčju Sumatre. Svoboda je bila blizu. Seveda je pa trajalo še lep čas, da so osvoboditelji prišli tudi do njih. To je bilo tisto jutro, ko po taborišču nenadoma niso odmevali jutranji kriki stražarjev — in ko so zaporniki prišli iz koč, stražarjev sploh ni bilo nikjer. Judy pa je pripeljala s seboj dva vojaka v uniformi britanskih padalcev.

Nekdanje zapornike so brž evakuirali v Singapur, kjer sta Frank in Judy mesec dni čakala na potrebne dokumente za potovanje v Anglijo. Toda na Antenorju, ki naj bi ju ponesel v Evropo, še slišati niso hoteli, da bi vzeli s seboj psa! Frank in njegovi prijatelji so bili že izurjeni v skrivanju Judy. Ne da bi kdo opazil, so jo spravili čez mostiček na ladjo.

Potovanje v domovino je trajalo šest tednov. Ko je ladja pristala v Liverpoolu, pa sta se morala Frank in Judy vendarle prvič zares ločiti. Za dolgih šest mesecev so Judy obdržali v karanteni in Frank jo je lahko le od časa do časa obiskal. Oba sta vedela, da je to le začasno in da bosta posej lahko delila skupno življenje.

NAGROBNIK

30. aprila 1946 je bila Judy odlikovana z Dickin Medal, najvišjim priznanjem za živalsko hrabrost, pravzaprav za nekakšnim vojaškim križcem za živali. Postala je pravi narodni heroj in nekaj let je morala obiskovati prireditve. Posebno rada je obiskovala otroke v šolah.

Potem pa se je Franku stožilo po daljnih krajih. Sprejel je službo v Vzhodni Afriki pri veliki družbi, ki se je ukvarjala z živalskimi izdelki. Toda na letalo, ki naj bi ju preko Dar-es-Salaama poneslo na plantaže zemeljskih oreškov, niso hoteli sprejeti Judy. Spet je bilo videti, da se bosta morala ločiti in da so veseli meseci v Frankovem rodnem Plymouthu za vedno mimo.

Toda Frank se ni hotel ločiti od Judy. Poiskal je zveze, povsod je bilo slišati, da slavne Judy nočejo vzeti v letalo. Stvar je bila kmalu urejena.

Usoda je tako zanesla Judy iz Sanghaja v Kongvo v Tanzaniji, od tam pa še v manjši obrobni kraj Načingvea. Tam je februarja 1950 zbolela. Iskali so jo več dni. Ko so jo našli, vso tresoč, jo je Frank takoj odpeljal k prijatelju zdravniku. Ni bilo pomoči. »Naj končam njeno trpljenje Frank« — samo to je še lahko rekel.

V Načingvei je Frank na svojem vrtu postavil Judy lep grob. Z lastnimi rokami je oblikoval spomenik, na katerem stoji zapisano: »V spomin spisi Judy, hrabri angleški ptičarki. Rodila se je v Sanghaju februarja 1939, umrla februarja 1950. Ranjena 14. februarja 1942, bombardirana in potopljena na ladji Grasshopper pri arhipelagu Lingga 14. februarja 1942, torpedirana z ladjo Van Waerwijck v Malaški ožini 26. junija 1943, japonska vojna ujetnica od marca 1942 do avgusta 1945. Spominjajo se je na Kitajskem, Cejlonu, Javi, v Angliji, Egiptu, Burmi, Singapur, Malaji, Sumatri, Vzhodni Afriki.«

Neznan taboriščnik pa je še v taborišču zapisal:

»Vztrajali so pri delu, čeprav bi morali umreti, mrmrali so v brade, če ta psica zmore, zmoremo še mi.«

KONEC

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST

Martin Prešeren

34

»Oj, zaspanca!« je viknil, ko je stopil v sobo in se vrgel v fotelj. »Lepe pozdrave prinašam od Helmuta, Friza in Kurta. Povedali so mi, da se kmalu vidite v zasedeni Jugoslaviji, je načeljal svoje govorenje Karl. »Bili smo skupaj na konferenci pri gauleiterju v Celovcu. Bilo nas je mnogo, sicer štel nisem, več kot petsto pa prav gotovo. Navzoči smo bili politični vodje stranke NSDAP, varnostni policijski in gestapovski načelniki. V drugi dvorani so imeli sestanek učiteljski, pisarniški in drugi uradniki, ki so prejeli zadnje instrukcije, preden gredo na zasedeno Stajersko in Gorenjsko, kjer bodo pričeli upeljevati oblast velikega rajha. Tudi mi smo dobili instrukcije ter razna pooblastila.

Kar nas je bilo danes na konferenci, ima vsak svojo nalogo. Jaz bom najbrže postavljen za jeseniškega župana, Josef v Markovo mesto za župana, dočim pa so Helmut, Kurt in Friz določeni na gestapovske izpostave blizu Bleda. Sicer bi lahko še govoril in našteval za razne ljudi, kam bodo šli, pa mislim da ni važno. Se to lahko povem, da je za namestnika koroskega gauleiterja postavljen nek Kutscher, obenem bo pa tudi šef civilne uprave za Gorenjsko. Jugoslovanska vojska je v popolnem razsulu, nemške armade so verjetno že zasedle Zagreb in tudi Beograd, pomagajo jim pa tudi madžarska, romunska in bolgarska vojska s svojimi divizijami. Le še nekaj dni in Jugoslavija bo razrezana kakor svinjska pečenka. Italijanska vojska ima nalogo zasedati Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko in mesto Ljubljano, seveda pa so Italijani zaradi svojega paničarstva bolj počasni in verjetno Gorenjska še ni v celoti zasedena. Predvideno je, da bo Gorenjska pripadala Velikemu nemškemu Reichu, prav tako Stajerska. Italijani bodo pa obdržali Ljubljano, Dolenjsko in Notranjsko. Skoro gotovo se bodo takemu načrtu Italijani upirali, pa jim ne bo prav nič pomagalo, oditi bodo morali, pa če jim je prav ali ne, oni naj se bodejo »Balkanom«. Gorenjska in Stajerska sta bili vedno nemški in bosta, kot taki tudi ostali.

Govoril sem tudi z bratom Pavlom, ki je povedal, da je naredil demonstrativni vdor s stopetdesetimi vojaki »gebirgajgri« in šel čez jugoslovansko mejo med Kopo in Golico do Hrušice. Imel je nalogo zavarovati karavanski predor in preprečiti njegovo miniranje, vendar so prišli prepoznani, tunel in proga sta bila že minirana. Ko so se vračali proti meji, so našli na Belem polju pri Hrušici na drveč avto, v katerem sta bila sofer — vojak in neki oficir jugoslovanske vojske. Hoteli so ujeti živa, vendar se nista hotela predati, niti nista hotela ustaviti avta. Naši so užgali po njima z brzostrelkami, vendar se je oficirju s kurirsko torbo posrečilo pobegniti, medtem ko so ranjenega soferja — vojaka ujeli. Ranjenca so nato naši vzeli s seboj in ga peljali proti Črnuemu vrhu, kjer so počivali. Zasliševali so ga, a je povedal le to, da sta bila namenjena na Bled, ni pa hotel povedati ne koliko je vojske v Mojstrani in nič o načrtih štaba. Bil je nesramen in nadst. zmerjal je Hitlerja in Mussolinija, rekel je našim naj se poberejo, odkoder so prišli. Nekdo od SS grupe, ki je bila v sestavi ostalih vojakov, je besed besed spustil rafal iz brzostrelke v sedečega jugoslovanskega vojaka, nato ga je z nogo porinil v grapo, kjer so ga tudi pustili.

Po tem dogodku so se vsi vojaki s Pavlom na čelu, ki je bil vodič, srečno vrnil preko meje v Podrožico. Pavel mi je povedal, da je bil tisti jugoslovanski vojak — sofer menda neki lastnik hotela »Astoria« z Bleda. Sicer pa ni važno, kdo in kaj je bil, enega je manj in nič drugega.

»Hans, uredi se in pojdi v restavracijo po tri buteljke vina, da vso to zadevo malo zalijemo,« je že naročal Karl.

Hans se je hitro vrnil z naročenimi buteljkami in tremi čašami ter brez besed napolnil kozarce. Karl se je dvignil s svojega sedeža, visoko dvignil čašo in dejal:

»Naj živi ta naš führer Adolf Hitler in njegova zmagovita vojska! Eks!«

Vsi trije so spili čaše do dna, Karl pa je čaše ponovno napolnil in še enkrat so jih spraznili. Karl si je močno oddahnil in iztočil prvo buteljko, nato pa odprl drugo, nalil čaše in pripomnil: »Erika, sedaj ga dajmo! Ko se vrnemo domov, ne bo več veliko časa, preveč bo dela, da uredimo vse, kar bo treba.«

»Ja, Karl, poprej te nisem dobro razumela glede zasedbe italijanske vojske na Gorenjskem. Kako si to misliš?« je spraševala Erika.

»Italijani ne bodo ostali na Gorenjskem, četudi so jo zasedli. Zasedli so jo s privoljenjem samega vrhovnega štaba Reicha. Oni so le nekakšna nevažna pomoč na desnem krilu nemških armad.«

Še preden pa je Karl nadaljeval, je segel v svojo aktovko in iz nje vlekel večji blok, ga odprl in pričel ponavljati referat, ki ga je imel na konferenci neki nemški obveščevalni oficir. Pričel je posnemati besede tega višjega oficirja, ko je dejal:

»Večina med nami je seznanjena s tem, da je bila Jugoslavija od vse strani napadena, ker je naš načrt zahteval, da Jugoslavija kapitulira čimprej. Naši štabi so bili poučeni o istočasnem napadu madžarske, romunske, bolgarske in italijanske vojske na Jugoslavijo. Napad je bil tak nenaden in hiter, da je bilo vrhovno poveljstvo jugoslovanskih armad popolnoma šokirano, posebno, ko je bilo prvo napadeno njihovo srce, glavno mesto Beograd.

Zlata Volarič: Nazaj še pridemo

Lastnik in obenem prodajalec je bil Vilmoš. Bil je svetlolas, suh in visok. Prodajali so tudi posebne bombe črne barve v obliki mehkih paličic. Otroci smo jim rekli »mačji rep«. Če je le od kupnje ostalo kaj drobiža, smo jih kupili. Mame so se jezile, ker so vsak filer in peng čuvala za težke dneve, polne neznanega trpljenja in lakote.

Nismo radi hodili v tisto trgovino, »mačji repi« so bili preslabotna privlačna sila, toda kis, sol, kavo in kvas smo morali kupovati.

Vstopiti smo morali ponižno in skromno pozdraviti v madžarsčini, tudi zaželeno stvar smo morali prositi v tem jeziku. S slovenščino se ni dalo kupiti ničesar. Lastnik je seveda enako znal oba jezika.

Včasih je stregla prodajalka Marjeta. Tudi ona je ravnala kot Vilmoš.

Marjeta je imela modre oči, svetle lase in oster suh, dolg nos.

»Prosi v madžarsčini,« je rekla, ko sem hotela kupiti liter petroleja in steno za svetilko.

Nisem vedela, kako se reče po madžarsko steno. Pomagala mi je Anuška Rudaševa, ki je prav tedaj vstopila v trgovino.

Stanovala je v Radmožancih in z očetom sta se peljala mimo, pa si je zaželela bombonov.

»Szalag« moraš reči. Ponovila sem in prodajalka mi je prinesla bel bombažni trak.

Brez Anuške bi bili tisti večer in vse naslednje v temi, ker naša petrolejka ni hotela goreti brez stenja. Belega traku.

»Mislim, da bodo kmalu prišli po nas,« je rekel oče.

»Najbrž imaš prav,« je zašepetala mati.

O, moja mati!

Vse je znala narediti. Šivala nam je obleke, hlače, pletla jopice in nogavice, kape, rokavice in šale. Nobenega ni zeblo, a vse je bilo rdeče.

Celo nogavice nam je obarvala rdeče. Najraje bi še čevlje kupila v rdeči barvi, pa jih ni bilo. Prodajali so le rjave in črne.

Skrivala je hrano. Sladkor je skrila med krpe v cekar, da ga ne bi pojedli. Svinino je ocvrla in jo zalila v loncu z mastjo. Tudi tega je skrila.

Naše veliko dvorišče smo prekopali, rušo odstranili in posadili krompir.

Zrasla je hrana.

Marsikak peng je skrila v omari v veliki sobi, da ga ne bi porabili.

Če je še tako revno življenje in ubogi ljudje, ki živijo v prazni hiši, vedno lahko kaj prihranijo. Malo, majceno. Pa le prihranijo. Malo danes, malo jutri, pa postane več. In to je znala naša mati.

Pripravljala se je na odhod.

13.

Pšenica je kazala bogat pridelek. Zlato se je pregibala v valovih rahlega vetrčica. Sonce jo je božalo s toplimi žarki in jo spreminjalo v zlato prelest. V kruh. Za koga?

Mi smo jo posejali, mi jo gledamo, a želi je ne bomo, njeno zrnje ne bo drselo med našimi prsti, ne bo polzelo v vreče, ne se usipavalo na kup na podstrešja naših praznih hiš.

»Ne menjen, maradjon a faluba,« so rekli orožniki vsakomur, ki je 22. junija 1942 ob pol šestu uri hotel iz vasi.

Nikamor, ostanite v vasi!

Obkolili so Kamovce, Dolgo vas, Benico, Pince — Marof in Petišovce in nihče ni smel iz vasi. Obkolili so samo kolonije, samo naselja primorskih, istrskih in drugih priseljenih Slovencev, ki so tu bivali od 1925—1933 do usodnega junija 1942.

Stali so v pšeničnih poljih, mendlali zlato klasje in koruzne zelene bilke ter travo.

Puške z bajoneti so dvigali v zrak in grozili. Rjave uniforme so se grozeče prikazovale med dozorevajočo pšenico. Glave so si madžarski orožniki pokrili s črnimi klobuki in jih okrasili z lesketajočim se raznobarvnim petelinjim perjem.

»Zakaj nas ne odpeljejo?« so se spraševali vaščani.

»Kaj čakajo?«

Ali nas bodo kar tu postrelili? Strah se je naselil v naših domovih.

Potem so objavili razglas: »Lahko prodate, kar hočete!«

Komu? Prišli so prebivalci madžarske narodnosti in kupovali šivalne stroje, omare, postelje, posteljnino, orodje, vozove, živino, če je kje še kaj ostalo.

Kar je veljalo sto pengov, smo »prodali« za enega. Nekateri predmete so posamezniki odnesli z dvorišča, skednja ali celo iz sob brez plačila.

Tako so izpraznili naše domove. Pozneje so dobili tudi hiše, hleve in zemljišča ob naših domovih zastonj.

Kaj še čakajo? Potem smo izvedeli.

Poklicali so vse člane družin, ki so šli delat v druge kraje. Goričko je daleč in niso vozili avtobusi kot danes, zato smo čakali, da se zberejo vsi člani družin. Fašistični orožniki so grozili s postrelitvijo celotne družine, če slučajno katerega od pogrešanih njenih članov ne bi bilo. Zato so se vsi vrnili. Nobeden ni pobegnil. Prišli so v obroč iz bajonetov in v negotovost.

Naslednjega dne, 23. junija so okrog ure ukazali, naj pridemo iz hiš in vzamemo s seboj samo tisto, kar lahko nosimo v rokah.

Mama je vzela lonec z mesom in mastjo, cekar, ostali nekaj odevi in perila ter male obleke. Oče je držal Nadičo v naročju, ostali otroci pa so hodili sami.

Postavili so nas v vrsto ob izhodu na cesto in pregledovali žepke, obleko in tipali po torbih. Če ne nosimo nevarnih predmetov. Najbrž so mislili na orožje.

Pregledovali so nas zaupniki fašistične oblasti, moški in ženska iz stare vasi Kamovci. Moški je že nekaj let mrtev, ženska pa s nekam kasneje odselila.

Mobilizirali so voznike s konji, nas naložili na vozove in zastraženo napotili proti železniški postaji v Lendavo. Zalostno smo obračali proti praznim hišam in gledali nazaj.

Nihče ni jokal.

Nihče ni obupal.

Franc Vidič je začel peti:

»Oj, zdaj gremo, oj, zdaj gremo, nazaj še pridemo...«

Takoj so pritegnili najboljši pevci: Ljubo Primožič, Karlo Primožič, Srečko Grac Anton Birsa, Milan Mihelj in drugi... Fašisti niso takoj ničesar storili, ker niso razumeli besedila. Po tretji vrstici pa so vzrojili in povedali petje. Grozili so, da jih bodo udarili po ustih. Pevci so utihnili, vendar vsem zvenelo v ušesih in srcih... nazaj še pridemo!

Da, nazaj še pridemo!

Ne menjen, maradjon a faluba — Ne hodite, nite v vasi

KRANJ

14. SEJA
družbenopolitičnega
zboru skupščine občine
Kranj
sreda, 25. novembra 1981.
ob 15. uri
v dvoranah skupščine
občine Kranj

14. SEJA
zboru združenega dela
skupščine občine Kranj
sreda, 25. novembra 1981.
ob 15. uri
v dvoranah skupščine
občine Kranj

15. SEJA
zboru krajevnih skupnosti
skupščine občine Kranj
sreda, 25. novembra 1981.
ob 15. uri
v dvoranah skupščine
občine Kranj

Dnevni red:

- Osnutek resolucije o izvajanju družbenega plana občine Kranj za obdobje 1981-1985 v letu 1982
- Osnutek proračuna občine Kranj za leto 1982
- Potrebe in pokrivanje potreb po osnovnih prehrabnih artiklih v občini Kranj do leta 1985
- Informacija o gibanju splošne in skupne porabe za obdobje 1975 do 1981
- Poročilo o izvajanju družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj
- Predlog odloka o hišnem redu
- Predlog odloka o dopolnitvi odloka o določitvi kmetij, za katere velja posebna ureditev dedovanja po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč
- Predlog detaljnega urbanističnega reda za KS Poženik
- Predlog sklepa o izdelavi ZN Predosle D1C
- Predlog odloka o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije, graditve in spremembe kulture na zemljiščih na območju zazidalnega načrta Predosle D1C
- Predlog odredbe o določitvi imen ulic na Planini (II. faza) v Kranju
- Osnutek odloka o potokih in jarkih, prirebnih zemljiščih in načinu gospodarjenja na njih
- Kadrovska zadeva: izvolitev sodnika Temeljnega sodišča v Kranju
- Predlogi in vprašanja delegacij in delegatov

Imena ulic na Planini (II. faza)

Kmalu bo dograjena stanovanjska soseska Planina II. Zato je treba določiti imena ulic. Izvršni svet po razpravi v upravnih organih in v krajevni skupnosti Planina in Primsko-vo predlaga zboru krajevnih skupnosti naslednja nova imena ulic: Ulica Juleta Gabrovskega, Ulica Lojzeta Hrovata, Ulica Rudija Papeža, Ulica Tuga Vidmarja in Cesta Jaka Platiša

Zmanjševanje vseh oblik porabe

Delegatom na zasedanju občinske skupščine bo predložena tudi informacija o gibanju skupne in splošne porabe od 1975 do 1981. Osnovna ugotovitev je, da je bilo doseženo določilo o najmanj 10-odstotnem zaostajanju rasti skupne porabe za rastjo dohodka. Vendar pa je bilo to doseganje po letih različno (letos in 1979. leta preseganje rasti dohodka, lani pa kar 40-odstotno zaostajanje rasti skupne porabe za rastjo dohodka). Tako glede delitve dohodka pomeni tako oblikovana skupna poraba dobro izhodišče za delovanje družbenih dejavnosti v obdobju 1981 do 1985.

Do sprememb pa je prišlo pri financiranju splošne porabe in sicer pri oblikovanju in razporejanju prihodkov proračuna. Delež proračunske porabe v dohodku občine je do 1979. leta naraščal, po tem obdobju pa beležimo bistveno zaostajanje teh sredstev za rastjo dohodka. Sicer pa so bili proračunski viški v tem obdobju porabljeni predvsem za financiranje skupne porabe, kar je do neke mere posredna oblika posredovanja v gospodarstvu. Predvsem pa je pomembno, da so bila sredstva ustrezno uporabljena.

Zaradi sedanje ekonomsko stabilizacijske politike bo v prihodnje potrebno zmanjševanje vseh oblik porabe. Potrebno bo »čiščenje« proračunov, da bo splošna poraba lahko dosegla realen obseg. Glede na delež financiranja nalog skupne porabe in problematiko posameznih področij pa bo prehod lahko postopen.

DOGOVORIMO SE

Uresničevanje kadrovske politike v občini

Ena od pomembnejših točk dnevnega reda zasedanja občinske skupščine je tudi predloženo poročilo o izvajanju družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini. Iz izredno obširnega poročila povzemamo nekatere zanimive podatke in ugotovitve iz analize.

Prva ugotovitev je, da je izredno delo v organizacijah združenega dela v občini še vedno preobsežno. Večina organizacij namreč lani ni upoštevala zakonskih določb in smernic drugih družbenih dokumentov, ki omejujejo izredno delo. Prekoračitve se kažejo tudi pri delu prek polnega delovnega časa – posebno v organizacijah združenega dela družbenih dejavnosti. Tudi nadurno delo pri administrativnih opravilih, pri upravnem proizvodni režiji ter pri strokovnih delih je preveliko.

Zelo je razširjeno pogodbeno delo in tudi na tem področju pogosto prihaja do kršitev zakonskih določb. Tako se na primer po pogodbah o delu opravljajo dela in naloge, ki sploh nimajo začasnega ali občasnega značaja. To kaže, da ponekod prekvalificirajo dejansko stalna in nepretrgana dela, ki so del rednega delovnega procesa, v dozdnevno občasno delo – pogosto tudi z lastnimi delavci.

Dopolnilno delo kot postranska dejavnost se pojavlja zlasti v nekaterih delovnih organizacijah s specifično dejavnostjo (Delavska univerza, Mladinski servis, Avto-moto društvo). Učenci in študenti so na primer s posredovanjem Mladinskega servisa v organizacijah združenega dela lani opravili okrog 222.000 ur. To pa je nedvomno številčno tako velik podatek, da bi Mladinski servis glede zaposlovanja mladih pri občasnih delih moral pogosteje in bolj redno seznanjati javnost s svojim delom.

Tudi na področju zaposlovanja sezonskih delavcev se kažejo določena razhajanja s sprejetimi usmeritvami in stališči izvršnega sveta. Letos je načrtovalo zaposlovanje sezonskih delavcev nekaj manj organizacij združenega dela kot lani. Vendar pa je za odobritev takšnega zaposlovanja zaprosila komisijo za kadrovanje in zaposlovanje pri izvršnem svetu le ena organizacija združenega dela.

Čeprav se 7,16 odstotka vseh zaposlenih v občini izobražuje ob delu, se kvalifikacijski sestav delavcev ni bistveno izboljšal. To kaže na slabo kadrovanje. Res, da so se razhajanja med dejansko in zahtevano izobrazbo v tem obdobju precej izboljšala, vendar bodo morali delavci v OZD z usmerjanjem v izobraževanje zagotoviti skladnost vpisa s potrebami svojega in celotnega družbenega razvoja.

Predlog odloka o . . .

... hišnem redu. – Po danih pripombah in predlogih na osnutek odloka o hišnem redu je zdaj pripravljen dokončen predlog. Odlok naj bi predvsem uredil medsebojne odnose, obveznosti stanovalcev in najemnikov poslovnih prostorov. Predpisuje pa tudi, kako mora biti hiša opremljena za organizirano delo hišne samouprave. Določa tudi dolžnosti stanovalcev, imetnikov stanovanjske pravice, etažnih lastnikov in najemnih prostorov. Se posebno je poudarjena skrb za vzdrževanje hiše, skupnih prostorov in naprav. Za kršitve pa so predpisane upravne kazni.

... dopolnilni odlok o določitvi kmetij, za katere velja posebna ureditev dedovanja po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev – kmetij. – Kmetija je po zakonu tiska kmetijska in gozdna enota, ki zagotavlja lastniku s kmetijsko in drugo, z njo povezano dejavnostjo primerno preživljanje. Pred dvema letoma je občinska skupščina v občini že določila takšne kmetije. Kmetijska zemljiška skupnost pa je ugotovila, da pogoje za zaščito kmetije izpolnjuje še enajst kmetij v občini in zato predlaga dopolnitev odloka.

... razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije, graditve in spremembe kulture na kmetijskih zemljiščih na območju zazidalnega načrta Predosle D1C. –

Nadalje podatki kažejo, da imajo v vseh organizacijah združenega dela za kadrovske socialno politiko zadolženega delavca. Toda nekateri takšni delavci le del svojega delovnega časa lahko posvetijo strokovnemu delu s kadrovskega področja. Samo formalni pristop pri podpisu tako le malo rešuje. Kadrovske socialna funkcija je namreč vodilna funkcija in zato terja od delavca, ki je zanj zadolžen, pravičen odnos do odgovornosti za to področje dela ter skrb za pospeševanje samostojnega strokovnega dela.

Kar zadeva načrtovanje kadrovskih potreb, lahko rečemo, da večina delovnih organizacij le-tega ima. Vendar pa podatki kažejo, da je bilo kadrovskega načrtovanje pogosto nestrokovno. Najbrž bo za tovrstno načrtovanje treba zadolžiti delavce z ustreznim strokovnim znanjem s tega področja. Predvsem pa bomo morali v prihodnje bolj upoštevati načelo, da je osnovna pot za pridobivanje kadrov v vsaki organizaciji združenega dela štipendiranje z nadaljevanjem proizvodnega dela, mentorstvom, pripravništvom in podobno. Glede fluktuacije poročilo navaja, da je ta nekako normalna, prav pa bi bilo, da bi ta pojav ugotavljali in analizirali v vseh organizacijah združenega dela.

Nadalje je zanimiva ugotovitev, da v nekaterih organizacijah združenega dela nimajo popolnih evidenc o delavcih, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev pokojnine. Preveliko pa je nedvomno število invalidskih upokojitev – posebno v OZD, kjer prevladuje terensko delo, in v tekstilni industriji. Zato bi morali v prihodnje posvečati še večjo skrb preventivnim zdravniškim pregledom. Gre za to, da je bolje preprečevati kot zdraviti. Tudi kar zadeva družbeno varstvo invalidov, v praksi še marsikje ni popolnoma zaživel napreden in human odnos. Res, da se družbeno skrb na tem področju nenehno izboljšuje, vendar nas čaka še veliko dela. Delavce z zmanjšano delovno sposobnostjo bi namreč morali usposabljal za taka dela, kjer bi se lahko odrazila preostala delavčeva delovna sposobnost.

In nazadnje še beseda, dve, da vsi podpisniki družbenega dogovora še vedno niso uskladjili svojih samoupravnih aktov s tako imenovanim 56. členom družbenega dogovora, ki zagotavlja nezmanjšanje osebnih dohodkov starejšim delavcem, ki so razporejeni na manj vrednotena dela in naloge. Gre za upoštevanje meril in kriterijev minulega dela. V organizacijah združenega dela, kjer so takšne določbe že vnesli v svoje samoupravne splošne akte, so že imeli primere prerazporeditev. Tako prerazporejenim delavcem pa so tudi zagotovili nezmanjšanje osebnih dohodkov.

Namen sprejemanja tovrstnih odlokov za posamezna zazidalna območja je v glavnem znan. Gre za to, da ne bi prišlo do težav pri ustreznem oziroma predvideni pripravi in opremljenosti zemljišča v bodočem kompleksnem stanovanjskem naselju. Tako je tudi zdaj v Predosle D1C. S tem v zvezi pa je na dnevnem redu zasedanja skupščine tudi predlog sklepa o izdelavi zazidalnega načrta Predosle D1C. Pretežni del predvidenega zazidalnega načrta je namenjen za stanovanjsko gradnjo s srednjim gostoto, manjši del pa je namenjen za trgovino, gostinstvo in javne službe. Kompleks meri 6 hektarov, gostota 110 prebivalcev na hektar, razmerje med blokovno in individualno gradnjo pa znaša 40:60 v korist individualne gradnje. Individualna gradnja je predvidena v vrstni in atrijski zazidavi, blokova gradnja pa v nizkih blokovnih enotah.

... potokih in jarkih, prirebnih zemljiščih in načinu gospodarjenja na njih. – Odlok iz leta 1968 določa le manjše potoke in jarke ter obveznost lastnikov oziroma uporabnikov prirebnih zemljišč. Sedanji odlok pa temelji na novem zakonu iz leta 1974 in daje skupščini več pooblastil pri urejanju vodnega režima. Tako na primer določa meje prirebnih zemljišč, obveznosti lastnikov oziroma uporabnikov pa našteva bolj podrobno. Nova je tudi določba o nadzoru in kaznovanju za nepravilno ravnanje.

Še bolj stabilizacijsko

Prihodnje leto se v kranjski občini obeta še bolj stabilizacijsko naravnana ekonomska politika – Potrebno bo povečanje izvoza na konvertibilno področje – Povsod varčevanje (lahko razberemo iz osnutka resolucije o izvajanju družbenega plana za prihodnje leto), o čemer bodo razpravljali na prihodnji seji vsi zbori občinske skupščine

Poglejmo uvodoma najprej nekaj števil iz osnutka resolucije družbenega plana za prihodnje leto, o čemer bodo na seji 25. novembra razpravljali vsi zbori kranjske občinske skupščine. Realna rast dohodka naj bi se povečala za 2,5 do 3 odstotke (v industriji za 4,5 %). Zaposlenost naj bi se povečala za 1 odstotek in tako naj bi se družbena produktivnost povečala za 1,5 do 2 odstotka. Predvideno je 115-odstotno pokrivanje uvoza z izvozom. Tako naj bi se izvoz na konvertibilno področje povečal za 11,5 odstotka, uvoz pa za 3,5 odstotka. Glede na možnosti naj bi se povečal delež investicij v družbenem proizvodni. Cilj je, da se v primerjavi z letom 1981 poveča obseg (materialno) tako imenovanih proizvodnih investicij (izven proizvodnih dejavnosti pa naj bi bil obseg investicij manjši). Kar pa zadeva stanovanjsko gradnjo, naj bi bila po osnutku približno enaka kot letos.

Tako kot že nekaj let nazaj bodo tudi drugo leto sredstva za osebne dohodke naraščala za 10 odstotkov počasneje kot dohodek, je zapisano v osnutku. Sredstva za splošno in skupno porabo pa naj bi naraščala za 25 odstotkov počasneje od rasti dohodka.

Kaj bi torej lahko rekli pred sredino razpravo na seji zborov skupščine v Kranju. Gre za to, da je že iz osnutka razvidno, da bomo morali prihodnje leto še bolj »stisniti pase«, ali drugače povedano, biti resvarčni na vseh področjih. Zelo konkretno so zapisane obvezne naloge predvsem pri doseganju planiranih gibanj v zunanjetrgovinski menjavi, pri doseganju načrtovanega obsega industrijske proizvodnje, zaposlovanju in delitvi dohodka. Jasen pa je tudi poziv posameznim organizacijam združenega dela za doseganje boljših rezultatov za uskladitev z realnimi možnostmi.

Proračun izhaja iz osnutka resolucije

Osnutek proračuna občine za prihodnje leto, ki bo prav tako v razpravi na prihodnji seji skupščine, je pripravljen na osnovi resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Slovenije. Osnovne značilnosti so: 25-odstotno zaostajanje rasti sredstev splošne porabe za rastjo dohodka; 10-odstotno zaostajanje rasti sredstev za osebne dohodke delavcev v negospodarstvu za rastjo sredstev za osebne dohodke v gospodarstvu; 15-odstotno povečanje cen; bistveno zmanjšanje kompenzacij za osnovne prehrabne proizvode.

Tako osnutek kranjskega proračuna predvideva za prihodnje leto 15-odstotno povišanje izvirnih pro-

računskih prihodkov: 18-odstotno rast sredstev za osebne dohodke pri vseh uporabnikih proračunskih sredstev; 15-odstotno rast skupne porabe; 10 do 15-odstotno rast sredstev za materialne stroške; prenos financiranja društev na samoupravne interesne skupnosti (razen gorske reševalne službe).

Pri tem naj bi prihodki v proračunu porasli za 15 odstotkov. Med drugim tudi zato, ker novi zakon o davkih občanov najbrž ne bo bistveno vplival na priliv proračunskih sredstev. Povečanje v absolutnem znesku pomeni 283.549.400 dinarjev.

Urbanistični red za KS Poženik

Detaljni urbanistični red za območje KS Poženik obsega naselja Poženik, Šmartno in Pšata. Red določa namensko rabo vseh površin v okviru krajevnih skupnosti. Površine so razdeljene na zazidane in zazidljive površine, na pretežno kmetijske, pretežno stanovanjske in na centralne dejavnosti.

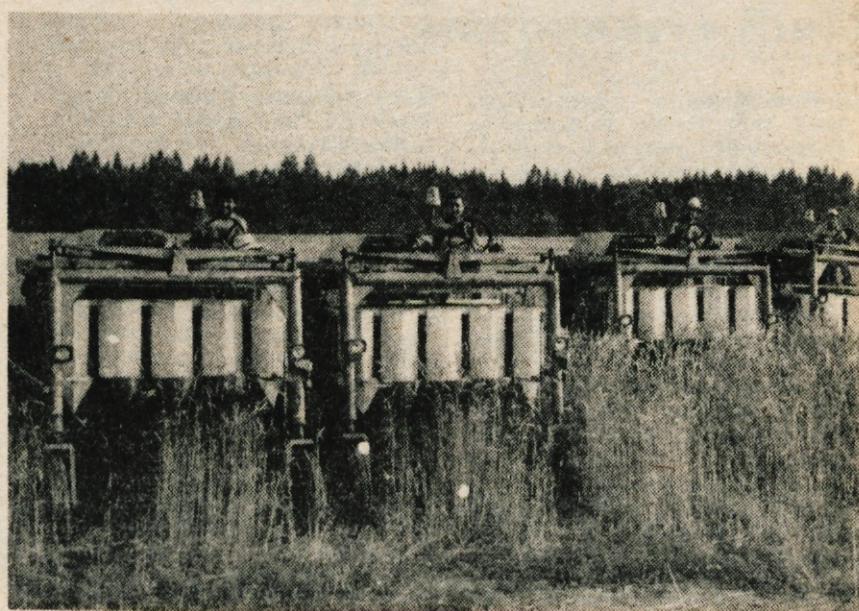
Povečati lastno proizvodnjo hrane

Zaradi vedno večje pomembnosti hrane so se v občini lotili izdelave posebne analize, da bi tako ugotovili, kakšne so potrebe glede posameznih prehrabnih artiklov. Izhodišče za analizo so bili podatki o prehrabnih artiklih, ki so bili prodani v trgovski mreži lani. Ugotovitve so zanimive.

V občini imajo lastno proizvodnjo mesa, mleka in zelenjave. Pri proizvodnji svežega govejega mesa se že kaže višek, ki naj bi naraščal vse do 1985. leta. Primanjkljaj, ki se stalno povečuje, pa se pojavlja pri proizvodnji sveže svinjine in pri proizvodnji mleka. Vendar naj bi lastna proizvodnja mleka že zadostovala leta 1983, kasneje pa bo najbrž prišlo celo do viška mleka. Poraba zelenjave je običajno večja od proizvodnje pridelka, vendar pa se bo pridelovanje v tem sred-

njočnem obdobju povečevalo, tako da bi 1985. leta pokrilo 59 odstotkov vseh potreb (lani 28,5 odstotka).

Za preskrbo občanov je pomembno, da so pokrite vse potrebe, kar pomeni zagotovitev normalnih količin prehrabnih izdelkov. Nosilci preskrbe v občini imajo že sklenjene ustrezne dogovore s proizvajalci živil v občini in izven nje za vse osnovne izdelke. Težave se kažejo le v preskrbi s svinjskim mesom, ker takšnih dogovorov ni. Izvršni svet ob tem ugotavlja, da so potrebe glede večine izdelkov pokrite na podlagi lastne proizvodnje ali s sklenitvijo ustreznih sporazumov. Zagotoviti pa je treba preskrbo s svinjskim mesom. Zato bo treba proučiti možnosti za sovlaganja v svinjerejo izven občine.

RADOVLJICA

20. skupna seja zborna združenega dela, zborna krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Radovljica bo v sredo, 25. novembra, ob 16. uri v veliki sejni dvorani skupščine občine Radovljica Gorenjska 19

Dnevni red:

- potrditev zapisnikov zadnjih sej
- osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana 1981 do 1985 v letu 1982
- predlog sprememb in dopolnitev statuta občine Radovljica
- predlog sprememb in dopolnitev sporazuma o razmerjih občin za organizacijo in financiranje temeljnega sodišča v Kranju in temeljnega javnega tožilstva Kranj - Uskladitev
- predlog odloka o razširitvi obveznosti plačevanja krajevnega samoprispevka krajevnih skupnosti Ribno
- predlog odloka o razširitvi obveznosti plačevanja krajevnega samoprispevka krajevnih skupnosti Gorje
- razrešitve in imenovanja občinske volilne komisije
- delegatov za skupščino slovenskih občin
- delegata občinske skupščine v svet osnovne šole Staneta Žagarja - Lipnica
- delegatska vprašanja

Spremembe statuta občine Radovljica

Izvršni svet skupščine občine je februarja obravnaval spremembe občinskega statuta glede predvidenih sprememb mandatne dobe funkcionarjev občinske skupščine in izvršnega sveta. Obravnavala in sprejela je tudi statutarno pravna komisija skupščine občine Radovljica in občinska konferenca SZDL Radovljica.

Spremembe večinoma opredeljujejo določilo člena, da se predsednik ali eden in več podpredsednikov volijo za dve leti in so lahko ponovno izvoljeni še za dve leti. Predsednik in podpredsednik vsakega zbora se volita za dve leti in sta lahko ponovno izvoljena še za dve leti.

Razrešitve in imenovanja

Na sejah bodo razrešili občinsko volilno komisijo, v novo komisijo pa naj bi imenovali: Franceta Černeta, Darjo Pretnar, Zvonka Savnika, Milana Tomažin, Antona Tomana, Marijo Žvab, Mihaela Kozinca, Apolonijo Finžgar, Jankota Rozmana in Janeza Goričnika. Razen tega naj bi bili delegati za skupščino slovenskih občin Leopold Pernuš, Ernest Noč in Ivan Cerkovnik. V svet osnovne šole Staneta Žagarja Lipnica pa so kot delegata skupščine občine Radovljica predlagali Maksa Rozmana.

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve skupščine občine Radovljica pa predlaga, da izvolijo za sodnika temeljnega sodišča v Kranju Igorja Mokorela iz Trčiča.

Samoprispevek bodo plačevali tudi »vikendaši«

Radovljica - Pred delegati vseh treh zborov skupščine je tudi predlog o razširitvi obveznosti plačevanja krajevnega samoprispevka v krajevni skupnosti Gorje in enak predlog krajevnih skupnosti Ribno.

Obe krajevni skupnosti sta uvedli krajevni samoprispevek. Krajevna skupnost Gorje ga je uvedla za gradnjo nekaterih komunalnih naprav, vendar se bodo s samoprispevkom uresničevala dela, s katerimi se bodo izboljšali pogoji za izkoriščanje tudi nepremičnin - počitniških hišic na gorijskem območju. Tako naj bi krajevni samoprispevek plačevali tudi tisti občani, ki nimajo stalnega bivališča na ob-

DOGOVORIMO SE

Družbeni plan občine za leto 1982

Delegati vseh treh zborov skupščine občine Radovljica bodo temeljito spregovorili o družbenem planu občine za naslednje leto - Prednosti tistih delovnih in temeljnih organizacij združenega dela, ki bodo izvažale

Radovljica - Komite za družbeno planiranje in gospodarstvo skupščine občine Radovljica je pripravil osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1981 do 1985 v letu 1982. Osnutek je tudi že obravnaval izvršni svet skupščine občine Radovljica in predlaga, da se sprejme z vsemi dopolnitvami in spremembami.

Razprava o občinski resoluciji naj bi se začela takoj, ko bo osnutek obravnavala občinska skupščina. Namen razprave je v tem, da nosilci planiranja opredelijo svoje možnosti delovanja v prihodnjem letu in pripravijo vse za sprejem planskih dokumentov. Komite za družbeno planiranje mora poslati besedilo vsem delovnim in temeljnim organizacijam, interesnim skupnostim in drugim organizacijam in skupnostim.

Komite za družbeno planiranje in gospodarstvo mora po sklepih izvršnega sveta tudi opredeliti fizični obseg proizvodnje po panogah, poleg tega pa je treba opredeliti tudi načine povečanja kmetijske proizvodnje. Komite za planiranje pa mora pripraviti analizo gospodarjenja v desetih mesecih letošnjega leta do seje skupščine.

MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA

Upoštevajoč globalno oceno gospodarjenja bodo v letu 1982 dosežene v radovljiški občini naslednje gospodarske rasti: rast nominalnega dohodka v gospodarstvu bo 22 odstotkov ali realno 1,6 odstotka; število zaposlenih bo možno povečati do 1 odstotka s tem, da se zagotovi produktivno zaposlovanje; povečanje izvoza za 7 odstotkov, od tega na konvertibilno tržišče za 8 odstotkov več, medtem ko bo obseg uvoza nižji od obsega v letošnjem letu. Pri odločitvah o investicijah bodo upštevali temeljne razvojne kriterije, ki so opredeljeni v dogovoru o temeljih družbenega plana Radovljica za obdobje 1981 do 1985, predvsem pa bodo podpirali izvozno usmerjene investicijske programe. Novih večjih investicij izven gospodarstva v prihodnjem letu ne bo, razen naložb v stanovanjsko in komunalno dejavnost. Rast sredstev za osebne dohodke bo v globalu zaostajala za rastjo dohodka, sredstva za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb bodo v globalu rasla za 10 odstotkov počasneje od rasti dohodka. Odločno omejevanje stopnje inflacije se predvideva tako, da rast cen v letu 1982 ne bo presegla stopnje 15 odstotkov.

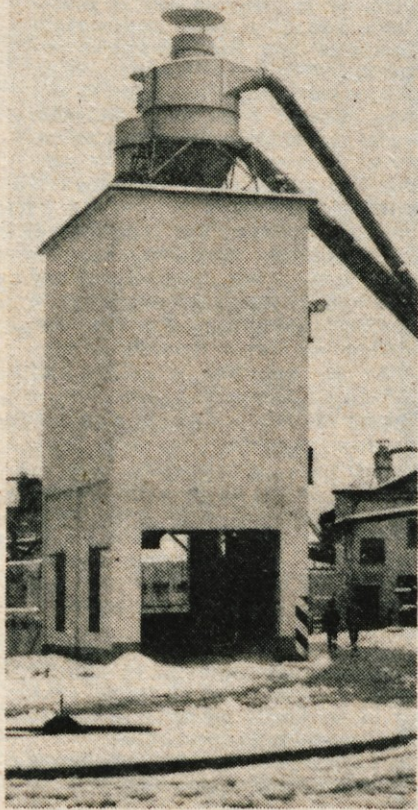
EKONOMSKI ODNOSI S TUJINO

Ključna naloga pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije je povečanje deleža izvoza v celotnem prihodku. To bodo dosegli predvsem s povečanjem izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje, z bolj produktivnim delom in z intenzivnim dohodkovnim, proizvodnim in tehnološkim povezovanjem na samoupravnih osnovah.

močju krajevnih skupnosti Gorje, imajo pa na njenem območju počitniške hišice.

Krajevna skupnost Ribno pa je najprej predlagala, da bi krajevni samoprispevek plačevali tudi lastniki gozdov, pozneje pa se je odločila, naj bi krajevni samoprispevek poleg kranjancov s stalnim bivališčem plačevali le tisti, ki imajo na območju krajevnih skupnosti Ribno nepremičnine. Sredstva, ki jih bodo s samoprispevkom zbrali, bodo porabili za izgradnjo mrliške vežice, posodobitev krajevnih cest, za razširitev krajevnega telefonskega omrežja, pripravo načrtov za kanalizacijo in potrebe zadržnega doma.

Večjo usmerjenost v izvoz bo republika podpirala tako, da bo oprostita davek na dohodek temeljnih organizacij združenega dela, ki bodo izvažale; hitrejša povečanje osebnih dohodkov bo možno v organizacijah, ki so pretežno izvozno naravnane; organizacije združenega dela, ki dosegajo večji delež izvoza na konvertibilno področje bodo združevale relativno manj sredstev za hitrejši razvoj gospodarstva nerazvitih republik in pokrajine Kosovo; razen tega bodo izvozniki združevali manj denarja za pokrivanje potreb gospodarske infrastrukture. Pomembna bo še kreditna stimulacija bank, medtem ko bo moral uvoz obstati na letošnji ravni.

INVESTICIJE

V radovljiški občini predvidevajo nekaj naložb, predvsem pa bodo prihodnje leto pripravili več investicijskih programov za naslednja leta srednjeročnega obdobja. Zaključene bodo naslednje naložbe: lupinica Rečica, objekti na Golf igrišču, galvanika in čistilne naprave, začele pa se bodo naslednje naložbe: rekonstrukcija farme Blata, gozdne ceste Gozdnega gospodarstva Bled, rekonstrukcija obrata podbojev in gradbenih plošč, kotlovnic LIP, proizvodna hala z opremo in razširitev proizvodnje izdelkov iz plastike, delovni prostori z opremo Elana, proizvodna hala z opremo Iskre Otoče, rekonstrukcija predilnice za predelavo domače surovine, preureditev hotela Jezero, povečanje prenočitvenih zmogljivosti s programom infrastrukturnih objektov na Bledu in rekonstrukcija pošte v Radovljici.

Resolucija nadalje opredeljuje tudi zaposlenost v občini, politiko cen, politiko oskrbe za proizvodnjo, zagotavljanje osnovne preskrbe občanov. Rast cen v prihodnjem letu ne bi presegla povprečne stopnje rasti 20 odstotkov. Za stabilno oskrbo prebivalstva gorenjskih občin pa bodo sklenili družbeni dogovor o organizirani proizvodnji in preskrbi Gorenjske s proizvodi osnovne preskrbe.

Delegati bodo ob obravnavi občinske resolucije spregovorili o razporejanju dohodka in oblikovanju sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb ter o drugih nalogah. Usmeritve pa podrobneje opredeljujejo še odlok o proračunu za naslednje leto, bilanca zaposlovanja, plan naložb za leto 1982, plan izvoza in uvoza, plani organizacij združenega dela in skupnosti, dogovor o uresničevanju politike cen v naslednjem letu, program uresničevanja začrtane politike cen ter odloki na področju cen iz občinske pristojnosti, naloge udeležencev dogovora o temeljih družbenega plana občine Radovljica za leto 1982 ter aneksi k srednjeročnim dokumentom 1981 do 1985.

DOGOVORILI SMO SE

Turistična taksa mora ostati turističnim društvom

Na vseh treh sejah zborov skupščine občine Radovljice delegati niso sprejeli družbenega dogovora o namenski uporabi turistične takse, po katerem naj bi 10 odstotkov zbranih sredstev namenili za propagandno dejavnost Turistične zveze Slovenije - Turistična taksa mora ostati v kraju, kjer se je zbirala za nadaljnji razvoj krajev - Delegatska vprašanja

Radovljica - Na minuli seji delegatov zbora združenega dela so obravnavali družbeni dogovor o namenski uporabi turistične takse v letošnjem letu, predlog dogovora o skupnih osnovah in merilih za določitev odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča in gozda, osnutek odloka o odškodnini zaradi namembnosti kmetijskega zemljišča in gozda, predlog družbenega dogovora o merilih za vrednotenje storitev pravne pomoči, predlog sprememb in dopolnitev sporazuma o razmerjih občin za organizacijo in financiranje temeljnega sodišča v Kranju in temeljnega javnega tožilstva v Kranju, predlog odloka o sprejemu zazidalnega načrta Zasip, osnutek odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč, poročilo o problematiki gradnje, financiranja in vzdrževanja zaklonišč, predlog za izdajo zakona o splošni ljudski obrambi, razrešitve in imenovanja ter delegatska vprašanja.

TURISTIČNA TAKSA

Ob koncu junija je republiški izvršni svet predložil v obravnavo družbeni dogovor o namenski uporabi turistične takse v letu 1981. V dogovoru je opredeljena poraba turistične takse na dveh nivojih: 90 odstotkov na nivoju, kjer je bila zbrana in 10 odstotkov na nivoju republike. Turistična taksa se oblikuje na podlagi prenočitve turistov v kraju in se plačuje v določenem znesku na dan. V občini Radovljica je plačevanje turistične takse urejeno z odlokom o komunalnih taksah. Ta odlok ureja višino turistične takse po posameznih območjih kot tudi po posameznih kategorijah gostinskih objektov.

Turistične takse so dohodek krajevnih skupnosti in turističnih društev. Delež se turistična društva in krajevne skupnosti določijo sporazumno, dohodek od turistične takse pa se uporablja za razvoj turizma v posameznem kraju. V občini so ocenili, da bo skupno zbrane takse okoli 700 do 800 milijonov starih dinarjev, ki so že porazdeljeni po dejavnostih turističnih društev in krajevnih skupnosti.

Družbeni dogovor pa predvideva, da bi 10 odstotkov sredstev posebej namenili za financiranje programa, ki ga uresničuje Turistična zveza Slovenije. Program je ovrednoten v znesku 450 starih milijonov dinarjev, od tega bi na radovljiško občino padlo 70 do 80 milijonov dinarjev. V tem programu so zajete naloge kot sofinanciranje splošno turističnega propagandnega programa in za organizacijsko povezovanje in usklajevanje dela, akcij in programov turističnih društev.

Vendar so se v Radovljici opredelili tako, da naj bi se akcije in programi Turistične zveze Slovenije financirali, a ne s turistično takso. Predlagani sistem zbiranja sredstev za uresničevanje programa na ravni republike ni sprejemljiv, ker ne zagotavlja, da bodo obremenitve enakomerno porazdeljene. Tudi izvršni svet radovljiške občine je sprejel sklep, da se dogovor o namenski porabi turistične takse ne sprejme.

Martin Merlak z Bleda je dejal, da turistično podjetje Bled računa z neokrnjeno turistično takso. Prav tako imajo denar od turistične takse v svojih programih planirane tudi krajevne skupnosti. Tako je turistična taksa že razporejena in progra-

mov, če bi jo namenili drugam, ne bi mogli uresničiti.

Sprejeli so sklep, da je porabo turistične takse potrebno opredeliti z družbenim dogovorom, vendar naj bi dogovor veljal za daljše obdobje. Financiranje splošno turistično-propagandnega programa Turistične zveze Slovenije je potrebno dolgoročno zagotoviti, vendar z drugimi viri in ne s turistično takso. Zbor tako predlaganega dogovora ni sprejel.

Nato so delegati potrdili tudi predlagane odloke in spremembe, ki so bile na dnevnem redu seje.

DENAR ZA PROSTORE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Prav tako so na seji zbora krajevnih skupnosti potrdili točke dnevnega reda in po razpravah tudi predlagane spremembe s tem, da so razpravljali še o prerazdelitvi proračunskih sredstev za urejanje prostorskih pogojev delovanja krajevnih skupnosti za leto. Po predlogu naj bi sredstva razdelili med krajevni skupnosti Srednja vas v višini 200.000 dinarjev in Stara Fužina v višini 330.000 dinarjev.

Delegaciji krajevnih skupnosti Ribno in Srednja Dobrava se s predlogom nista strinjali. Delegacija krajevnih skupnosti Ribno je bila mnenja, da bi morali sredstva dodeliti drugim krajevnim skupnostim, ker so bila krajevni skupnosti Stara Fužina dodeljena že prej. Zahtevali so tudi obračun porabe lanskimi sredstev. Delegacija se tudi ni strinjala s sestavom komisije.

V razpravi so sodelovali tudi delegati krajevnih skupnosti Srednja vasi, Stare Fužine in Lesce. Predsednik zbora krajevnih skupnosti je pojasnil, da je bila komisija pripravljena predloga mnenja, da bi bila razdelitev sredstev na več krajevnih skupnosti negospodarna in da komisija predlaga izvršnemu svetu, da za te namene prihodnje leto nameni več denarja.

Ob koncu so sprejeli sklep, da se namenska sredstva za urejanje prostorskih pogojev delovanja krajevnih skupnosti dodelijo krajevnim skupnostim Stara Fužina v višini 330.000 dinarjev in krajevni skupnosti Srednja vas v višini 200.000 dinarjev. V letu 1982 se morajo nameniti za prostore krajevnih skupnosti večja namenska sredstva, imenovani pa se mora tudi nova komisija, ki naj bi pripravila predlog razdelitve sredstev za leto 1982.

Tudi delegati zbora krajevnih skupnosti niso sprejeli dogovora o namenski uporabi turistične takse.

Na seji družbenopolitičnega zbora skupščine občine Radovljica so obravnavali enaka vprašanja kot na sejah ostalih dveh zborov. Obravnavali so - tako kot drugi delegati - tudi problematiko izgradnje in financiranja ter vzdrževanja zaklonišč v občini. Med drugim so sprejeli sklep, da se morajo dosledno uresničevati vsi predpisi ob gradnji, financiranju in vzdrževanju zaklonišč. Izvršni svet mora poskrbeti za noveliranje urbanističnih dokumentov in izdelavo načrta zaklonišč v občini. Družbenopolitični zbor pa se ni strinjal s povečanjem prispevnih stopenj za zaklonišča, ampak je priporočil, da se poiščejo drugi viri financiranja zaklonišč. S sedanjimi sredstvi naj bi se zgradilo zaklonišče tam, kjer je najbolj potrebno.

Tudi delegati družbenopolitičnega zbora skupščine občine Radovljica se niso strinjali z dogovorom o namenski uporabi turistične takse in predlaganega družbenega dogovora tako niso sprejeli.

DOGOVORILI SMO SE

DOGOVORILI SMO SE

Čimveč proizvodov namenjati izvozu

V radovljiški občini so delegati vseh treh zborov skupščine občine Radovljice na septembrski seji temeljito spregovorili o problematiki oskrbe z repromateriali in surovinami ter izvoza na konvertibilno tržišče. Razvoj gostinstva in turizma — Trgovina se mora povezati s proizvodnimi delovnimi organizacijami, saj njena preskrba peša — Razporejanje dohodka

Radovljica — Na septembrski skupni seji delegatov vseh treh zborov skupščine občine Radovljice so obravnavali analizo in oceno uresničevanja resolucijskih gibanj v letu 1981 z analizo gospodarjenja in uresničevanja družbene usmeritve razporejanja dohodka ter analizo trgovine, gostinstva in turizma. Razen tega so razpravljali o odloku o obveznem radiofotografiranju prebivalcev v občini Radovljica in imenovali vodja organa za kaznovanje prekrškov v radovljiški občini ter razrešili komisijo za popis prebivalstva.

Poleg aktualnih rezultatov gospodarjenja za prvo polletje so zdaj v obravnavo vključili še dve področji in sicer dejavnost trgovine, gostinstva in turizma. Ob analizah gospodarjenja na vseh nivojih so v sedanjih gospodarskih gibanjih osrednja tema izvozno-uvozna gibanja. To je osrednji zvezni, republiški in občinski problem.

V Jugoslaviji si moramo prizadevati za večji izvoz, saj zunanje-trgovinska bilanca ni ugodna. V okviru zunanjetrgovinske menjave je bila sprejeta tudi slovenska, vendar so osem mesečni rezultati pokazali precejšnja odmikavanja od planiranih, zlasti na področju izvoza na konvertibilno tržišče.

Slovenski izvoz naj bi se letos skoraj v celoti pokrival z izvozom, vendar je bilo v osmih mesecih pokrivanje le 53-odstotno. Republiški izvršni svet in gospodarska zbornica sta skupaj z občinskimi izvršnimi sveti organizirala široko akcijo v vseh organizacijah združenega dela, ki izvažajo. V radovljiški občini so ocenili, da bi plan izvoza dosegli ob normalni preskrbi z repromaterialom in surovinami ter ga lahko tudi presegli za okoli 600.000 dolarjev.

Izredno velik poudarek izpolnjevanja planskih dokumentov na področju izvoza je dan zato, ker je bila vsa bilanca slovenske zunanjetrgovinske menjave narejena na planih, zato so neizpolnjeni plani neposreden vzrok za težave v oskrbi z repromaterialom in surovinami. Izvozne plane organizacij združenega dela ocenjujejo v radovljiški občini kot realne, zato pa naj bi bili plani realizirani le ob normalni preskrbi z repromateriali in surovinami. Plan je bil nerealen le v Elmontu.

V radovljiški občini so ocenili, da se težave pri izvozu lahko pojavijo v Žitu Lesce, nekoliko tudi v Kemični tovarni Podnart, Suknu in v Almiri. Prvi cilj pa mora biti neokrajšana proizvodnja, tudi v organizacijah združenega dela, kjer je uvoz precej večji od izvoza.

Na skupni seji so delegati tako sklenili, da tudi samoupravni organi delovnih organizacij izvoznikov s posebno pozornostjo obravnavajo izpolnjevanje izvoznih planskih obveznosti ter evidentirajo morebitne spremembe. S tem naj bi dosegli izvozne plane v občini, skupščina pa je priporočila gospodarstvu sporazumevanje na področju zagotavljanja deviznih sredstev za nemoteno proizvodnjo in realizacijo prednostnih planskih nalog. Ob tem pa mora ostati ena izmed prednostnih nalog tudi večja produktivnost.

Ocenili so, da je bila polletna izguba v gostinskih organizacijah precej manjša kot prejšnje leto, le v temeljni organizaciji Hotel Pokljuka in v Mladinskem domu v Bohinju so se obetale izgube tudi ob zaključnem računu. Lansko izgubo so v Alpetouru pokrili v okviru delovne organizacije, v Mladinskem domu pa delno iz sredstev republiškega proračuna, delno pa iz občinskega sklada skupnih rezerv. Oba sanacijska programa je izvršni svet obravnaval in ju ni sprejel kot trajno sanacijo vzrokov negativnega poslovanja. Dogovori o organizacijskih spremembah na Pokljuki ob sodelovanju HTP in Alpetoura zaenkrat niso bili uspešni.

NALOŽBE

Čistih gospodarskih investicij je nominalno bilo za 4 odstotke več, kar pomeni zmanjšanje za približno 40 odstotkov v realnih vrednostih. V banko so vložili več investicijskih programov: investicija v več prenočitvenih zmogljivosti na Golfu, ki je skoraj povsem namenjena tujskemu turizmu, dve naložbi LIP, kotlovnic in programi rekonstrukcije proizvodnje podbojev. Se vedno pa je zaskrbljujoče, da še ni prijavljena investicija rekonstrukcije posestva Blata, kar pomeni, da sredstva proračuna, namenjena za to rekonstrukcijo po vsej verjetnosti ne bodo realizirana letos, kar bo potrebno ob rebalansu proračuna upoštevati.

Splošna potrošnja — proračun: dotok sredstev je bil normalen, izterjava je bila ob polletju 85 odstotkov. Pritok naj bi bil nekoliko večji kot plan, vendar so ocenili, da so tudi sredstva za kompenzacije nekoliko večja kot so bila planirana. Samo za kompenzacije za meso so izplačali 580 milijonov dinarjev.

Za osem mesecev je bil dotok sredstev skupne porabe nekoliko večji, tedaj pa je bila tudi revalorizacija programov interesnih skupnosti, ker je inflacijska stopnja precej večja kot so predvidevali resolucijski dokumenti.

V razpravi je delegate zanimalo, zakaj naložba na Blatah ni bila realizirana. Dobili so pojasnilo, da so postopki odobritev naložb zelo dolgi, saj trajajo tudi več mesecev. Že od junija KZK TOZD kooperacija Radovljica čaka na soglasje k investicijskemu programu od Kmetijskega živilske razvojne skupnosti Slovenije, tako da bo naložbo treba prenesti v naslednje leto. Nujno je, da se postopki za potrditev investicij skrajšajo, Kmetijski živilske razvojni skupnosti Slovenije pa naj bi poslali delegatsko vprašanje.

Janez Smole je poudaril, da je izhod v realnem planiranju, ki mora biti v skladu z dogovori. Ob analizi polletnih rezultatov go-

spodarjenja so le malokje ugotavljali, kje niso dosegli plana, pač pa, da so glede na pogoje gospodarjenja poslovali dokaj ugodno.

Na seji so sprejeli pobudo Elana, da se sivišajo amortizacijske stopnje. Pobudo naj bi posredovali zvezni skupščini.

Ob zaključku razprave so sprejeli poročilo o rezultatih gospodarjenja s tem, da morajo samoupravni organi delovnih organizacij izvoznikov s posebno pozornostjo obravnavati izpolnjevanje izvoznih planskih obveznosti. Skupščina je priporočila gospodarstvu sporazumevanje na področju zagotavljanja deviznih sredstev za nemoteno proizvodnjo in realizacijo prednostnih planskih nalog. Občinska delegacija za zbor združenega dela SRS naj bi sprotila pobudo za spremembo zveznega zakona o amortizaciji osnovnih sredstev in sicer glede uresničevanja revalorizacije, ki naj bi usklajevala z gibanjem cen.

RAZPOREJANJE DOHODKA

Dosežena razmerja so bila na področju razporejanja dohodka ugodna. Izvršni svet je izdal tri vrste ukrepov in sicer: poziv organizacijam združenega dela za pismeno utemeljevanje presežnih rasti osebnih dohodkov (Kreda Bled, Almira Radovljica, Grad Bled in Vezenine Bled), opozarjanje na uskladitev v Filbo Bohinjska Bistrica, GKZ Srednja vas, Zavod za gojitev divjadi Bled, Špecerija Bled, Frizerski salon Nada in štiri delovne skupnosti ter pozivanje delovnih organizacij in drugih porabnikov naj utemeljijo in zagotovijo uskladitev po dogovoru v Klavnici mesarija Bohinjska Bistrica, UKO Kropa, PTT Radovljica in Knjigovoznica Radovljica.

Tako so delegati sprejeli usmeritve izvršnega sveta v zvezi z informacijo o uresničevanju dogovora o družbeni usmeritvi razpolaganja dohodka. Strojovna služba naj bi v prihodnje opremila informacijo še s podatki o povprečnem osebnem dohodku na delavca v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela.

ANALIZA TRGOVINE

Iniciativni odbor za tesnejšo povezavo trgovine je po priporočilih in sklepih imenoval izvršni svet skupščine občine Radovljica pred letom dni. V odboru delujejo predstavniki vseh trgovskih organizacij združenega dela. Ciljev tesnejše povezanosti trgovine je več.

V radovljiški občini bi morali izboljšati celotno preskrbo in ponudbo. Morali bi tudi trgovino v občini boljše organizirati in jo povezati s kmetijstvom in industrijo, da bi si na ta način zagotovili trajne in zanesljive preskrbovalne poti. Nadaljnje povezovanje zahteva tudi specializacijo trgovine. Razviti bi morali trgovino tako, da bi dopolnjevala turistično ponudbo, kar pomeni razširitev in uskladitev prodajnih programov zahtevam turizma. Med drugim naj bi tudi racionalizirali poslovanje in zmanjšali stroške poslovanja, le tako pa bi trgovina izboljšala svoje rezultate. Na vseh območjih občine bi morala biti trgovina enakomerno razvita, zdaj je najmanj razvi-

ta v Bohinju in po nekaterih krajevnih skupnostih občine, kar prikazujejo srednjeročni plani krajevnih skupnosti.

Iniciativni odbor ugotavlja, da je v trgovini premalo skupnega načrtovanja. Če upoštevajo turizem, je trgovska mreža še preskromna, v sleherni krajevni skupnosti pa se izkazujejo pomanjkljivosti pri trgovski ponudbi. Nadaljnji razvoj trgovine pa je tesno povezan z možnostmi zaposlovanja mladih.

Tudi letošnje poslovanje, zlasti špecerijske trgovine, kaže, da ta malo stagnira, kar pa z ozirom na še neizkoriščene možnosti ne bi bilo potrebno.

Zavore pri uspešnejšem povezovanju in delovanju trgovine so predvsem v tem, ker je prisotno še kar precej podjetniške miselnosti in v tem, da je bilo dosedanje medsebojno sodelovanje trgovskih delovnih organizacij precej skromno.

Jože Zupan, direktor blejske Špecerije, je opozoril na nekatere probleme trgovine in turistične potrošnje.

Dejal je, da bi morali za potrebe turizma uvesti delo v dveh izmenah, kar pa se delovni organizaciji ne splača, saj se takoj postavi vprašanje pokrivanja stroškov. Poleg tega je na Bledu 22 trgovskih poslovalnic, sedež na Bledu pa ima le Špecerija.

Marija Ravnik, delegatka Murke, je med drugim dejala, da se pri potrošnikih kaže večji interes za nakupe osnovnih prehrabnih proizvodov v večjih količinah in v ustrezni embalaži. Murka se s samoupravnimi sporazumi že povezuje s proizvodnjo in je pri tem dosegla že določene uspehe.

Po daljši razpravi o skladiščnih prostorih v občini Radovljica so sprejeli predlog, da je treba podpreti prizadevanja za hitrejšo povezovanje trgovine v občini Radovljica.

GOSTINSTVO

Anton Ažman, direktor HTP Bled je poudaril pomen turizma v občini, o turizmu pa je spregovoril tudi Martin Merlak, ki je dejal, da ima kljub manjšemu prihodu od turizma ta panoga v občini precejšnjo vlogo. Na turističnem področju pa so še velike pomanjkljivosti. Ena izmed njih je stihija v ponudbi zasebnih sob, ki pomenijo velik priliv deviz, po drugi strani pa se pojavlja utaja davkov ter nerealna statistika gostov. Zasebne sobe bodo vključili v organizirano ponudbo.

Ernest Noč je opozoril na neuresničene naložbe blejskega turizma ter se zanimal, kako poteka povezovanje turističnega gospodarstva na Bledu. Anton Ažman je odgovoril, da je bilo nemogoče uresničiti vse naložbe, medtem ko združevanje v kraju že poteka.

Po razpravi so delegati sprejeli sklep, da se morajo zasebne sobe vključiti v skupno turistično ponudbo in prodajo.

IMENOVANJE

Delegati so na skupni seji soglasno sprejeli sklep, da se za vodjo organa za kaznovanje prekrškov v radovljiški občini imenuje Marijo Zvab iz Bohinjske Bistrice. Razen tega so razrešili člane komisije za popis prebivalstva gospodinjstev in stanovanj 1981, saj je komisija opravila svojo nalogo.

DOGOVORILI SMO SE

Rekli so ...

Janez Stare, delegat družbenopolitičnega zbora:

»Delavci delovne organizacije LIP Bled nameravajo doseči za 9 milijonov dinarjev izvoza. Pokritje uvoza z izvozom je desetkratno. Z repromaterialom nimajo težav, odločili pa so se, da bodo prvo soboto v mesecu delali namensko za izvoz, ker so se odprle nove možnosti izvoza v Italijo in v Švico.«

Damijan Hafner, Iskra Lipnica:

»Les je nekoliko lažje izvažati kot nekatere druge vrste blaga. Visoka rast cen, povprečno so se dvignile za 40 odstotkov, nekatere celo do 70 odstotkov, močno zastirajo rezultate gospodarjenja. Izvoz se ne da povečati čez noč. To je dolgoročen proces, odvisen od številnih dejavnikov, med drugimi tudi od kvalitete, cene in dobave. Cene so v tujini približno na isti ravni kot pri nas, v elektroniški pa so za okoli 50 odstotkov nižje. Kako torej izvažati za vsako ceno?«

Predpogoj učinkovitega gospodarjenja so točne dobave domačega in repromateriala iz uvoza. Pri dobavi iz uvoza nastopa problem pomanjkanja deviz. Nekatere delovne organizacije jih imajo sicer dovolj, vendar jih zaradi pogostih sprememb kriterijev nočejo prodati drugim. Osnova večjega izvoza je večja produktivnost, predpogoj pa je modernizacija tehnologije, ki bo omogočila znižanje cen in povečanje naše konkurenčne sposobnosti v tujini.

Vprašanje pa je tudi, koliko časa lahko domači trg čaka. V Iskri imamo za 30 milijonov izdelkov, ki jih zaradi pomanjkanja minimalnih delov iz uvoza ne moremo dokončati in prodati. Kljub vsej težavnosti pa je treba doseči umirjeno rast cen.«

Janez Stare, LIP:

»LIP ne izvažal lesa, ampak lesne izdelke, za katere je na tujih tržiščih velika konkurenca.«

Jože Pogačnik, Iskra Otoče: »Bistveni pogoj za večjo konkurenčnost na tujih tržiščih je povečanje produktivnosti, ki pa je zelo odvisna od repromateriala, ki ga pri nas primanjkuje, kar povzroča kolebanje v proizvodnji in avtomatsko padec produktivnosti. Presenečajo še vedno relativno dobri rezultati gospodarjenja. Delno so rezultat višjih cen,

še manj pa je razumljivo, da delovne organizacije izkazujejo tudi zvišanje produktivnosti ob manjši količini dela, ki je posledica zastojev v proizvodnji zaradi pomanjkanja repromateriala. Izvoz za vsako ceno pomeni v Iskri nižji dohodek in s tem nižje osebne dohodke, kar nas lahko privede na listo kršiteljev dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka.«

Delegat iz Elana:

»Realno ocenjevanje položaja je letos težko tako v občini kot v širših družbenopolitičnih skupnostih. V Elanu sta uvoz in izvoz pomembni postavki poslovanja. V šestih mesecih letošnjega leta je prišlo v Elanu do določenega izpada izvoza, saj je bil nekoliko nižji kot v enakem lanskem obdobju, delno zaradi premika naročil proti koncu leta. Nadomeščanje nujnega uvoza z domačimi surovinami, ko želimo in moramo dobiti kvaliteto in pravočasno dobavljeno surovino, je v primeru Elana skoraj nemogoče, poleg tega pa so cene domačih surovin višje od cen avstrijskih surovin. V Elanu pričakujemo, da bomo do konca leta izvoz uresničili, ne bomo ga pa presegli.«

Zadnja leta smo več načrtovali in potrošili, kot smo bili sposobni pokriti. Dotaknil se bom le področja obnavljanja priprav za delo — amortizacije. Kljub visoki stopnji devalvacije so ostale stopnje amortizacije dolga leta nespremenjene, kar ni omogočilo zamenjave strojnega parka in tako je prišlo do velikega izpada dohodka.«

Gvido Melink o stališčih OK ZKS Radovljica:

»Komunisti so se zavzeli za večjo aktivnost v zvezi s stabilizacijskimi prizadevanji. Breme stabilizacije so pri nas za vse enaka. Zavzeli so se za poostreno odgovornost poslovalnih, strokovnih in samoupravnih organov. Povečati je treba proizvodnjo za izvoz in s tem v zvezi so komunisti podprli koordinacijsko vlogo izvršnega sveta ter zmerno obnašanje pri vseh oblikah porabe. Politika delitve osebnih dohodkov je v občini tekla skladno. Delovna disciplina in izkoriščenost delovnega časa se ni bistveno izboljšala, srečujemo se celo z neprimernostjo za delo v podaljšanem delovnem času. Vprašanje gospodarske stabilizacije je naše ključno vprašanje.«

Delegate je zanimalo

Na skupni seji delegatov vseh treh zborov skupščine občine Radovljica je delegat Anton Berdajs iz krajevnih skupnosti Begunje vprašal:

»Vsem je znana problematika oskrbe z umetnimi gnojili ter močnost, da bi se z njimi oskrbeli iz delovne organizacije INA iz Kutine, ki ponuja umetna gnojila po starih cenah in v dobavnem roku dveh dni. Kmetijska zadruga Radovljica pa odgovarja, da je to nemogoče. Zanima me ali je res nemogoče doseči, da bi kmetje dobili umetna gnojila čimprej in čimceneje?«

Krajevna skupnost Begunje je tudi spomladi postavila delegatsko vprašanje Lovskemu društvu v zvezi z divjimi svinjami, ki delajo veliko škodo na poljščinah, lovci pa zaenkrat niso ukrepali.«

Krajevna skupnost Ribno:

»Delegati in tudi krajanje se sprašujejo, kaj je z družbenim domom v Ribnem? Skupščina občine Radovljica in družbenopolitične organizacije občine niso ničesar storile in niso podprle krajevne skupnosti, da bi dobila dom v upravljanje. Zakaj tako?«

Krajevna skupnost Srednja Dobrava:

»Delegacija že petič postavlja delegatsko vprašanje glede dostave pošte na Mišacah. Ničesar se ni uresničilo od dogovora, da bodo zagotovili redno dostavo pošte!«

Krajevna skupnost Begunje:

»V krajevni skupnosti Begunje je v Krpinu Cestno podjetje asfaltiralo cesto, kar ni bilo v planu predvideno. Svet krajevne skupnosti o tem sploh ni bil seznanjen in je bil mnenja, da je treba asfalt najprej položiti v drugih krajih. Delegacija zanimala, kdo je za to odgovoren?«

DOGOVORILI SMO SE

ŠK. LOKA

28. SEJA
druženopolitičnega
zboru občinske skupščine
Škofja Loka, ki bo
v ponedeljek,
23. novembra, ob 13.30
v mali sejni sobi
občinske skupščine

Dnevni red:

- Ugotovitev sklepčnosti delegatske vprašanja
- predlog programa raziskave in obdelave razvoja delavskega gibanja in NOB na področju medvojnega okrožja Škofja Loka
- trenutne gospodarsko politične razmere v občini
- informacija o integracijskih procesih v gradbeništvu
- informacija o gradnji skladišča z reprodukcijsko trgovino na Trati
- poročilo o izvedenem organiziranju delovne skupnosti Centra služb SIS občine Škofja Loka
- predlog odloka o spremembi odloka o proračunu občine Škofja Loka za leto 1981
- predlog sklepa o razveljavitvi sklepa o pooblastilu strokovne delovne organizacije za opravljanje strokovnih zadev s področja urbanističnega planiranja na območju občine Škofja Loka
- informacija o stanju kadrovanja individualnih poslovnih organov in delavcev s posebnimi pooblastili v občini Škofja Loka
- volitve in imenovanja

17. SEJA
zboru krajevnih skupnosti
občinske skupščine
Škofja Loka, ki bo v sredo,
25. novembra, ob 16. uri
v mali sejni sobi
občinske skupščine

Dnevni red:

- izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil, verifikacija pooblastil in ugotovitev sklepčnosti delegatske vprašanja
- predlog programa raziskave in obdelave razvoja delavskega gibanja in NOB na področju medvojnega okrožja Škofja Loka
- poročilo o izvedenem organiziranju delovne skupnosti Centra služb SIS občine Škofja Loka
- predlog odloka o spremembi odloka o proračunu občine Škofja Loka za leto 1981
- predlog meril za financiranje splošne porabe dejavnosti v krajevnih skupnostih
- predlog sklepa o razveljavitvi sklepa o pooblastilu strokovne delovne organizacije za opravljanje strokovnih zadev s področja urbanističnega planiranja na območju občine Škofja Loka
- predlog odloka o poprečni gradbeni ceni stanovanj in poprečnih stroških komunalnega urejanja zemljišč in osnove za določitev vrednosti zemljišč na območju občine Škofja Loka
- predlog odloka o komunalnih taksah v občini Škofja Loka
- volitve in imenovanja

19. SEJA
zboru združenega dela
občinske skupščine,
ki bo v sredo,
25. novembra, ob 16. uri
v sejni dvorani občinske
skupščine Škofja Loka

Dnevni red:

- izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil, verifikacija pooblastil in ugotovitev sklepčnosti delegatske vprašanja
- trenutno gospodarsko politične razmere v občini
- informacija o integracijskih procesih v gradbeništvu
- informacija o gradnji skladišča z reprodukcijsko trgovino na Trati
- predlog programa raziskave in obdelave razvoja delavskega gibanja in NOB na področju medvojnega okrožja Škofja Loka
- predlog odloka o spremembi odloka o proračunu občine Škofja Loka za leto 1981
- predlog sklepa o razveljavitvi sklepa o pooblastilu strokovne delovne organizacije za opravljanje strokovnih zadev s področja urbanističnega planiranja na območju občine Škofja Loka
- predlog odloka o poprečni gradbeni ceni stanovanj in poprečnih stroških komunalnega urejanja zemljišč in osnove za določitev vrednosti zemljišč na območju občine Škofja Loka
- predlog odloka o komunalnih taksah v občini Škofja Loka
- poročilo o izvedenem organiziranju delovne skupnosti Centra skupnih služb občine Škofja Loka
- informacija o stanju kadrovanja individualnih poslovnih organov in delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v občini Škofja Loka
- volitve in imenovanja

DOGOVORIMO SE

Povezovanje v gradbeništvu

Malo možnosti,
da bi ponovni
referendum uspel

Zamisel o reorganizaciji škofjeloškega gradbeništvu, obrtnikov in zaključnih del v gradbeništvu je nastala leta 1979 z utemeljitvijo, da bi se smotnejše organizirani gradbinci bolj in gospodarnje vključevali v loško gospodarstvo. Zamisel je dobila mesto tudi v občinskih planskih dokumentih. Vse prizadete delovne organizacije so dobile nalogo, da takoj začnejo pripravljati reorganizacijo, ki je bila začrtana s planskimi dokumenti občine. Bilo je več pripravljalnih sestankov na katerih so sodelovali direktorji, predsedniki delavskih svetov in predstavniki družbenopolitičnih organizacij Tehnika, Inštalacij, Obrtnika, Slikopleskarstva, Marmorja in Mizarstva Žiri. Poleg omenjenih so bili na sestankih navzoči tudi predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij in občinskih upravnih organov.

Že na prvih pogovorih je Marmor odstopil od nadaljnjega sodelovanja pri povezovanju, ker je menil, da nima mesta v družini gradbenih, obrtniških in inštalaterskih delovnih organizacij in, da je njegovo mesto med kamnarji, s katerimi se mora ustrezno povezovati. Mizarstvo Žiri pa naj bi se povezovalo v okviru lesarjev. Tako so v nadaljnjem postopku ostale štiri delovne organizacije, kasneje pa je odstopil še Obrtnik in se je število delovnih organizacij, ki naj bi se povezale, zmanjšalo na polovico.

Za izvedbo celotnega postopka povezovanja je bila imenovana komisija, ki je vodila priprave na referendum, ki je bil 30. junija, letos. Komisija je pripravila vse potrebne dokumente in izvelec z najpomembnejšimi podatki je dobil vsak delavec.

Prenehanje pooblastila

Zakon o urbanističnem planiranju določa, da strokovne zadeve s področja urbanističnega planiranja opravlja strokovna delovna organizacija, ki jo za to pooblasti občinska skupščina. Ta je že v letih 1969, 1970 in nato v letu 1970 pooblastila za opravljanje teh zadev Urbanistični zavod — PA Ljubljana. Ker pa zavod ni v celoti izpolnjeval nalog, navedenih v sklepu o pooblastilu in tudi ne pogodbenih obveznosti, je bil sklep leta 1980 dopolnjen v tem, da lahko izvršni svet sklene pogodbo za izdelavo urbanistične dokumentacije z ustreznim drugo strokovno organizacijo, če je zavod iz kakršnihkoli razlogov ne izdela. Ker je zavod kasnil z izdelavo urbanistične do-

izhodišča, ki jih vsebuje tudi elaborat o nadaljnjem razvoju, so bila, da je potrebno v novi delovni organizaciji organizirati 6 temeljnih organizacij in delovno skupnost skupnih služb. Elaborat je tudi predvidel, da prenehajo obstajati sedanje delovne organizacije in, da se ustanovi nova delovna organizacija. Razprava je pokazala, da takšna odločitev ni sprejemljiva za SGP Tehnik, ker so delavci menili, da je smotnejše, da se organizira manjše število tozdov v okviru SGP Tehnik. Stališče, ki je bilo predlagano, je bilo tudi sprejeto tako, da so spremenili program povezovanja v toliko, da ni šlo več za združevanje temveč za priključitev Inštalacij in Slikopleskarstva k SGP Tehnik in izvedbo notranje reorganizacije v SGP Tehnik. Takšen predlog je šel tudi na referendum.

Že od začetka je bilo čutiti odpor posameznih delavcev, zato so v Tehniku delu z ljudmi posvetili posebno pozornost. Organiziranih je bilo več sestankov družbenopolitičnih organizacij, vodstvenih delavcev in delavcev v proizvodnji. Na sestankih so bile prikazane prednosti povezovanja, kratkoročne in dolgoročne koristi povezovanja. Ugotoviti je treba, da so bile v Tehniku nekatere tehnične in druge strukture proti povezovanju. Politične organizacije pa so aktivno sodelovale v celotnem postopku. Po izvedbi referenduma, ko je za priključitev Inštalacij in Slikopleskarstva glasovalo komaj 30 odstotkov delavcev je bila izdelana politična analiza. Ocenili so, da ni realnih možnosti, da bi referendum v kratkem času ponovili, temveč je potrebno počakati na ugodnejšo priložnost.

kumentacije, je izvršni svet občine Škofja Loka sklenil pogodbo z drugimi načrtovalci in enostransko odstopil od že sklenjenih pogodb. Na 105. seji, ki je bila 5. decembra in 11. decembra lani, je izvršni svet odstopil tudi od samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih za organiziranje in vodenje strokovne urbanistične službe, ki je bil sklenjen med občino in Urbanističnim zavodom — PA Ljubljana. Od tedaj se vse zadeve urejajo s pogodbami. Zaradi prekinitve teh razmerij je potrebna tudi razveljavitve sklepa o pooblastilu strokovne delovne organizacije za opravljanje strokovnih zadev s področja urbanističnega planiranja.

Poprečna gradbena cena
stanovanj

Zakon o pogojih za prodajo stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastnini nalaga občinski skupščini, da določi za svoje področje vrednosti posameznih elementov na izračun valorizirane vrednosti stanovanjske hiše oziroma stanovanja v družbeni lastnini. Osnova za določitev izklicne cene za javno dražbo je poprečna cena stanovanjskih objektov dosežena ob koncu preteklega koledarskega leta, valorizirana na dan prodaje. S tem so zagotovljena družbena sredstva, pa tudi kupec ni oškodovan, saj se pri vrednotenju upoštevajo ustrezne odbitke in dodatne postavke, odvisne od lege, števila etaž, funkcionalnosti, starosti komunalne opreme in drugih elementov vrednosti stanovanja ali stanovanjske hiše.

Z ozirom na specifičnost objekta se izračunavajo vrednosti na podlagi pravilnika o enotni metodologiji za izračun valorizirane vrednosti sta-

novanjske hiše oziroma stanovanja, občinska skupščina pa je dolžna z odlokom določiti: za mesto Škofja Loka in za neposredno urbanizirano okolico 1,08 odstotka, za Žiri, Gorenjo vas, Poljane, Želznike za neposredno urbanizirano okolico 0,95 odstotka in za ostala urbanizirana naselja 0,85 in za neurbanizirana področja 0,80-odstotno valorizacijsko stopnjo.

Odlok določa, da je poprečna gradbena cena stanovanjske površine, zmanjšana za poprečne stroške komunalnega urejanja zemljišč in vrednost zemljišča na območju občine Škofja Loka lani 14.100 din na kvadratni meter. Stroški komunalnega urejanja stavbnih zemljišč na območju občine Škofja Loka za 3. stopnjo opremljenosti in gostoto naseljenosti od 150 do 200 ljudi na ha pa znašajo od 682 do 738 din na kvadratni meter koristne stanovanjske površine.

Rebalans občinskega proračuna

Proračun občine za leto 1981 je občinska skupščina Škofja Loka sprejela na seji vseh treh zborov marca in obsega: prihodke v znesku 102.930.000 din, odhodke v znesku 101.885.000 din in 1.045.000 din tekoče proračunske rezerve.

Devetmesečna realizacija je: prihodki so bili realizirani v višini 85.377.730 din oziroma 82,9 odstotka letnega plana, odhodki pa v višini 79.448.855 din ali 77,2 odstotkih letnega plana.

Na osnovi devetmesečne realizacije in predvidene dejanske odmere posameznih vrst davkov za leto 1981 oziroma 1980, ki jih predpisuje in pobira uprava za družbene prihodke,

predvidevajo, da bo plan v globalu presežen za 11.730.000 dinarjev ali približno 10 odstotkov. Tako bodo prihodki porasli od 102.930.000 dinarjev na 114.660.000 dinarjev.

Predlagani rebalans torej obsega prihodke v znesku 114.660.000 dinarjev in odhodke v znesku 109.160.000 dinarjev in preseže dohodkov, izločen na poseben račun 5.500.000 dinarjev.

Na podlagi teh podatkov se z rebalansom proračuna predvidevajo naslednje preporazdelitve: predvideni povečani izvozni prihodki 11.730.000, nerazporejeni prihodki pa 1.045.000 dinarjev.

Večini direktorjev
teče prvi mandat

Zaradi pomembnosti dela, ki ga opravljajo individualni poslovniki organi je njihovemu kadrovanju dana posebna pozornost. O kadrovanju poslovnih organov so se udeleženci še posebej dogovorili z družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka pa tudi v republiškem dogovoru, ki so ga podpisale vse slovenske občine.

V škofjeloški občini je bilo maja letos 92 organizacij združenega dela na področju gospodarstva in 20 organizacij združenega dela na področju negospodarstva. V gospodarstvu ima 36 direktorjev visoko, 33 višjo in 21 srednjo strokovno izobrazbo, dva direktorja pa sta visoko oziroma kvalificirana. V družbenih dejavnostih ima 6 delav-

cev visoko strokovno izobrazbo, 12 višjo in 2 srednjo. Največ direktorjev je ekonomistov, sledijo strojniki, organizatorji dela itd.

Največ poslovnih organov opravlja to funkcijo prvi mandat in sicer v gospodarstvu 61 in v družbenih dejavnostih 13. Ni primerov, da bi bil na funkcijo direktorja imenovan primeren kandidat. Večina delovnih organizacij ima zahteve po izobrazbi v več različicah. V enem primeru je bil kandidat imenovan na podlagi ugotovljene delovne zmožnosti, sicer pa je še praksa, da OZD prilagodijo samoupravne akte kandidatu, ki ga imajo.

Od vseh poslovnih organov je 69 članov ZK, od tega v gospodarstvu 53 in v družbenih dejavnostih 16.

Nova organiziranost skupnih služb SIS

Združevanje funkcij

Da bi zagotovili kar najbolj racionalno delo s čimmanj zaposlenimi in s tem tudi z manjšimi stroški, je bila letos izvedena reorganizacija centra skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti. Najpomembnejše spremembe so v tem, da so izvajalci, predvsem gre pri tem za reorganizacijo pri TKS in pospeševalce pri KZS ločili od strokovnih služb.

Predlog nove organiziranosti je obravnaval izvršni svet občinske skupščine in menil, da je s tem zagotovljen napredek pri opravljanju zahtevanih nalog. Zaradi izločitve izvajalcev iz telesno kulturne skupnosti in kmetijske zemljiške skupnosti v delovni skupnosti ne more priti do dodatnega zaposlovanja. Izvršni svet se strinja z ugotovitvijo iz poročila, da nova organiziranost omogoča racionalno zaposlovanje, kar pa pomeni, da za opravljanje obstoječih del in nalog ni potrebno povečevati števila zaposlenih. Zaradi nove organiziranosti prihaja v delovanju strokovne službe do določenih

težav in bo verjetno tudi v bodoče, vendar izvršni svet meni, da je odpravljanje takih problemov sestavni del rednega dela in naj se najprej razrešujejo v okviru delovne skupnosti.

Ob obravnavi poročila je izvršni svet soglašal s sklepom komisije za analiziranje organizacije in dela administrativnih služb v občini Škofja Loka, da naj skupna strokovna služba samoupravnih interesnih skupnosti in sekretariat za občo upravo in proračun občine Škofja Loka izdelata program in terminski plan združevanja posameznih funkcij strokovnih služb SIS in občinskih upravnih organov ter ga do konca leta predloži komisiji. Soglašajo s priporočilom te komisije, da naj strokovna služba samoupravnih interesnih skupnosti skupaj z LTH — Tozd Računski center izdelajo terminski plan prenosa posameznih knjigovodsko-računovskih funkcij v občinski knjigovodsko-računovsk center.

Zgodovina
delavskega gibanja in NOB

Predsedstvo občinske konference SZDL daje v javno razpravo predlog programa raziskave in obdelave razvoja delavskega gibanja in NOB na področju medvojne okrožja Škofja Loka. V obdelavo bo zajet splošni oris loškega ozemlja, pomen tega območja za razvoj delavskega gibanja in NOB na Gorenjskem, Primorskem in v celotni Sloveniji, razvoj delavskega gibanja in osvobodilne fronte in ljudske oblasti, razvoj oboroženega odpora, formiranja in razvoj partizanskih enot in najpomembnejše vojaške akcije, likvidacije sovražnih postojank, ustavitve polvojaških enot in potek osvoboditve, vloga in razvoj družbenopolitičnih organizacij, gospodarske, kulturno-

prosvetne, propagandne, zdravstvene, socialne in druge dejavnosti OF in vojaških enot, propagandna dejavnost, razvoj oblik samozaščite v OF, pregled udeležbe tujih državljanov in drugih narodnosti v NOB na področju okrožja Škofje Loke, pregled okupatorjevega vojaško-političnega stroja in domačih izdajalcev in pregledi drugih dejanj in dogodkov, ki so vezani na vsebinska vprašanja.

Predsedstvo SZDL daje predlog programa v obravnavo in sprejem OK SZDL Škofja Loka in Ljubljana-Siška, vsem zborom občinskih skupščin Škofja Loka in Ljubljana-Siška ter zborom kulturnih interesnih skupnosti obeh občin.

Gradnja skladišča na Trati

Na zadnji seji zboru združenega dela so delegati postavili vprašanje, zakaj še ni zgrajeno skladišče kmetijskih pridelkov z reprodukcijsko trgovino na Trati. Kmetijska zadruga je posredovala odgovor, ki bo podan seji.

Sklep občnega zbora Kmetijske zadruge Škofja Loka, da se zgradi skladišče kmetijskih pridelkov z reprodukcijsko trgovino na Trati, je bil uresničen. Opravljena so vsa pripravljala dela, ki so potrebna za začetek gradnje. Ker pa zadruga ni razpolagala z dokazilom o zagotovljenih finančnih sredstvih, ni mogla pridobiti gradbenega dovoljenja. Maja leta 1980 so pri Ljubljanski banki — enota Škofja Loka ponovno

vložili zahtevek za investicijski kredit. Na podlagi zakona o posebnih pogojih za investicijske kredite je zadruga v celoti zagotovila lastni delež sredstev k investiciji. Prav tako je zahtevek v celoti izpolnjeval merila izvršilnega odbora Ljubljanske banke — TBG Kranj. Zaradi pomanjkanja sredstev pa investicijski kredit ni bil odobren.

Investicija je bila vključena v prednostni plan investicij, hkrati pa so v občini nasprotovali odobritvi investicijskega kredita. Tako je zadrugi poteklo lokacijsko dovoljenje. V predalih jim ležijo nerealizirani projekti in izgubljeni je 1,5 milijona dinarjev, kolikor so veljali stroški priprave.

Preprečevati, da ne zagori

Polari, eksplozije in druge nezgode najpogostejše nastanejo zaradi človekovega malomarnega ravnanja — V preventivni akciji, ki teče v kranjski občini že tretje leto, so komisije pregledale večino stavb v krajevnih skupnostih in opozorile stanovalce na pravilno shranjevanje in ravnanje z gorivi in drugimi nevarnimi snovmi

Kranj — Kam z odvečno šaro? Na podstrežje ali v klet? Na podstrežju ni prostora, zato je v klet. Če pa se tu ozremo malo naokoli, bomo našli kup stvari, ki v klet ne sodijo, pa še nevarne so. Da nimamo vedno podstrežja pospravljenega v skladu s požarnovarnostnimi predpisi, da v klet spravljamo jeklenke z butan plinom, da je tam skladišče raznega pohištva, kup tekstila, kar je bilo nekoč naša garderoba zraven pa še različne posode s kurilnim oljem.

Takšno »situacijo« so v posameznih hišah našli člani prostovoljnih gasilskih društev, ko so se v krajevnih skupnostih v kranjski občini pregledovali v stanovanjskih hišah mesta, kjer najpogostejše nastanejo požari. »Zaključimo smo začeli leta 1979,« je povedal Drago Kavčič, vodja požarnega inšpektorata pri Upravi inšpekcijskih služb Gorenjske, »vendar po zaključku še ni: v nekaterih stanovanjskih skupnostih komisije še niso pregledale vseh stavb, medtem ko se v petih krajevnih skupnostih deluje sploh še niso lotili. Kljub temu pa lahko rečem, da se že zdaj iz vseh teh pregledov zaključiti, da je bila akcija nadvse potrebna in koristna, saj je komisija marsikje našla velike pomanjkljivosti in nevarnosti, nanje opozorila lastnike in upravitelje stavb, da bi lahko kaj popravili oziroma varneje stanovale.«

Kljub temu, da plin v gospodinjstvih za kuhanje in ogrevanje prostora ni nova energija, pa še vedno nastajajo pri ravnanju s plinom do letos več kot 6000 jeklenkah, kolikor jih je bilo v gospodinjstvih. Razmeroma malo. Res pa je tudi, da so bile posledice nezgod na srečo majhne. Še vedno se dogaja, da namerno jeklenko s plinom v klet, kar je pod nivojem zemlje; plin je pod pritiskom in bi ob morebitnem puščanju jeklenke ostajal na tleh, medtem ko bi ga v drugih primerih slučajnim ali namernim dejanjem lažje odstranili oziroma zamenjali.

ESREČE

POLEVO PO LEVI

Bukovica — V četrtek, 12. novembra, se je na regionalni cesti med Dolenjo vasjo in Bukovico, pri avtomobilskem polju zgodila huda prometna nesreča, v kateri je voznik avtomobila, 28-letni Anton Tomšič, miličnik iz Železnikov, izgubil življenje.

Ob svitu, ko je bil zaradi zmanjšane vidljivosti promet otežkočen, je iz Dolenje vasi pripeljal Suljo Loke, star 28 let doma iz Škofje Loke. Z neprimerno hitrostjo je prišel po levi strani ceste, kar mu je pripeljalo do nesreče. V silovitih zaviranjih in čimdalje lažje odstopanju, Tomšič pa je v nesreči umrl.

AVTO ZANESLO NA BANKINO

Podlublje — Voznik osebnega avtomobila Boris Vertelj, star 23 let, doma iz Bistrice pri Trzinu, se je v nedeljo, 15. novembra, vračal z Ljubljane. V enem od ovinkov, ki se nahajajo na cesti proti Trzinu, ga je zaradi neprimerno hitrosti zavalo na neutrjeno makadamsko bankino, od tod na travnati nasip, na travniku pa je vozilo udarilo ob drevo in se prevrnilo. Med preobratom je voznika vrglo iz avtomobila, pri čemer je dobil hujše poškodbe. Sopotnik 20-letni Drago Ivančič iz Kovorja, je bil prav tako ranjen.

POVOZIL PEŠCA

Virnaša — Voznik osebnega avtomobila, 43-letni Jožef Bučan iz Virnaše pri Kranju, je v nedeljo, 15. novembra, okrog šeste ure zjutraj pripeljal iz Škofje Loke proti Kranju. V Virnašah je opazil pešca, ki se je po vseh štirih plazol od roba k cesti. Zaradi prehitre vožnje, ki ni mogel ustaviti in je pešca, 20-letnega Roberta Vlaja, zadel. Voznik je hudo ranjenega odpeljal v bližnji center.

Zaradi sveče požar

Bled — V dnevni sobi stanovanjske hiše Pod hribom na Bledu je v petek, 13. novembra, nastal požar. V dnevni sobi, last Vlada Marolta, ni bilo nikogar doma, pred odhodom pa so razbili ugasniti svečo na omari poleg bifeja. Njen plamen je zajel zavese, od tu pa se je požar razširil na druge predmete v dnevni sobi. Škoda v požaru znaša 90.000 dinarjev. Ogenj so pogasili prostovoljni gasilci Zaspia in Bleda.

Plinska jeklenka v kleti, pomeni dejansko bombo,« pravi Drago Kavčič, »posebno še, če je jeklenka v kleti, priključek na štedilnik pa v kuhinji nadstropje višje. Takšna ureditev ni dovoljena, zato tudi prvi priključek opravi delavec plinarne, a dogaja se kljub temu.«

Jeklenke, če jih imamo več, dovoljene pa so tri v vsakem gospodinjstvu, shranjujmo raje zunaj, pa čeprav je to balkon: mraz jeklenki ne bo škodil, le poleti naj bo pred soncem zaslonjena.

V skrbi, da nas pozimi ne bi zeblo, se je marsikdo tudi dobro oskrbel s kurilnim oljem. V stanovanju je dovoljeno imeti le dvakrat po 25 litrov olja v nelomljivih posodah, nikakor pa olja ne smemo hraniti na hodnikih, stopniščih, saj morajo le-ta biti prehodna za umik stanovalcev iz stavbe ob najrazličnejši nevarnosti. V kleti je seveda lahko sod s kurilnim oljem do 200 litrov z lovilno posodo. Zdjaj že ni več redkost, da je prostor, kjer hranimo kurilno olje, požarno varno, kar med drugim tudi pomeni, da ga zapirajo požarna vrata, visok prag pa preprečuje izlitje olja v druge prostore. Potem ko smo leta 1967 dobili pravilnik o

shranjevanju kurilnega olja, so vse novejši stanovanjske hiše urejene po njegovih zahtevah, v starejših stavbah pa se še najdejo cisterne z oljem, ki niso primerno zavarovane ne proti izteku olja in s tem onesnaženju podtalnice, in tudi ne proti požaru.

»Stanovanjske hiše sicer nimajo tolikšnega prostora za premo, da bi lahko velike zaloge postale tudi nevarne, vendar pa je bolje, da vemo pravilne načine hrambe premo, ki je nagnjen tudi k samovžigu,« pravi inšpektor Kavčič. »Bolje je, če kup premo ne presega dveh metrov v višino, če pa imamo tak način shranjevanja, je treba med plasti premo natresti gašeno apno. Najprimernejši način preprečevanja samovžiga pa je zračenje premo z naluknjanimi železnimi cevmi, ki jih v razdalji poldruga meter pokončno vstavljamo v kup ali pa premo nasujemo na prav tako luknjasto iz lesa narejeno strehico.«

Sicer pa velja, da so varnejši pač tisti prostori, kjer ni odvečne gorilne krame, ki bi ob morebitnem požaru ali eksploziji lahko le povečala ogenj. V krajevnih skupnostih so res gasilska društva zadolžena tudi za preventivo, toda najbolj samozaščitno bomo seveda ravnali sami, če bomo poznali nevarnosti, ki lahko nastanejo zaradi nepravilnega ravnanja z nevarnimi snovmi ter na to opozarjali tudi otroke, ne le odrasle.

L. M.

Mladi na krivih poteh

V radovljiaški občini mladoletno prestopništvo ni zaskrbljujoče, vendar ga tudi ne bi smeli zanemariti — Najbolje bi pomagali starši in okolje, kjer živijo

Radovljica — V radovljiaški občini ugotavljajo, da v zadnjih letih kaznivih dejanj pri mladoletnikih naraščajo. Pri pogostosti vrste kaznivih dejanj izstopajo tatvine, saj so v obdobju zadnjih štirih let dosegle število 37, kar pomeni med dejanji mladoletnih storilcev kar 44 odstotkov. Dokaj daleč za njimi so kazniva dejanja odvzema motornih vozil in ogrožanje javnega prometa, sledijo poškodovanje tujih predmetov, telesne poškodbe, vdori v tuja stanovanja, ki so vsa več ali manj storjena ob prisotnosti alkohola.

Storilci kaznivih dejanj večinoma prebivajo v mestnih naseljih, zanemariti pa tudi ne bi smeli dejstva, da je okoli 9 odstotkov storilcev kaznivih dejanj prijavljeno v drugih občinah.

Največ mladoletnikov, ki stopajo na kriva pota, je starih več kot 16 let in sicer 60, kar predstavlja 71 odstotkov vseh prestopnikov. Storilci kaznivih dejanj so večinoma iz delavskih družin, v nobenem primeru pa ni storilca, ki bi prihajal izključno iz kmečke družine. Najbrž zato, ker je teh družin v radovljiaški občini zelo malo.

Zanimivi so podatki, da so domala vsi mladoletniki na poti, da dosežejo poklic in vsi obiskujejo šole. Med mladoletniki, ki so jih obravnavali, je bil le eden, ki je bil nezaposlen, vsi ostali so delali ali se šolali. Prav tako je bilo malo tistih, ki so obiskovali šolo s prilagojenim programom.

Ko so v Radovljici raziskovali materialno stanje družin, iz katerih izhajajo mladoletni prestopniki, so

ugotovili, da vsi izhajajo iz družin, kjer so starši zaposleni in družina ne živi v materialnem pomanjkanju. Torej pomanjkanje nikoli ni bil motiv za kaznivo dejanje. Večina mladoletnikov je izhajala tudi iz popolnih družin, vendar pa v teh družinah prihaja do nesoglasij, katerim pa največkrat botruje alkoholizem. Treba je še povedati, da je 19 odstotkov mladoletnikov vzgojno zanemarenih, kar dokazuje, da starši niso dorasli svoji vlogi.

Radovljiaško sodišče je v zadnjih štirih letih obravnavalo 84 mladoletnikov. Med izrečenimi ukrepi je bil najbolj pogosto izrečen ukrep strožjega nadzorstva organa socialnega skrbstva, saj predstavljajo 52 odstotkov vseh izrečenih ukrepov.

V Radovljici pa so opravili prav zanimivo anketo med 31 mladoletniki in njihovimi starši o tem, kaj sami mislijo o postopkih socialne službe in sodišča. Večina mladih se je izreklo, da so jim zdeli vsi postopki kot pomoč, le malo je dejalo, da so jim bili postopki v škodo. Bili so zadovoljni z delom socialne službe in z ukrepi, ki jih je izreklo sodišče, medtem ko so bili starši manj zadovoljni, kar je razumljivo, saj so vendarle nosili občutek krivde, da morda niso kaj prav storili pri vzgoji otrok. Večina mladoletnikov je bila tudi mnenja, da bi jim v težavah najbolje lahko pomagali starši, nato prijatelji in šole kasneje socialni delavec. Izrekli so se torej za to, da najraje iščejo pomoč v okolju, kjer prebivajo in pri tistih, ki jih najbolje poznajo.

D. Kuralt

Meso v rokavu

Ob razkošno grajenih blagovnicah pri prodajalnah z živil, ki pa so najbolj obiskane, prihajamo v drugo skrajnost. Skrajno varčevanje s prostorom, ki ne more zagotavljati dobrih delovnih pogojev delavcem v trgovini kot ne potrošnikom, ki le s težavo rinejo s košarami in vozički med pregotimi policami in po ozkih prehodih med njimi. Če se pojavijo še vrste, to pa je pogosto zlasti po drugi uri ter ob petkih popoldne in v sobotah dopoldne, ko opravljamo dnevne in tedenske nakupe, je gneča nepopisna.

Takšne prodajalne so hkrati skoraj idealna vaba na dolgoročnejše. Pregoste in visoke police, na katere je treba spraviti čimveč blaga, prodajalkam onemogočajo pregled, pa naj so še tako vestne in pazljive. Čeprav so pri živilih in najbrž je podobno tudi pri drugih podjetjih že zdavnaj odpravili »kalos«, se pravi, da rizika glede kraj ne odračunavajo in to z namenom, da bi delavce spodbudili k večji vestnosti, ker jim primanjkljaj odštejejo od osebnih dohodkov, v trgovinah pravijo, da krajam niso več kos.

Tako smo bili preteklo soboto v prodajalni, ime niti ni bistveno, priča kar dveh večjim krajam. Neki ženski je meso enostavno izginilo od mesarja do blagajne. Če tega ne bi

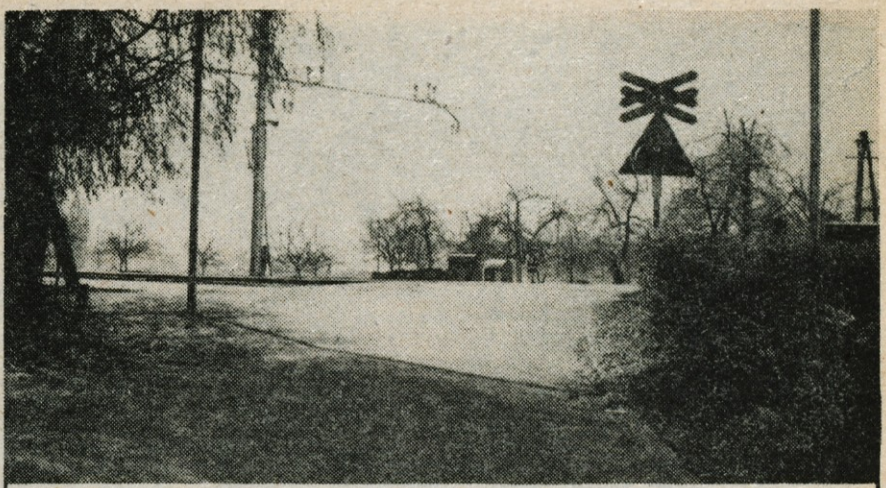
opazila vestna delavka, bi bil prihranek v družinskem proračunu kar velik, blizu 400 dinarjev. Meso je zginito v rokav plašča, ki je bil širok, kot bi bil namenoma ustvarjen za takšno početje. Drugi pa so zdrknile v cekar pod polivinilaste vrečke do brote iz delikatese, vredne sicer nekaj manj, vendar tudi za okoli 300 dinarjev.

Ko so ženski poklicali v pisarno, sta bili sprva še ogorčeni nad »predrznostjo in nesramnostjo« in so morale prodajalke na pomoč poklicati celo miličnika, da so lahko opravili preiskavo in zapisnik.

Ženski bosta kaznovani. Vrsta drobnih tatvin pa ostane tudi nekažnovana. Prodajalke jih odkrijejo prepozno. Nič nenavadnega niso prazne škatle pri policah s kozmetiko pa tudi pri nekaterih drugih, celo večjih predmetih, je že ostala za dolgoročnejšem na polici le prazna embalaža.

Kako pomagati? Trgovke menijo, da predvsem z večjo kontrolo, čeprav so lahko poštenim kupci zato malo prizadeti oziroma bi lahko to izpadlo kot nezaupanje. Tako naj bi imela blagajničarka pravico prekontrolirati vsebino cekrov in drugih torb, ki jih kupci nosijo s seboj v trgovino. Seveda z vnapijšnim opravičilom vsem poštenim.

L. B.

Križišče ceste in železnice v Lescah pri Žitu je sicer označeno z Andrejevim križem in z opozorilno rdečo lučjo, vendar pa krajani in tudi miličniki postaje milice v Radovljici menijo, da to za varnost še ni dovolj. Vozniki, ki vozijo čez železniško progo, čutijo kaj malo spoštovanja do označb, zato bi za njihovo varnost zalegla šele zapornica. Križišče je bilo doslej dokaj prometno in je bila nevarnost nesreče velika, zato so miličniki nenehno nadzirali potek prometa v njem. Ko pa bo za praznik republike odprt nov podvoz med Radovljico in Lescami proti Kamni gorici, se bo tok vozil usmeril tja. S tem pa problem slabo zavarovanega železniškega prehoda še ne bo rešen, zato bo bržkone potrebna skupna pobuda krajanov in miličnikov železnice in republiškega sveta za preventivo in varnost v cestnem prometu, naj poskrbita za ustrežnejše varnostne pogoje. (dž) — Foto: D. Kuralt

Nevarno delo na višini

V soboto, 14. novembra, sta se zgodili dve hudi delovni nesreči. Zaradi pomanjkljive zaščite pri delu na višini sta se ponesrečila dva delavca. Eden od njiju je hudim poškodbam podlegel.

Dopoldne, nekaj po deseti uri, se je na gradbišču nove skladiščne hale v tovarni Iskra hudo ponesrečil 21-letni Ljubomir Džaković, doma iz Sanskega mosta, zaposlen pri gradbenem podjetju Gradbinec. S sodelavcem sta namreč na višini več kot šest metrov pokrivala streho nanašo z vrvo dvigala 40 kilogramov težke aluminijaste plošče. Nenadoma je močan sunek vetra ploščo zanihal, delavec pa je izgubil ravnotežje in padel v globino. Ugotovili so, da delavca nista bila privezana, stala sta na slabo pritrdjenih deskah, delala brez čelad, delovišče ni bilo zaščiteno z lovilno mrežo, v bližini pa je stal neporabljen premični oder.

Popoldne pa se je v žičarni jeseniške železarne smrtno ponesrečil delavec Rado Marcol, star 21 let, doma iz Tolmina, zaposlen kot elektrikar vzdrževalec. Marcol je popravil okvaro, ki je nastala na pet metrov visokem mostovnem žerjavu. Med delom na višini je naročil sodelavcu, 31-letnemu Antonu Hribarju, naj stroj premakne. Medtem ko je Hribar žerjav premikal, je Marcol slonel na ograji, čez čas pa z glavo zadel v betonski opornik na stropu in z žerjava zgrmel na tla. Hudo ranjenega so sicer takoj odpeljali v jeseniško bolnišnico, vendar je ranam še med vožnjo podlegel.

D. Ž.

Prazno »tankanje«

Ko se je februarja lani pokvaril buldožer last SGP Gradbinec, tozdr Strojno kovinski obrat na Jesenicah, ga zaradi dotrajanosti niti niso popravljali, pač pa so ga odpisali. Voznik buldožerja Edhem Alijagić je zato dobil nov stroj, obenem pa tudi blok novih naročilnic, s katerimi je lahko kupoval plinsko olje. Vendar pa mu je še od prejšnjega stroja ostalo 27 neizkoriščenih naročilnic, ki pa jih ni vrnil, niti zanje ni nihče vprašal. Alijagić se je domislil, da bi jih lahko »koristno« uporabil. Tako je od marca lani pa do letošnjega maja na 19 naročilnic kupil gorivo na Petrolovih bencinskih servisih na Jesenicah. Seveda pa je bil nakup olja le navidezen, prodajalcu je le oddal podpisano naročilnico za okoli 200 litrov, denar za prodano olje, ki naj bi ga kasneje Petrolo na podlagi naročilnice izplačal SGP Gradbinec, pa sta si takoj s prodajalcem razdelila.

Alijagić je v marcu lani enkrat poskusil takšno »suho tankanje«, nato pa je do julija počakal, če bodo v

podjetju prevaro odkrili. Ker pa se ni nič zgodilo, se je opogumil in takšno donosno prodajo nekajkrat ponudil posameznim prodajalcem na črpalkah. Da se da na razmeroma lahek način priti do tisočaka ali dveh, je povedal tudi sodelavcu Hasanu Ramiću, ki je letos v aprilu na enak način kot Alijagić tudi vnovič dve stari naročilnici in spravi v žep 3800 din, razliko do 9240 din, kolikor naj bi »stalo« plinsko olje, pa sta vzela prodajalca na črpalki.

Alijagić pa je podpisal 19 naročilnic in z njimi »kupil« gorivo za stroj, v resnici pa sta si s prodajalcem znesek za gorivo takoj razdelila, vendar pa ne vedno v razmerju pol-pol, pač pa je Alijagić dobil manjši del, saj je prodajalec, kot je trdil, tudi več tvegati. Dokler v Gradbincu niso odkrili, da nekdo od delavcev uporablja star blok naročilnic, je tako trgovina cvetela — vse do maja letos. Od lani je tako Alijagić spravi v žep 28.200 din; skupne škode zaradi starih naročilnic pa je pri SGP Gradbincu za 70.947,43 din.

Naše okolje Nevidne nevarnosti

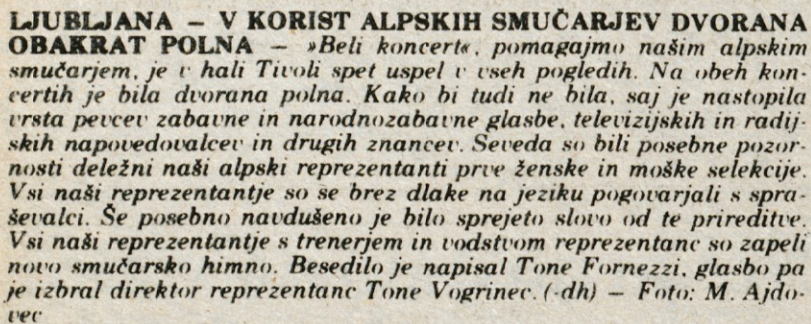
Za srednji vek lahko rečemo, da je večino epidemij povzročila pomanjkljiva higijena, za danes pa lahko rečemo, da že skoraj 1/5 ljudi umre zaradi posledic rakovih bolezni (tudi zaradi tobakovega dima), da postaja bolezen srca in ožilja vse bolj pogubna in kar 5 % ljudi prezgodaj umre zaradi bolezni dihal! Ta, zadnja »bolezen«, je skoraj izključno posledica preonesnaženega zraka. Onesnažen zrak nam vsem krajša življenjsko dobo, računajo, da kar za 5–6 let! Tovarniški dimniki neusmiljeno bruhaajo na stotine ton strupa in drugih kemičnih sestavin, glede na delovni proces pa tudi še druge strupe. Ljudje se zastrupljamo, pa kaj to koga briga, posebno se za to ne, ker nihče ne ve, kaj mu zdravje pomeni dokler ga za vedno ne izgubi. Ali smo res tako brezdušni, da nam ni mar za postavitev čistilnih naprav vsaj tam, kjer je nevarnost največja, tako v tovarnah (proti kemijske in protiprašne), kot tudi povsod, kjer se onesnažuje narava (zemlja, zrak in voda). Kajti strupene snovi ne samo da jih vdihavamo, z dežjem vred padajo na zemljo, na gozdove, travnike

in njive, pokrijejo plodove in okužijo vodo...

Imamo zakon o varstvu zraka, sklepe in priporočila skupščine SRS, odloke, pravilnike, priporočila svetovne zdravstvene organizacije. Kje so tisti, ki bi morali ukrepati, ko nekdo prekomerno onesnažuje človekovo okolje... Ali nimamo v vseh gorenjskih občinah SIS za varstvo zraka?

Veter ne zna ne pisati ne brati, zato se požvižga na občinske meje, pa tudi republiške in državne, zato bi morala biti skrb za čisti zrak skrb vseh državljanov, samoupraviteljev, ki sklepajo o ostanku dohodka in novih naložbah, da gre ta denar v prvi vrsti za ohranjanje človeškega zdravja — za ohranjanje zdrave narave. Znanost ve za vzroke in za mnoge rešitve pri preprečevanju številnih bolezni, in poslušati jo moramo preden bo prepozno, kajti pozno je že. Znanost pa ne ve za rešitve zdravljenja, ne zna zdraviti vseh posledic človeške lahkomišelnosti. Človek se lahko spreneveda, goljufa sebe in druge, narave ne bo! Račun bodo plačale sedanja in bodoče generacije.

I. S.

H. Jelovčan

J. Kuhar

SPET SE DOBIMO! ZA DAN REPUBLIKE V NOVI VINODOLSKI

KOMPAS JUGOSLAVIJA

27. 11., 4 dni, 2.520 din

vhodi iz Celja, Jesenic, Ljubljane, Maribora, novega mesta in vmesnih postajališč

Spoznavni večer s plesom, predstava, praznični kros, teniški turnir, tombole, mini revija modnih pri-
stank, kegljaški turnir na
sreznem kegljišču.

PRIJAVE IN INFOR-
MACIJE:

Vse poslovalnice Kom-
pasa in pooblašene agenci-
je.

Nova tkanina z nanosom

- nove barve
- novi vzorci

Informativno prodajni center v hotelu
Creina v Kranju, tel. 25-168

TEKSTILINDUS
KRANJ

Obrtnik

Samoupravna stanovanjska skupnost
občine Škofja Loka
Odbor za gospodarjenje s stanovanjskim
skladom

objavlja
biranje ponudb za najem

POSLOVNEGA PROSTORA NA MESTNEM TRGU 35
V ŠKOPJI LOKI.

Poslovni prostor v izmeri: 36,50 kv. m

Poslovni prostor je namenjen za potrebe prodaje in proizvodnje kon-
sumnega izbora artiklov.

Ponudbe zbira delovna organizacija Obrtnik, za odbor za
gospodarjenje s stanovanjskim skladom, Blaževa ulica 3, Škofja Loka,
1. decembra 1981.

Ponudba naj obsega:
— navedbo dejavnosti, ki jo želi ponudnik izvajati,
— skicirano rešitev notranje opreme poslovnega prostora, za kar dobi
ponudnik napotke pri DO Obrtnik,
— izjavo, da so sredstva za ureditev prostora zagotovljena,
— znesek, ki ga je ponudnik pripravljen plačati kot najemnino za
kv. meter mesečno oziroma za cel lokal.

Najboljše ponudnika bo izbrala komisija, imenovana od
občinskega odbora za gospodarjenje s stanovanjskim skladom.
Interesenti bodo o izboru pisмено obveščeni.

HUSEN SPÖCK
570 FERLACH
BOROVLE
HAUPTPLATZ 13
Tel. 04227/3249

Nudimo vam:

STIHL motorne žage, HUSQARNA motorne žage,
verige za vse motorne žage,
SKF kroglični ležaji, GRUNDFOS črpalke,
elektronski žepni računalniki

Imamo zastopstvo in prodajo
električnega ročnega orodja firm:
BOSCH, MAKITA, METABO
in sicer za:

vrtalne stroje, kotne brusilke, luknjarice, ročne krožne
žage, verižne žage, motorne žage, skobeljnice...

Znani smo po nizkih cenah.
Govorimo slovensko.

INTEGRAL
TOZD Gostinstvo
Gozd Martuljek

Na podlagi sklepa Delavskega sveta TOZD objavljamo licitacijo odpisanih os-
novnih sredstev, ki bo 26. novembra 1981 ob 11. uri za hotelom Špik v Gozd Mar-
tuljku in sicer:

1. kombi FIAT — neregistriran, letnik 1969	10.000,— din
2. spalna prikolica	15.000,— din
3. pet alfa	3.000,— din
4. likalni stroj — pokvarjen	2.000,— din
5. črpalka strojna	500,— din
6. karambol s krogli	5.000,— din
7. vrata lesena (7 kom.)	500,— din

Ogled osnovnih sredstev je možen dne 26. novembra 1981 od 9. do 10. ure, polog varščine v
višini 10 odstotkov od izklicne cene pa od 10. do 11. ure istega dne.

Kupec plača prometni davek in stroške prepisa, kupnino mora poravnati pred prevzemom
osnovnega sredstva.

Prednost pri nakupu ima družbeni sektor. Zastopniki pravnih oseb morajo imeti ustrezno
pooblastilo za sklenitev pogodbe.

Dražba bo javna z ustreznim licitiranjem.

SOZD

ALPETOUR

Škofja Loka
TOZD REMONT KRANJ

objavlja na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja
naslednja dela in naloge

MAZALCA VOZIL

Zahtevani pogoji:

- poklicna šola avtomehanske stroke,
- 1 leto delovnih izkušenj ali
- PK avtomehanik in
- 2 leti delovnih izkušenj

Poskusno delo je 2 meseca.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim
časom.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15
dni po objavi kadrovska služba v Kranju, Koroška cesta 5. Kan-
didati bodo o izidu obveščeni v 60 dneh po izteku prijavnega
roka.

RUDNIK URANA ŽIROVSKI VRH
v ustanavljanju
GORENJA VAS — Todraž

Komisija za delovna razmerja objavlja

OGLAS za sklenitev delovnega razmerja delavcev za nedoločen
čas s polnim delovnim časom za opravljanje naslednjih del in
nalog:

1. VODENJE VZDRŽEVANJA MERILNO
REGULACIJSKE TEHNIKE ZA
PREDELOVALNI OBRAT	1 delavec
2. KV RUDAR — KOPAČ — voznik LHD
nakladalca
— za opravljanje del podgrajevanja jamskih
prostorov, vrtanja vrtin in delno
nakladanja	5 delavcev
3. KV RUDARJA — MINERJA
— za opravljanje del vrtanja vrtin in
miniranja	1 delavec

Pogoji:

pod 1:

- višja ali srednja izobrazba tehnične elektro smeri — šibki tok,
- pasivno znanje angleščine in poznavanje merilno regulacijske teh-
nike,
- nad 3 leta delovnih izkušenj,
- uspešno opravljen zdravniški pregled;

pod 2:

- KV rudar — kopač in voznik LHD nakladalca,
- vozniki izpit B kategorije, zaželeno tudi C,
- do 5 let delovnih izkušenj,
- uspešno opravljen zdravniški pregled,
- jamsko in triizmensko delo,
- starost nad 21 let;

pod 3:

- KV rudar — miner,
- izpit za minerja v rudnikih,
- vozniki izpit B kategorije, zaželeno tudi C,
- do 5 let delovnih izkušenj,
- uspešno opravljen zdravniški pregled,
- jamsko in triizmensko delo,
- starost nad 21 let.

Možna takojšnja zaposlitev oz. po dogovoru.

Komisija bo obravnavala samo popolne vloge, tj. z dokazili o izpol-
njevanju pogojev.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo
v roku 15 dni od objave oglasa na gornji naslov.
O izbiri bodo obveščeni v roku 30 dni po opravljeni izbiri.

SERVISNO PODJETJE
KRANJ p. o.
Tavčarjeva 45

Prodaja po sklepu Delavske-
ga sveta

MOTORNIO DVIGALO
SKIP GD6

Leto izdelave 1974, v iz-
pravnem stanju, izključna
cena 50.000 din, prometni
davek plača kupec

Prodaja bo v četrtek, 19. no-
vembra 1981 ob 10. uri na
gradbišču »Gostilna Labore«

Vse ostale informacije in-
teresenti lahko dobijo na
upravi podjetja, telefon
21-282.

Veletrgovina

GOSTISCE DOBRČA
BREZJE

vabi na silvestrovanje ob
glasbi priznanega ansambla.

BOGAT
SILVESTERSKI
MENI S PIJACO

Možnost rezervacije
prenočišča.

Rezervacije z vplačilom
sprejema Gostisce
DOBRČA do vključno
15. decembra.
Vse informacije v Dobrci,
tel. 75-341.

Društvo Modrina

vabi na ples ob sobotah v
restavracijo hotela Creina v
Kranju in v restavracijo ho-
tela Transturist v Škofji
Loki, s pričetkom ob 20. uri
(do 01. ure).

Prijetno vzdušje, dobra ku-
hinja in postrežba, poznani
ansambli.

kmetijsko
gozdarska
zadruga
SORA
p.o.
64226 žiri

Komisija za delovna razmerja
Mercator – Kmetijsko gozdarske zadruge Sora p. o. Žiri,
na podlagi 12. člena

Pravilnika o delovnih razmerjih
objavlja prosta dela in naloge

1. POSLOVODJE PRODAJALNE ŽELEZNINA ŽIRI
2. OBRACUN IN EVIDENCA PROMETNEGA DAVKA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev za sklenitev delovne-
ga razmerja izpolnjevati tudi naslednje:

- pod 1. – končana srednja šola poslovske ali komercialne smeri,
– tri leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih
opravih
- pod 2. – končana srednja šola ekonomske smeri,
– opravljen pripravniški izpit,
– eno leto delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih
opravih

Za vsa objavljena dela oziroma naloge se sklepa delovno razmerje za
nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Osební dohodki za dela oziroma naloge so določeni s Pravilnikom o de-
litvi sredstev za osebne dohodke delavcev zadruga.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev
v 15 dneh po objavi na naslov: Mercator – Kmetijsko gozdarska za-
druga Sora, p. o. Žiri, Stara vas 14.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po za-
ključenem roku za sprejemanje prijav.

IMP LJUBLJANA – DO PROMONT
TOZD Ogrevanje vodovod

objavlja naslednja dela in naloge

1. VEČ KV MONTERJEV OGREVALNIH NAPRAV

delovne naloge: montaža ogrevalnih naprav oziroma priprava
montažnih elementov v delavnici

Pogoj: – KV monter ogrevalnih naprav, 2 leti delovnih izkušenj

2. VEČ KV MONTERJEV VODOVODNIH NAPRAV

delovne naloge: montaža vodovodnih naprav

Pogoj: – KV monter vodovodnih naprav, 2 leti delovnih izkušenj

3. VEČ VARILCEV

delovne naloge: ročno obločno in plamensko varjenje ter polauto-
matsko varjenje v začetni atmosferi CO₂ – na montaži ali delavnici

Pogoj: – KV varilec, 2 leti delovnih izkušenj

4. VEČ KV IZOLATERJEV

delovne naloge: priprava ter montaža izolacijskih elementov

Pogoj: – KV izolater, 2 leti delovnih izkušenj

5. VEČ POMOŽNIH MONTERJEV

delovne naloge: pomožna dela pri montaži ogrevalnih in vodovod-
nih naprav

Pogoj: – priučen ali nekvalificiran delavec ter starost 18 let

6. VODILNEGA PROJEKTANTA

delovne naloge: kontrola zahtevnejših projektov ogrevalnih in
vodovodnih naprav in nadzor pri spreminjanju projektov

Pogoj: – visoka ali višja izobrazba strojne smeri z 4 oziroma 5 leti
delovnih izkušenj, strokovni izpit

7. PROJEKTANTA – PRIPRAVNIKA

delovne naloge: pripravniška dela pri izdelavi enostavnejših
projektov ogrevalnih in vodovodnih instalacij ter dokumentacije za
ponudbo manj zahtevnih objektov pod strokovnim nadzorstvom.

Pogoj: – višja ali srednja izobrazba strojne smeri

Za vse objavljene naloge bo kasneje tudi možnost dela v tujini.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska
služba IMP Ljubljana, DO Promont Črnuče, Pot k sejmišču 30,
v roku 15 dni po objavi.

STANOVANJ NIMAMO!

Kmetijsko živilski kombinat
Kranj
z n.sol.o. Kranj, C. JLA 2

oglašja na osnovi sklepov Komisij za delovna razmerja
prosta dela oziroma naloge:

TOZD KOOPERACIJA RADOVLJICA ŽIVINOREJCA

za opravljanje del molže krav

Posebni pogoj: – 1 leto delovnih izkušenj

KMETIJSKEGA STROJNIKA

za opravljanje traktorskih del

Posebni pogoj: – izpit F kategorije,
– 6 mesecev delovnih izkušenj v kmetijstvu

ŽIVINOREJCA ALI DELAVCA BREZ POKLICA

za opravljanje nočnega dežurstva

Posebni pogoj: – poznavanje požarno-varnostnih ukrepov in
poznavanje dela čuvajske službe.

– pravilen odnos do družbene lastnine,

– delo se opravlja s polovičnim delovnim časom, lahko se pri-
javijo tudi upokojeanci

TOZD MLEKARNA KRANJ

EKONOMISTA

za vodenje računovodstva, obračun zalog proizvodnje in
realizacije in evidenco obratnega knjigovodstva

Posebni pogoj: – 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

VK ALI KV MIZARJA

za izvrševanje mizarjskih del

Posebni pogoj: – 1 oziroma 2 leti delovnih ustreznih izkušenj

Kandidati naj pošljejo pisemne prošnje z dokazili o izpolnjeva-
nju pogojev Splošno kadrovskemu sektorju KŽK Kranj, JLA 2, v
15 dneh po objavi.

V petek, 20. novembra, ob 20. uri
bo v ŠPORTNI DVORANI
na PLANINI v Kranju

REVIJA ZABAVNE GLASBE IN HUMORJA

Nastopajo:

NELA ERŽIŠNIK
VLADIMIR SAVČIČ-ČOBI in
OPATIJSKI SUVENIRI

Vstopnice prodajajo v Alpetouru

Delavska univerza
TOMO BREJC
Kranj

Razpisna komisija razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA –
DIREKTORJA

Za opravljanje del in nalog direktorja morajo kandidati poleg
splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da ima najmanj višjo izobrazbo andragske ali pedagoške smeri,
- 5 let delovnih izkušenj na vzgojno-izobraževalnih delih z odraslimi,
- da izpolnjuje pogoje Zakona o usmerjenem izobraževanju in pogoje
iz družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini
Kranj

Dokazila o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v kuverti z oz-
nako »Za razpisno komisijo« v roku 15 dni po objavi tega razpisa na
naslov: Delavska univerza Tomo Brejc, Kranj, Cesta Staneta Za-
garja 1.

Prijavljene kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v roku 30
dni po izteku razpisa.

GRADBENO PODJETJE BOHINJ BOHINJSKA BISTRICA

razpisuje prosta delovna mesta za opravljanje naslednjih del in nalog:

1. STAVBNI KLEPAR
2. MEHANIČAR – VZDRŽEVALEC STROJEV
3. ELEKTRIČAR

Za zasedbo delovnih mest pod 1., 2. in 3. je potrebna poklicna šola kovinske oziroma
elektro stroke z opravljenim izpitom za KV-delavca in enim letom delovnih izkušenj.

Pod točko 2. se zahteva izpit KV-avtomehaničar

4. FAKTURIST-ka II

Za zasedbo tega delovnega mesta se zahteva srednja izobrazba ekonomske smeri z naj-
manj enim letom delovnih izkušenj v finančni stroki.

5. ADMINISTRATOR-ka

V skladišču za izdajo materiala in vodenje skladiščne evidence se zahteva:

- srednja izobrazba brez delovnih izkušenj ali
- KV-delavec z večletnimi izkušnjami in poznavanjem materialov.

Poskusna doba za vsa razpisana delovna mesta traja 3 mesece.

Osební dohodek po pravilniku DO.

Prijave z dokazili sprejema kadrovska služba v roku 15 dni po objavi.

ZAVOD ZA SPOMENIŠKO
VARSTVO KRANJ

Tavčarjeva 43

razpisuje delovno naloge in
nedoločen čas

TAJNICE

(tajniško-blagajniška
opravila)

Pogoji za razpisno delovno
naloge:

- srednja izobrazba, znanje
strojepisja, eno leto de-
lovnih izkušenj
- poskusna doba tri mesece

Osební dohodki po Pravilniku
za OD

Stanovanja ni.

Rok za prijave na razpisno
komisijo zavoda je 15 dni
od objave. O izidu izbire
bodo prijavljeni kandidati
obveščeni 10 dni po izidu
prijavnega roka.

UPRAVA ZA NOTRANJE
ZADEVE
Kranj, JLA 7

razpisuje prosta dela in
naloge

HIŠNIKA – KURJAČA

Pogoji:

- poklicna šola za mizarje ali
ključavničarje,
- 1-mesečno poskusno delo

Kandidati morajo izpolnjevati
tudi pogoje iz 84. člena zakona
o notranjih zadevah.

Za proste delovne naloge
delo za nedoločen čas s polnim
delovnim časom.

Prijave z dokazili o zahtev-
vani strokovni izobrazbi
treba poslati v 15 dneh po
objavi UNZ Kranj, JLA 7.

almira

alpska modna industrija
RADOVLJICA

Odbor za delovna razmerja
delovni skupnosti skupnih delav-
cev Almira – alpska modna indus-
trija Radovljica objavlja prosta
dela in naloge

OBRACUN OSEBNIH
DOHODKOV

Pogoji:

- srednja strokovna izobrazba
ekonomske ali sorodne usmeritve
2 leti delovnih izkušenj na eni-
kah ali podobnih delih

Delo se združuje za določen čas –
domeščanje delavke med porodniš-
nim dopustom.

Nastop dela je možen takoj.
Kandidati naj pošljejo prijave z do-
kazili o izpolnjevanju razpisanih po-
gov na naslov: Almira – alpska
modna industrija Radovljica, Jalncova
ca 2, odbor za delovna razmerja
njih služb.

Razpis velja do zasedbe del.

MALI

OGLASI

telefon
27-960

(nasproti porodnišnice)

JLA 16

PRODAM

PARČKE, odlične neanice, stare dva meseca, dobite v Srednji vasi 7. Gorice - 10958
Prodaj večjo količino REPE, primerne za kisanje in dva PUJSKA, stara 8 let, Sp. Brnik 3, Cerklje - 11062
Prodaj mlado KOZO, staro 8 mesecev, Dolinar, Krize 38, Tržič - 10989
Prodaj teden starega BIKCA simen - 11148
Prodaj rabljeno emajlirano POMI - 11148
Prodaj MIZO EMO, kombi STEDIL - 11149
Prodaj PEČ na olje (italijanski) in - 11150
Prodaj PLINSKO PEČ super ser. - 11150

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

APOLONIJE ZUPANC

iz Dražgoš

se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sodelavcem ter znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala dobrim sosedom za pomoč. Lepa hvala tudi g. kaplanu za lepo opravljen obred.

VSI NJENI

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega brata in strica

FRANCA VOVKA

iskreno zahvaljujemo sosedom in znancem, posebno še sosedama Miri in Tinci za izkazano pomoč v času bolezni. Hvala dr. Kunstelj - Ravnikovi za lajšanje bolečin ter župniku iz Mošenj za opravljen poslovljni obred.

SVAKINJA HELENA V IMENU
VSEGA SORODSTVA

Vrbnje, 10. novembra 1981

ZAHVALA

Ob izgubi našega dobrega in dragega ata, starega ata in pradedka

JANEZA KIRNA

rojenega 1899

se zahvaljujemo vsem, ki ste darovali cvetje in vence in ga spremili na njegovi zadnji poti ter nam izrazili številna sožalja. Posebno se zahvaljujemo Pogrebniemu zavodu Kranj, KO ZB NOV Kokra, tov. Bogataju za poslovljne besede, Društvu upokojencev Kranj in g. župniku za lepo opravljen obred

ŽALUJOČI sinovi in hčerke

Kokra, 10. novembra 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

JANKA NASTRANA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, darovane vence in cvetje ter spremstvo na prerani zadnji poti. Posebna zahvala velja dobrim sosedom, kolektivu Čevljarne Ratitovec, pevskega zboru, gospodu župniku in govornikom za tople poslovljne besede.

VSEM SE ENKRAT ISKRENA HVALA!
ŽALUJOČI VSI NJEGOVI

Studeno, Škofja Loka, Velenje, 10. novembra 1981

MARIJA
PRIMC

Cesta na Klanec 3, Kranj
(v bližini gostilne
Blažun)

Vam nudi kvalitetno
in hitro izdelavo
vseh vrst očal.

Se priporočam!

Prodaj 1800 kosov modularne OPEKE
BH 6 in VOZICEK za prevoz hišnega
smetnjaka. Torkar, Bohinjska Bela 73

Prodaj dva PRAŠICA za dopitanje ali
zakol. Pivka 13, Naklo - 11161
Prodaj otroški AVTO-SEDEŽ. Tele-
fon 27-944 - 11162

Prodaj REPO za krmo, primerno tudi
za kisanje. Sp. Brnik 61, Cerklje - 11164
Prodaj OSTRESJE za hišo in nekaj
DESK in PLOHOV. Sp. Pirmice 42, Med-
vode - 11165

Ugodno prodaj SPALNICO. Vopovlje
21, Cerklje - 11166

KRAVO simentalko, pred telitvijo, pro-
dam. Novak, Bukovica 50, Vodice nad
Ljubljano - 11167

Barvni TV SPREJEMNIK graetz,
ekran 42. prodaj. Telefon 74-312 po 16.
uri - 11168

Ugodno prodaj eno zimo rabljen
KÜPPERSBUSCH. Otoče 2, Podnart - 11169

Prodaj nakladalno PRIKOLICO be-
wilaqva, 10 kubično, primerno za manjši
traktor. Jože, Kržišnik, Ožbolt 21, Škofja
Loka - 11188

Prodaj več PRAŠICEV, primernih za
rejo, težkih od 20 do 100 kg. Stanonik,
Log 9, Škofja Loka - 11189

Prodaj KRAVO frizirko, brejo 9 mese-
cev. Sp. Bela 9, Preddvor - 11190

Prodaj črnobel TELEVIZOR iskra-
panorama. Zelnik, Podreča 77, Mavčiče,
tel. 40-046 - 11191

KUPIM

Kupim samo MOTOR od 50 do 125 ccm
za motorno kolo. Volčjak, Grenc 17, Škof-
ja Loka - 11170

Kupim rabljeno cementno STREŠNO
OPEKO folc, 1500 kosov. Ponudbe na na-
slov: Cadež Jože, Na Logu 17, Škofja
Loka - 11171

VOZILA

Prodaj dobro ohranjen RENAULT 4,
prevoženih 55.000 km. Konič, Bistrica
112, Tržič - 11019

Ugodno prodaj SKODO 100 L. Sp.
Bitnje 33, Zabnica - 11051

Prodaj ZASTAVO 101 L, letnik 1978,
karambolirano in MOTOR za zastavo
750, 15.000 km, po generalni. Solar, To-
polje 7, Selca nad Škofjo Loko - 11010

Prodaj MOSKVIČ 1500, letnik sep-
tember 1979. Lavtar Jože, Stipnik 3, Sel-
ca nad Škofjo Loko - 11172

APN-4 T, star eno leto, ugodno pro-
dam. Telefon 26-745 popoldan - 11173

Prodaj osebni avto 125-PZ, registriran
do septembra 1982. Poljanec Janez, Selo
29/a, Bled - 11174

Prodaj karamboliran VOLKSWA-
GEN - KOMBI-BUS, letnik 1975. Tele-
fon 74-210 popoldan - 11175

Ugodno prodaj dobro ohranjenega
ZAPOROŽCA, letnik 1976. Kunšič, Zg.
Gorje 26/B - 11176

Prodaj DIANO. Kličite po tel. 47-393
od 14. do 19. ure - 11177

Prodaj NSU 1200 C, vozen, lahko tudi
za dele. Naslov: Perš, Oldhamska 1 pri ga-
silskem domu - 11178

Poceni prodaj ZASTAVO 750, letnik
1976 (preložen). Jekovec Rok, Žiganja vas
41, Tržič - 11179

Prodaj NSU PRINZ 1200 C, celega ali
po delih. Kompare, Zasavska c. 14, Kranj
- 11180

Prodaj avto NSU 1200 C, letnik 1971,
za 1,5 SM. Bled, Prečna ul. 8. tel. 81-941
- int. 19 do 14. ure - 11181

Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1971.
Weingerlova 4, Senčur - 11182

Prodaj SKODO 100 S, letnik 1971, re-
gistrirano do 20. 2. 1982, cena 1,2 SM, voz-
no, potrebno manjšega popravila. Prestor
Jože, Gorenja vas 49, Reteče, Škofja Loka
- 11183

Ugodno prodaj ZASTAVO 101, letnik
1973, registrirano do oktobra 1982. Tru-
den Darko, Bistrica 189, Tržič - 11184

Prodaj AMI 8, celega ali po delih. Ul-
čar, Grabče 23, Zg. Gorje - 11185

Prodaj R-4, po delih. Informacije po
tel. 27-855 od 15. do 17. ure - 11186

FIAT 126-P, letnik 1980, karambolira-
na leva stran, prodaj. Informacije ob de-
lavnikih popoldan po tel. 064-81-441 -
int. 20-58 Mencinger - 11187

Prodaj MINI 1000, letnik 1970. Infor-
macije po tel. 75-742 - 11188

Prodaj FIAT 126 P za 6 SM.
Informacije po tel. 21-336 - 11189

STANOVANJA

SOBE ali LOKAL, oddam. Tel. 89-426
- 11122

SOBO na Jesenicah, oddam. Ponudbe
pod: Mimi - 11125

GARSONJERO za dve osebi v Lescah,
oddam do maja 1982. Telefon 064-74-078
- 11192

ZAPOSLOTITVE

Mlad fant, prost vojaščin, trezen, iz
okolice Lesc ali Radovljice, dobi službo
takoj. OD po dogovoru. Zaželeno je da
ima veselje do dela pri predelavi mesa v
mesne izdelke. MLINARIČ JOŽE - ME-
SARSTVO in izdelovanje klobas. Želez-
niška 1, Lesc - 11135

V delovno razmerje za nedoločen čas,
sprejemem KV ZIDARJA in dva PK DE-
LAVCA zidarske stroke. Pisemne ponud-
be pošljite v 8 dneh: Bukovac Desimir,
Kranj, Valjavčeva 7 - 11193

IZGUBLJENO

V torek, 10. novembra sem izgubila
drap TORBICO kombinirano s kožo, od
kina Storžič do Mladinske knjige v Kra-
nju. Poštenega najditelja prosim, da jo
vrne. Turk, Kranj, Sorlijeva 37, telefon
28-006 - 11194

OSTALO

6. novembra 1981 sem na zboru borcev
Gorenjskega odreda v domu JLA v Kra-
nju pomotoma zamenjal rjav MOSKI
PLASC. Prosim tovariša, ki ima moj
plašč, da ga vrne proti zamenjavi. Jauh
Stane, Rodine 28, Žirovnica - 11195

Dežurna inšpekcijska služba,
tel. 25-961 je organizirana
vsak delavnik v času od 6. do
20. ure in vsako soboto v času
od 6. do 14. ure.

Franciška Srna, Bohinjska Bela -
Obrne št. 11, preklicujem vse žaljive be-
sede, ki sem jih izrekla 18. 7. 1981 o to-
varišu Antonu Srna, Bohinjska Bela -
Obrne št. 10 - 11196

V teh mrzlih dneh nam ob pogledu na vršace, po katerih se podi mrzel
veter, nažene mraz prav do kosti. Na sliki pogled na Storžič z
dupljanske strani. - Foto: I. Kokalj

Bogata Martinova letina - Prišel je Martin, ki iz mošta dela vin'.
Letošnji Martinovi sodi so po slovenskih vinorodnih krajih še posebej
polni kvalitetnega vina, za izvoz in za naše domače vsakdanje po-
trebe.

Časopis

GLAS

v vsak gorenjski dom

Prinaša zanimive novice

Če še niste naročnik, če ga želite redno
prejemati na dom, nam sporočite takoj.

Le tako boste v celoti izkoristili ugodnost brezplačnega
prejemanja časopisa do konca tega leta.

ČP Glas
64000 KRANJ
Moše Pijadeja 1

NAROČAM GLAS

Ime in priimek:

Stanovanje:

Pošta:

V SPOMIN

Minilo je leto dni odkar nas je zapustila naša ljuba žena,
mama in stara mama

FRANČIŠKA RIBNIKAR

z Mlake

Čas beži svojo pot, a grenka bolečina nam ostaja v naših
srceih. Vsem, ki obiskujete njen prerani grob, ji prinašate
cvetje in prižigate sveče, iskrena vam hvala.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Mlake, 12. novembra 1981

»Mičo gre!«

Ni še dolgo, ko sem šla po Kranju. Le kdo tako veselo žvižga sredi pustega, oblačnega dne? Obrnem se: poštari Mičo, seveda! Živahno pogleda pedale kolesa, torba mu ne bogljeno visi čez rame in opleta sem ter tja, on pa... Ne meni se za oblake, za hrup avtomobilov, kisle obraze pešcev, žvižga.

V spomin se mi vrnejo prizori od doma. Otroci, naši in sosedovi, ki so se na ulici pogajali za žogo, so nenadoma vzkliknili kot eden: »Mičo! Mičo gre!« Skočil je s kolesa ali motorja, se veselo pognal mednje, dvakrat ali trikrat brcnil žogo, pobeljal enega po kuštravih lasih in ob glasnih vabilih k igri odhitel naprej. Hitro, kot da ga sploh ni bilo.

Tudi odrasli ga imajo radi. Vedno je nasmejan, dobre volje, pripravljen za šalo in kratak klepet. Za kaj več nima časa. Hiša, ki jih mora obiskati, je nekaj sto. Le malo je vrat, ki mu jih ni treba pokljukati.

Mičo sploh ni Mičo. Dimitrij Micev je. Ampak ljudem se zdi bolj preprosto, če mu rečejo kar Mičo. Na Orehku so mu začeli tako praviti in zdaj se je že sprijaznil z novim imenom. Celo ponosen, mislim, da je nanj.

Doma je iz Makedonije. V sredo, ko sva klepetala, je praznoval 27. rojstni dan. Vse najboljše!

V Kranj je prišel, tega ne skriva, za boljšim kruhom. Zaposlil se je v Savi. Težko delo, ves črn je bil. Pa popoldne ni poležaval. Vedno je našel še kakšno zaposlitev, da mu ni bilo treba tako stiskati s skromno plačo.

Potem je postal poštari. Ne da bi se bal dela v tovarni, saj je, kot pravi, vsako delo, če ga hočeš dobro

opravljati, zahtevno. Doslej je zamenjal že osem »revirjev«, kamor so ga pač poslali. A najbolj všeč mu je v orehovsko-drušovskem, čeprav je ven iz Kranja. Ljudje so bolj prijetni, pravi, pa navadil se je tudi. Najraje bi tu ostal.

Posebno, ker je na Orehku dobil v najem skromno hišico. Lastnica je, žal, noče prodati. Veliko dela in denarja je vložil vanjo, čeprav ni njegova. Ustvaril si je prijeten dom, vesel in pošten, kot je, našel dobre sosede in prijatelje. Domov ga ne vleče preveč. Novega okolja se je navadil, zadovoljen je. Slovensko zelo dobro govori, komaj bi človek opazil, da ni domačin.

Nekoliko razočaran je le nad zaslužkom. Zgolj skopih sedemsto starih tisočakov dobi pri pošti. To je malo za tako delo. Za odgovornost z denarjem, ki ga deli upokojencem, za deževne izlive in snežne zamete, za vročino. Zime se prav boji. Plani bodo spet primrzile na ušesa kolesa ali mopeda. Največ se vozi z mopedom. Sam ga je kupil, podjetje mu niti stroškov za bencin ne povrne. To ni prav, ampak Orehek in Drušovka sta uvrščena med območja, ki jih je treba prepešati. Kako? Do noči bi lahko hodil!

Četudi ima poštarski poklic ogromno slabih strani — plača mu jemlje največ dobre volje — je »Mičo« rad v njem. Sreča veliko ljudi, rad jih ima in oni imajo njega, po svoje je svoboden... Kaj bi še več?

Denarja? Znašel se je. Po službi raznaša Dnevnik, trenutno pa pobira še naročnino za radio in televizijo. S tem nekako shaja, saj velikih želja nima. Osrečujejo ga majhne radosti.

Skoda, ker je tako malo ljudi, ki bi mu bili podobni.

H. Jelovčan

Gostje si želijo apartmajev

Na Bledu ugotavljajo, da bi »za med« prodali apartmaje, če bi jih le imeli — Prekasna spoznanja, da se je treba zahtevam tujih gostov čimprej prilagoditi

Radovljica — Ko po letošnji poletni sezoni na Bledu ugotavljajo, da je bil turistični obisk zadovoljiv in da so kljub problemom in nekaterim pomanjkljivostim turisti pustili kar precejšen kup deviz, pa obenem opozarjajo na nekatere šibke točke turistične ponudbe. Teh je seveda veliko in marsikatera bi se dala rešiti le z malo več dobre volje in pripravljenosti, nekatere pa zahtevajo veliko denarja in dela.

Na Bledu pravijo, da se današnji inozemski gost ne zadovoljuje več zgolj s hotelsko ponudbo, še manj z zasebnimi sobami. Zasebne sobe na Bledu in okolici so bile dokaj slabo zasedene, čeprav niso najnižjih kategorij — ugotavljajo, da le 30-odstotno. Veliko povpraševanja pa je zadnje čase po apartmajih ali stanovanjih, ki imajo lastno čajno kuhinjo, kopalnico, spalnico.

Apartmenti naš obmorski turizem že dolgo pozna in že precej časa tudi odlično prodaja ne le tujim gostom, temveč tudi domačim, ki najamejo apartma in si kuhajo sami. Apartmajska ponudba pa očitno ni za-

lena le ob morju, temveč je nadvse dobrodošla tudi v »celinskem« turizmu. Smo jo obšli in jo prepozno znali upštevat?

Vsekakor, kajti danes tako znani in priznani Bled nima niti enega apartmaja, inozemsko turistično povpraševanje za naslednjo sezono pa se v vseh pismih, ki romajo k blejskim turističnim agencijam, večinoma omejuje na apartmaje. Tako torej prihajajo na Bled mile prošnje zasebnih nemških in nizozemskih ter angleških gostov, da bi radi naslove in prospekte apartmajske blejske ponudbe. Veliko preveč za Bled, ki o apartmajijski ponudbi še danes razmišlja in ki jo je bežno zasledil le v dveh, treh besedah občinske resolucije, v kateri za turizem načrtujejo povečanje prenočitvenih kapacitet, v oklepaju apartmaji.

Odzivi na takšne prošnje pač ne morejo potekati drugače kot tako, da jim Bled odgovarja s prospekti blejske hotelske in zasebne ponudbe, tiste ponudbe, ki jo goji že dolga leta. Premalo hitra odzivnost na turistično povpraševanje, zahteve in potrebe današnjega turista pomenijo torej nujen izpad v prodaji, saj apartmajev željni gostje niso pripravljeni, da bodo pač šli v hotel. Odšli bodo drugam.

Res je, da je za drugačno ponudbo treba veliko denarja in da se »čez noč« apartmajev ne da zgraditi. Res pa je tudi, da prav gotovo ne bi škodilo malo več pravega posluha za želje in zahteve turista, ki si želi letovati pri nas. Če bo velikim hotelom odzvonilo, je treba pač zgraditi tisto, kar si turisti želijo.

D. Kuralt

Več dogovarjanja, manj pa dela

Mladi iz jeseniške občine bodo na volilno programski konferenci prihodnji teden med drugim ocenili svoje delo — Le-to je bilo izredno pestro, vendar ne dovolj učinkovito na vseh področjih, je osnovna ugotovitev iz poročila o delu občinske konference ZSMS na Jesenicah v desetih mesecih letos

Jesenice — Osnova dela občinske konference Zveze socialistične mladine Slovenije na Jesenicah so bili letos, tako kot tudi doslej, kongresni dokumenti mladih, akcijski program republiške konference in delovni načrt občinske konference ter sklepi drugih družbenopolitičnih organizacij. Vendar zapletene družbeno ekonomske razmere niso dovoljevale šablonskega dela; mlade so prisilile k spremljanju vseh tokov družbenega razvoja. Zato je bilo njihovo delo v desetih mesecih letošnjega leta obsežno in nadvse pestro.

Predsedstvo občinske konference je na svojih 13 sejah obravnavalo vrsto pomembnih vprašanj. Kljub zadovoljivi udeležbi pa srečanja mladih v tem krogu niso bila dovolj učinkovita. Dokaz strokovne šibkosti predsedstva je premajhna samoiniciativnost, zaradi česar kolektivno delo ni zaživelo v skladu z načrti.

Mladi so se sicer veliko dogovarjali in sprejeli mnogo sklepov, vseh akcij pa jim vseeno ni uspelo speljati tako, kakor so v predsedstvu sklenili.

V konferenci mladih delavcev, ki jo sestavlja 58 osnovnih organizacij mladih iz združenega dela, so imeli največ težav zaradi slabe udeležbe delegatov na raznih sestankih. Ta konferenca je pripravila več akcij za razreševanje družbeno ekonomske problematike, žal pa so smernice mladih večkrat naletele pri odgovornih organih in službah na gluha ušesa.

Delo konference mladih iz krajevnih skupnosti od lani ni napredovalo. Kljub prizadevanjem vodstva občinske konference za oživitve osnovnih organizacij mladih v krajevnih skupnostih marsikje še vedno predolgo traja zamenjava neaktivnih vodstev in s tem mrtvilo v delovanju mladine. Temu ponekod

Italo Montiglio, zborovodja moškega pevskega zbora »Lorenzo Perosi« iz Fiumicelle: »To srečanje je zame predvsem srečanje prijateljev, poleg tega pa še izmenjava kulture, ki je toliko več vredna, ker izhaja iz ljudstva. Precej vaše glasbene literature poznam in posebno me veselijo prav narodne pesmi. Okrog 30 slovenskih skladb imam doma v arhivu. Z njimi navdušujem tudi zbor in jih zanj prilagam. Vesel sem vaše publike, da je ta mrzli in vetrovni večer ni zadržal doma. Upam le, da smo jim bili povšeč.«

Erwin Walker, zborovodja mešanega pevskega zbora iz Ledenic: »Prepričan sem, da tako srečanje na meji treh delov mnogo doprinese k sporazumevanju med narodi. Posebno danes. Teh srečanj je bilo tudi pretekla leta precej. Vaš Gorenjski kvintet je že dvakrat nastopil v Ledenicah in vedno smo poleg fiumicellskega zbora povabili tudi po en zbor z dvojezičnega ozemlja, tako da smo nastopali vsi štirje zbori skupaj. Tudi zato, da se narodnostne skupine na Koroškem med seboj spoznajo. Vse

sem, da smo se letos v Ratečah dogovorili za tako tradicionalno sodelovanje in da ga že uspešno uresničujemo.«

D. Dolenc

Vojaki pomagali v Dražgošah

Dražgoše — Pripadniki naših oboroženih sil so vedno pripravljeni pomagati delovnim ljudem in občanom pri najrazličnejših opravilih. Tako se utrjuje sodelovanje med ljudmi in ljudsko vojsko. Vojaki škofjeloške vojašnice niso izjema. Okrog 50 se jih je preteklo soboto zbralo v partizanskih Dražgošah, kjer so pomagali urejevati okrog 4 kilometre dolgo cesto. Vojakom so se pridružili tudi škofjeloški mladinci in številni krajanje, da je bilo delo lažje in hitreje opravljeno.

M. P.

Pozni zakonski nasveti

V radovljiški občini ugotavljajo, da bi s predzakonskim svetovanjem morali začeti že v osnovni šoli — Dobre izkušnje, na katerih bi se morali učiti

Radovljica — Predzakonsko svetovanje je za vse bodoče zakonce obvezno, poteka pa — vsaj v radovljiški občini — s skupinskim delom zdravnika, psihologa, pravika in socialnega delavca. Tako zdravnik v predzakonski svetovalnici spregovori o načrtovanju družine, psiholog o medsebojnih odnosih zakoncev, pravnik tolmači zakon o zakonski zvezi, socialni delavec pa spregovori o socioloških pogledih na zakonsko zvezo in družino.

Lani se je predzakonskega svetovanja udeležilo 433 bodočih zakoncev, med njimi 30 odstotkov iz drugih občin in republik. Najpogostejše, kot ugotavljajo, sklepajo zakonsko zvezo v starosti od 20 do 30 let, le malo je fantov, ki bi se poročili pred 20 letom, medtem ko je pri dekletih starost lahko znatno nižja.

Anketa je pokazala, da je 18 odstotkov parov že pred poroko živelo v izvenzakonski skupnosti, trdijo pa tudi, da sta približno dve tretjini nevest ob poroki že noseči. Zato pravijo, da bi morali začeti z vzgojo že znatno prej in ne šele na pragu matičnega urada.

Praviloma so mladoporočenci starejši od nevest, oba pa imata po statističnih podatkih največkrat enako izobrazbo.

Zabeležili so tudi vse pravne primere in ločitve in tako lani imeli 68 pravnih poskusov. V večini primerov so tožbe za razvezo vložile žene. Statistični podatki kažejo, da je največ razvez v šestem letu zakona. Najpogostejše se razvežejo zakonci, ki imajo pod deset let zakonskega

staža, zelo visok pa je tudi delež zakoncev, ki so se razvezali s stažem nad petnajst let. Ugotovili so, da je bil glavni in najpogostejši vzrok za razvezo daljše zakonske zveze dolgotrajen alkoholizem moža.

Vzroki, ki vodijo k razvezam, so različni: alkoholizem, dokaj pogosto se eden od zakoncev ali celo oba navežeta na drugega partnerja, zanemarjanje družinskih obveznosti, grobo ravnanje, ločeno življenje. Alkoholizem je dokaj pogost pojav v razveznih postopkih, vendar pa je pravi vzrok težko izluščiti, ker se vzroki med seboj prepletajo.

V Radovljici ugotavljajo, da so si v predzakonskem svetovanju nabrali dovolj izkušenj in da je koristno nadaljevati. Ob tem pa se tudi zavedajo, da je svetovanje pred sklenitvijo zakonske zveze le ena izmed oblik vzgoje partnerjev za skupno življenje. Priprava na življenje v dvoje naj bi se začela že zelo zgodaj: vzgoja v družini je včasih pomankljiva, tudi starši dajejo nemalokrat slab zgled. Koristna bi bila predavanja za osmošolce, smiselno pa bi bilo svetovanje razširiti v okviru delovnih organizacij in krajevnih skupnosti.

Od predzakonskega svetovanja navsezadnje ne moremo veliko pričakovati, saj poteka običajno tik pred sklenitvijo zakonske zveze. Ni pa njegov namen le v preprečevanju zakonskih težav, temveč tudi v informiranju o nalogah posameznih organizacij, organov in strokovnih služb, pri katerih lahko bodoči zakonci iščejo pomoč.

D. Kuralt

VII. KRANJSKI ZIMSKOŠPORTNI SEJEM

od 19.—22. novembra v hali »A« GORENSKEGA SEJMA V KRANJU

Sejem bo odprt: četrtek, petek od 14.—18. ure
soboto, nedeljo od 9.—18. ure

ORGANIZATOR:
ZVUTS KRANJ

PROGRAM SEJMA

- komisijska prodaja rabljene opreme
- prodaja nove zimskošportne opreme
- nasveti
- filmi...

Kakor v svojem poročilu o ostalih ocenjuje občinska konferenca mladih, so premalo dosegi povezovanju z družbenimi organizacijami in društvi. V njem izraža potrebo po tesnejšem sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, katerih pomoč bo dobrodošla tako mladini v združenem delu kot v krajevnih skupnostih.

S. Šajc